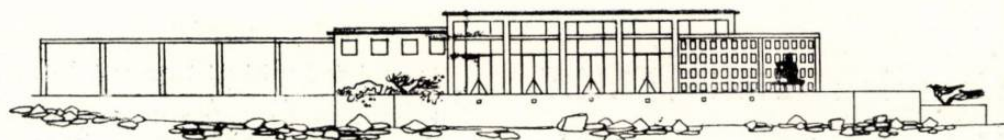
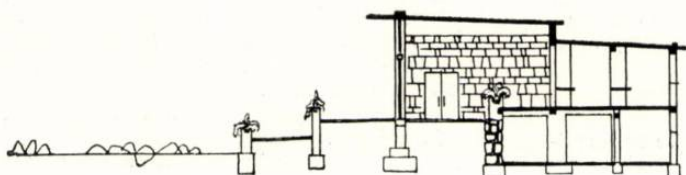

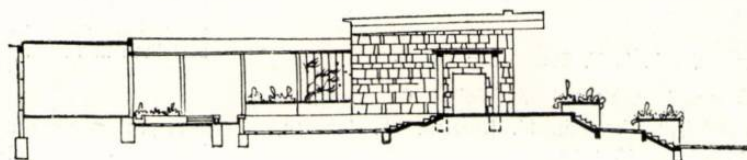
4

5

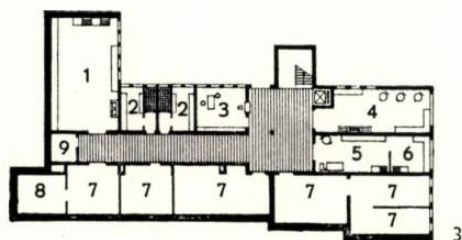

6

7

8

3

1. Vedere de pe șantier

2. Plan

1. Restaurant — 2. Oficiu — 3. Spălător — 4. Bucătărie — 5. Cămară de zi
6. Grătar — 7. Piine — 8. Bufet — 9. Băuturi — 10. Dulciuri — 11. Bar — 12. Hol
13. W.C. bărbați — 14. W.C. femei
15. Cofetărie — 16. Legătura cu hotelul
17. Terasă descoperită — 18. Terasă acoperită — 19. Ring de dans

3. Plan subsol

1. Patiserie — 2. Vestiar — 3. Birou de primire — 4. Preparare legume
5. Preparare carne — 6. Preparare pește
7. Depozit — 8. Camera ventilatoarelor
9. Tablouri electrice

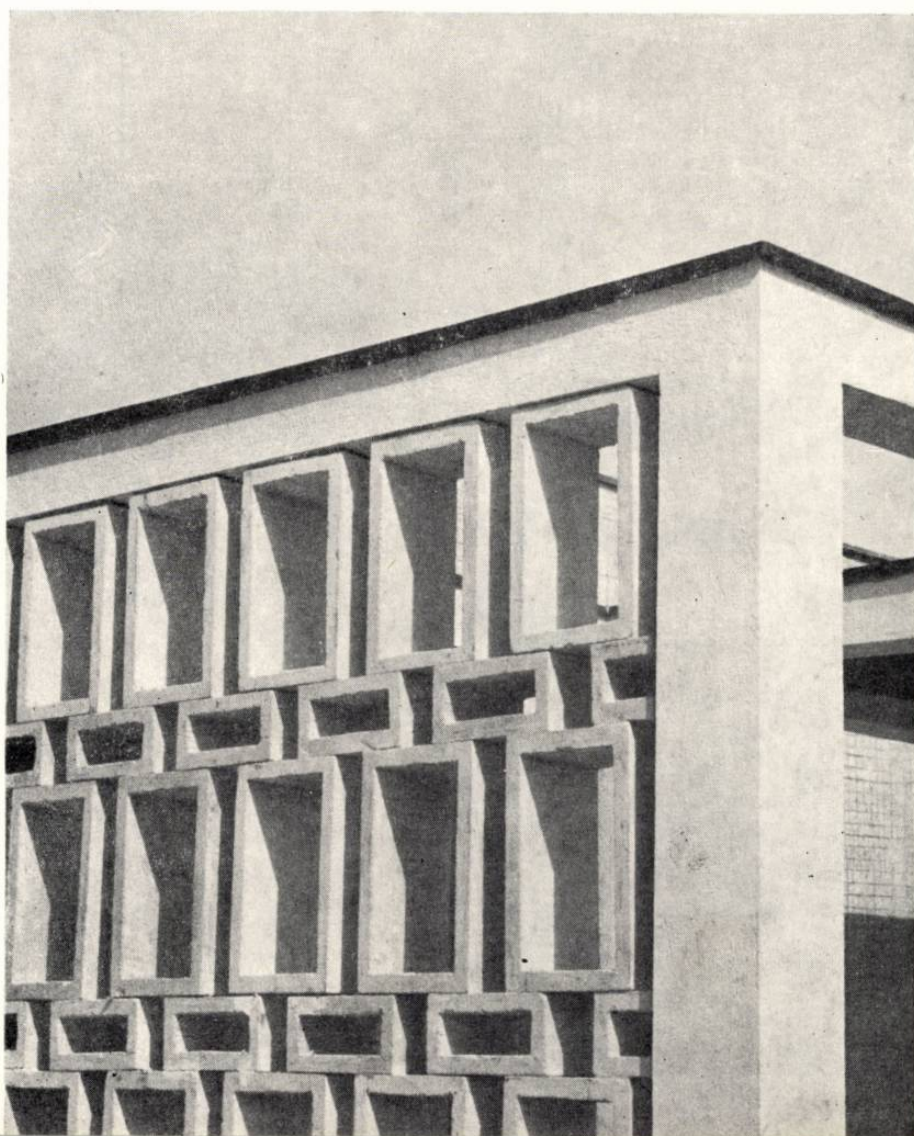
4. Fațada spre mare

5. Fațada laterală

6. Secție prin restaurant

7. Secție prin terase

8. Detaliu de trafor

Complex turistic „O.N.T. Carpați” la Mamaia capacitatea 2000 paturi

Autor, arh. L. T. Staadecker

Coautori, arhitecții A. Solari Grimberg, S. Mendel, S. Tanach, M. Laurian, A. Ionescu, G. Cristea, M. Weiss

Institutul central pentru sistematizarea orașelor și regiunilor (I.C.S.O.R.).

La nord de hotelul « I Mai » se întinde spre Năvodari istmul Mamaia.

Pe acest teren sălbatic, strâns între mare și Siutghiol, cu o plajă foarte frumoasă, se va construi un mare complex hotelier.

Activitatea constructorilor a și cuprins perimetrul acestei importante dotări.

Pe litoralul Mării Negre se pot număra de pe acum o serie întreagă de realizări arhitectonice, întocmite în cadrul I.C.S.O.R.; sperăm că și noul complex O.N.T. va fi un jalon de valoare pe drumul elaborării unei arhitecturi contemporane, socialiste în R.P.R.

★

În proiectarea complexului O.N.T. ne-am sprijinit și pe experiența colectivului litoralului din I.C.S.O.R.

Acest colectiv are meritul de a fi pornit cu mult curaj, cu consecvență, la aplicarea unei

arhitecturi mai raționale construcțiilor de pe litoral. Soluțiile căutate de ei și în general realizate se sprijină, în primul rând, pe considerente de economicitate, de bună utilizare și sînt potrivite cu condițiile și materialele din țara noastră.

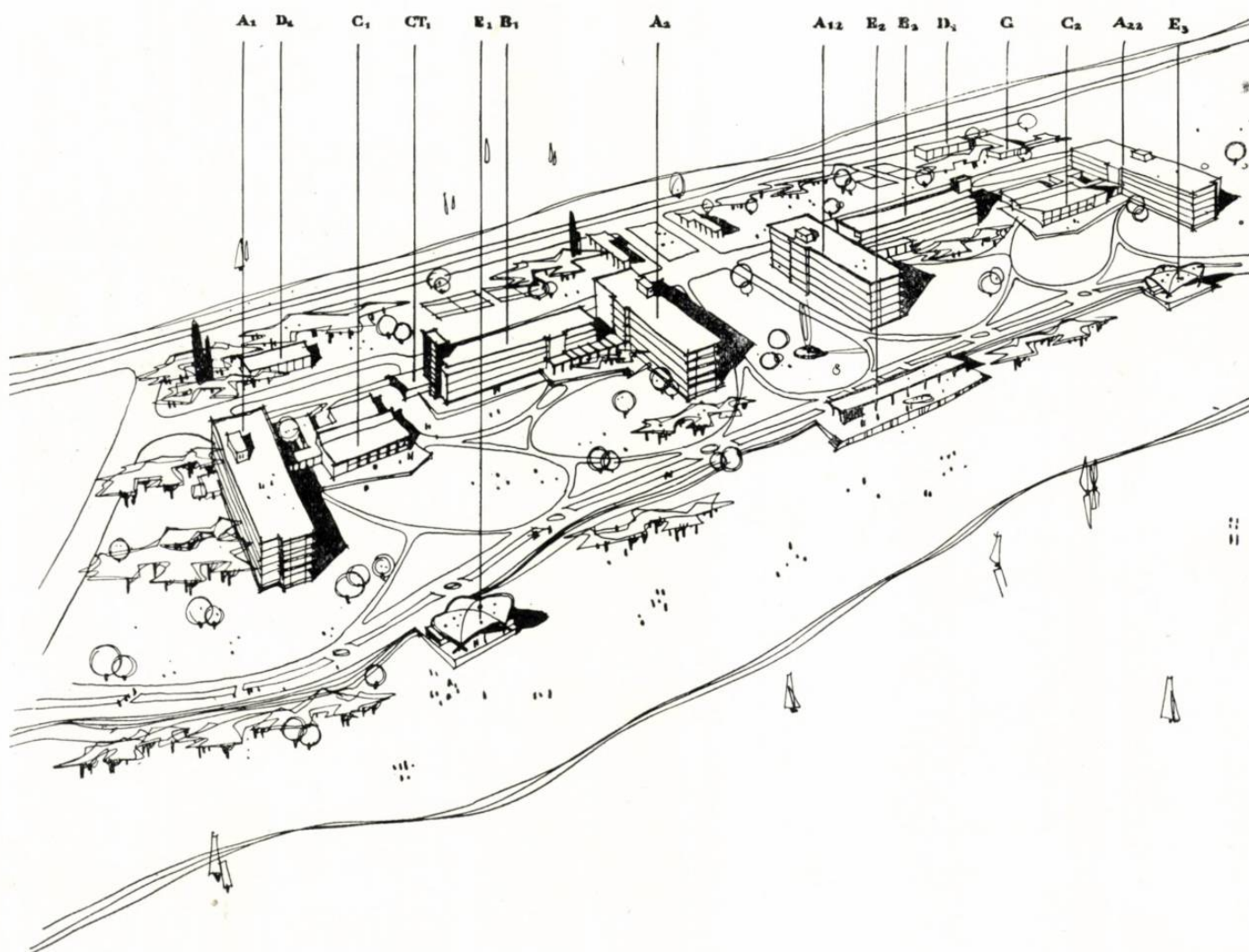
După o serie de încercări mai puțin reușite, colectivul a ajuns să proiecteze și să construiască complexul de odihnă Eforie I, care este o realizare însemnată.

Cred că ea reprezintă o atitudine bună, nouă, în dezvoltarea arhitecturii noastre.

În ce constă această atitudine? După părerea mea, într-un efort susținut și consecvent pentru evitarea formalismului.

Formalismul duce la o exprimare nerațională, illogică a temei.

În opoziție cu formalismul, afirmăm necesitatea exprimării nemijlocite a temei, prin mijloacele constructive cele mai simple, cele mai potrivite timpului și locului.

Credem că o preocupare principală a arhitectului din țara noastră, în etapa actuală, este soluționarea temei în cadrul sumelor limitative, dinainte stabilite.

Mijloacele structurale și de finisaj, în consecință forma, trebuie să se subordoneze acestei cerințe.

Găsirea celei mai potrivite forme pentru tema dată în aceste condiții va realiza ceea ce numim caracterul clădirii.

Trebuie să fim conștienți că scopul meseriei noastre este realizarea pe teren și că această realizare nu poate fi obținută decât printr-o muncă colectivă, printr-o colaborare strânsă între beneficiar, constructor și proiectant, în toate etapele de realizare.

Sînt de părere că majoritatea insucceselor în proiectare provin din subestimarea temei ca factor de bază în dezvoltarea oricărui proiect.

De cele mai multe ori, beneficiarul cunoaște necesitățile sale doar vag. De cele mai multe ori, valorile estimative indicate de beneficiar nu corespund cîtuși de puțin cu necesitățile reale.

În general, practica ne arată că valorile de investiție la care se ajunge au un caracter de întimplare.

Trebuie să constatăm că institutele noastre nu sînt profilate pentru întocmirea unor studii tehnico-economice serioase.

Din această cauză lipsește de obicei o bază științifică pentru alegerea soluțiilor.

Mi se pare limpede că, atît timp cît nu vom pune la dispoziția colectivelor de proiectare teme complexe și bine întocmite, atît munca lor, cît și munca de avizare și control nu vor fi bazate pe un temei științific.

*

Partiul complexului O.N.T. caută să închege o compoziție formată din două incinte asemenea.

Ele se compun în jurul golului central, gol în care se găsește circulația majoră, care duce de la marginea mării spre lac și care leagă zonele de agrement ale ansamblului, adică promenada și buveta — așezate spre mare — cu terenurile de sport care sînt așezate pe lacul Siutghiol.

Pentru a realiza unitatea ansamblului, corpurile de cazare extreme înaintază față de aliniamentul corpurilor centrale, formîndu-se astfel un front general concav, spre mare.

Promenada principală se înscrie în această formă. Tot pentru a sublinia unitatea ansamblului, cele două corpuri de cazare centrale au alte fațade spre mare decît corpurile de cazare extreme.

Cazarea pentru turiști este asigurată prin:

a) 4 pavilioane cu p + 4 etaje (A) așezate perpendicular pe plajă și mare, asigurînd astfel din toate camerele (750) vederea atît spre mare cît și spre lac;

b) 2 pavilioane p + 3 etaje (B) așezate paralel cu marea (250 de camere).

În incintele formate se găsește amplasat cîte un restaurant, dimensionat pentru a servi 1 000 de mese în două serii.

Restaurantele sînt dotate cu bucătării, depozite și preparări centrale (G). Acest bloc cuprinde toate anexele gospodărești ale complexului hotelier.

Personalul de serviciu este cazat în două pavilioane de p + 2 niveluri, așezate înspre lac (D₁—D₂).

Spre mare, de-a lungul promenadei principale se găsesc amplasate buvetele (E₁, 2, 3).

Ansamblul este completat cu plantații, drumuri, parcaje și amenajări sportive.

Toate camerele au două paturi, loggie, duș, w.c. și lavoar cu apă caldă și rece.

Corpurile cu p + 4 niveluri sînt deservite de două ascensoare pentru persoane și un ascensor pentru greutate. Aceste corpuri sînt fundate pe un radier general și sînt construite pe un schelet de beton armat monolit. Corpurile cu p + 3 etaje sînt construite cu prefabricate de beton armat așezate pe zidării portante transversale. Aceste corpuri sînt compuse împreună cu cîte o centrală termică, al cărei coș, zidit din piatră, creează un motiv arhitectural important.

Din cauza nivelului ridicat al apei freatice nu se pot realiza subsoluri. De aceea, toate anexele sînt așezate în corpuri separate.

Unui turist îi revin 23,50 m² construcție.

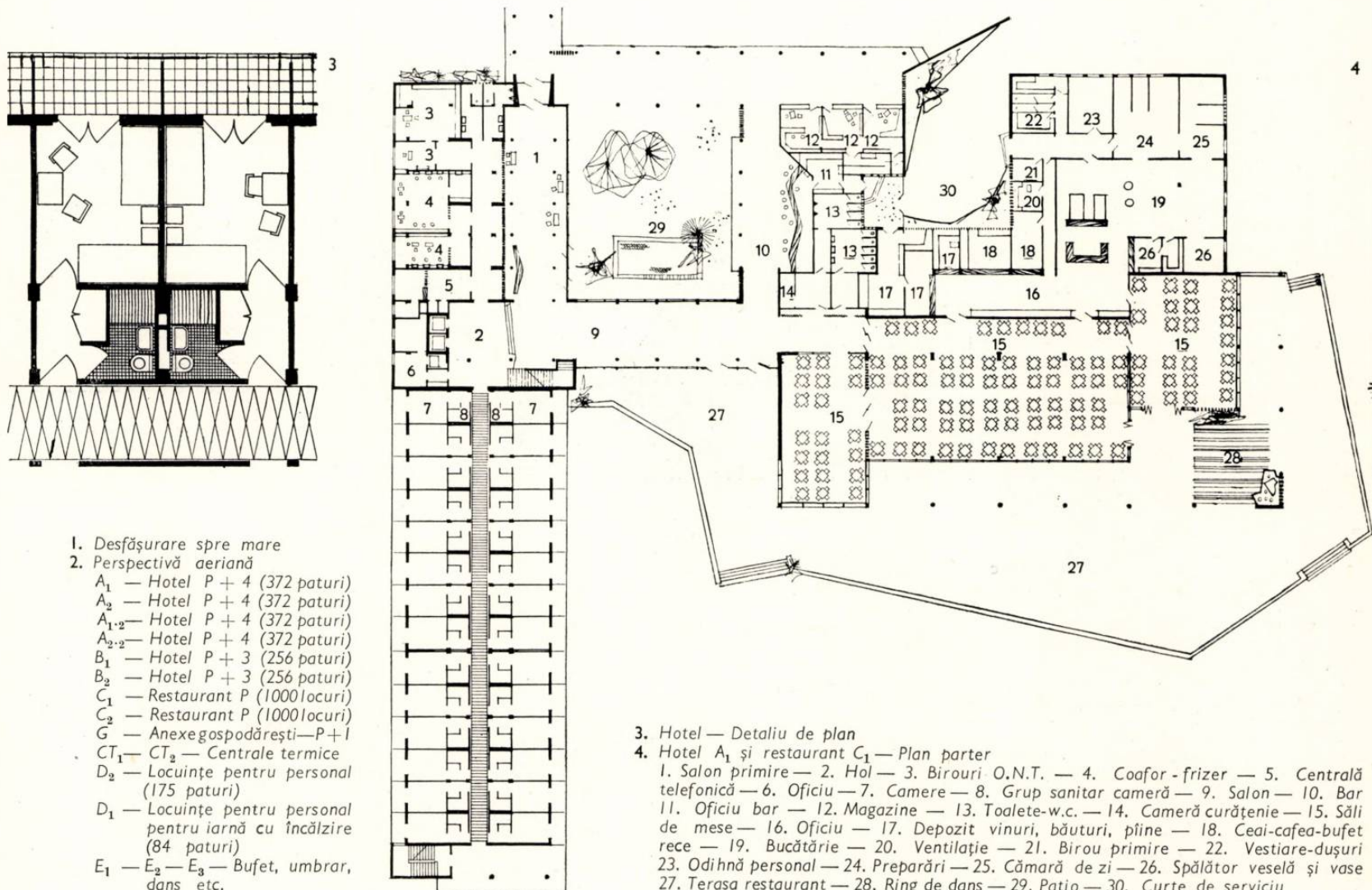
Terenul ocupat de ansamblul O.N.T. se întinde pe 9 ha. Costul total al investiției este de 73 000 000 lei, inclusiv dotările. În conformitate cu tema primită, acest complex hotelier trebuie dat în exploatare pînă la 1 mai 1960.

*

Prin această realizare, colectivul nostru și ICSOR încearcă să evite perpetuarea unor valori și a unor tehnici neadecvate trăirii în mijlocul secolului al XX-lea. Chiar dacă nu arătăm idei noi, măcar în privința compoziției, echipării și tehnicii constructive, am încercat aplicări noi ale unor principii vechi, dar mai ales am încercat să dispunem clădirile într-un ansamblu și în cadrul mediului înconjurător, astfel încît să se realizeze o ambianță simpatcă și vitală.

Nu este prea greu să obții « rigoarea » și « comoditatea »; mult mai greu însă, dar nu mai puțin esențial, este să realizezi acea mulțumire, acea bucurie, care te cuprinde cînd privești o operă de arhitectură reușită.

Arh. L. T. Staadecker

Mobilier exterior la restaurant

MOBILIERUL LA CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I

Mobilierul de serie devine din ce în ce mai mult o problemă a arhitecților. Nu o problemă de proiectare de mobilier, ci mai mult una de funcțiune și de gabarit.

Azi nu se mai pot concepe locuințe economice moderne, mobilate cu garnituri «dormitor» sau «sufragerie» grele, de «nuc lustruit», după modelele și dimensiunile locuințelor burgheze de acum 20—30 de ani.

Și totuși, mobila produsă azi la noi, în serie, continuă să urmeze genul anacronic și neeconomic al mobilierului greu, dimensionat pentru un tip de locuință pe care noi nu-l mai construim.

O cameră de locuit care se poate mobila rațional nu trebuie să depășească 16—18 m²; mobilată însă cu o garnitură «studio» din comerț, plus o masă de sufragerie cu scaune, camera pare îmbălsăvită și arhitectul este criticat că face camere mici.

Dulapul înzidit în perete ocupă aceeași suprafață ca și cel din comerț, fără să încurce însă circulația în cameră, costă un sfert din prețul unui dulap furniruit și permite reducerea suprafeței construite.

Dacă în producția mobilierului de serie pentru locuințe sînt de învins o seamă de obstacole obiective și subiective, în lucrări complexe, unde mobilierul nu este lăsat pe seama unor beneficiari particulari necunoscuți, se poate încerca aplicarea unor principii raționale de proiectare.

Spre deosebire de punctul de vedere practicat pînă nu de mult, cînd închistați în discuții și avizări am pornit de la forma exterioară la funcțiune și producție rațională, noi am încercat să ne apropiem de problema pusă de pe alte baze.

Experiența proiectării mobilierului pentru complexul de case de odihnă de pe litoral poate ilustra, în felul ei, aplicarea unor principii în funcție de tema dată. Aceste principii vor da alte rezultate față de o altă temă, de exemplu la mobilierul pentru locuințe.

Care este tema?

Mobilier pentru un complex de case de odihnă: să reziste la clima umedă, să fie cît mai economic, să se țină seama de faptul că nu se utilizează decît vara.

Tema impune cîteva puncte obligatorii.

Economic. Deci, numai piese care se pot produce în serie la mașini. Cît mai puțină muncă manuală. Materiale ieftine și accesibile. Tapiseria

scumpă redusă la maximum sau chiar înlocuită. Consum specific de materiale cît mai redus.

Rezistență la clima marină. Deci, evitarea părților furniruite. Lemn masiv. Încheieturi simple, construcție clară.

Utilizare restrînsă, numai vara. Deci, piese ușoare, aerate. Tapiserie fără umpluturi de lînă și vată. Întreținere ușoară.

Ca ultim punct: aspect plăcut, culori vii, forme potrivite cu tema.

Așa ne-am apropiat de rezolvarea temei. Întîi, satisfacerea exigențelor economice, tehnice și funcționale; apoi adoptarea formei în funcție de rezultanta acestor puncte, ca un aport al măiestriei creatoare (în măsura în care există).

Exemplificarea principiilor enunțate se poate face cel mai bine la cazul concret. Mobilierul se împarte în cîteva categorii distincte; mobilă de șezut, scaune, fotolii; mese, noptiere etc.; mobilă de dormit, paturi și divane; mobilă de depozitare dulapuri, bufete, etajere etc.

Pentru fiecare dintre acestea s-a căutat mai întîi rezolvarea tehnică. S-a utilizat numai lemn masiv de fag lustruit natur. În locul sistemului obișnuit al încheierii în rame și picioare groase, de secțiune mai mult sau mai puțin pătrată, s-a adoptat sistemul constructiv din părți componente distincte plate, care se pot croi și șlefui complet la mașină, încheiate cu cepuri strunjite sau întărituri metalice.

În locul tapiseriei costisitoare și calde, pînze de material plastic întinse. În locul plăcilor din panel furniruit, sticlă colorată.

În locul somierelor obișnuite, cu arcuri, saltele sistem «epeda», adică cu arcuri mici întreșute lucrate la mașină, fără sfori și chingi.

S-au întrebuințat contravînturi metalice la mobila de lemn — de exemplu, la masa de cantină sau la scaunele coloniei de copii — contravîntuirea rezolvînd slaba rezistență la încovoiere a pieselor plate.

Rezultatele sînt surprinzătoare. Scaunele, cu pînze de plastic, care cîntăresc numai un sfert din greutatea unui scaun normal, pot fi ridicate cu un deget. Deci, s-a redus masa lemnoasă întrebuințată. Masa de cantină, cu două panouri subțiri de picior, cu o ramă plată ca suport pentru placa de cristal, a devenit prin întărirea de fier-beton o piesă robustă și totuși ușoară.

Execuția pieselor, fazele de fabricație la diferite mașini, au fost studiate la proiectare și urmărite

în producție. Proportia de muncă manuală utilizată s-a redus cu 60—65% față de piese similare de construcție obișnuită.

Desigur, concepția nouă în construcție și în utilizarea materialului a dus la forme care diferă de cele adoptate de «Comlemn».

Asemenea forme au mai fost încercate la noi, însă construcția adoptată la forme abstracte și neglijarea sau necunoașterea tehnicii nu pot da rezultate satisfăcătoare.

Prezentarea tuturor pieselor proiectate și executate pentru complexul Eforie ar fi foarte grea. S-au executat cca. 6000 de piese de mobilă după peste 40 de modele diferite. Vom face o descriere sumară a celor mai caracteristice piese: mobila din camera tip și din restaurant.

Camera tip este mobilată cu două paturi puse picior la picior lîngă unul din pereții lungi ai camerei, două noptiere mici, o masă și două scaune.

Paturile sînt de fapt niște divane, cu somiere, cu arcuri tip «epeda» montate fix pe chingi, pe patru picioare simple, acoperite de o husă de creton. Panourile divanului, la cap și la spătar, au fost executate din rame de fag cu o țesătură de chingi în romburi. În acest fel, apărarea la perete s-a rezolvat fără întrebuințarea panelului scump și greoi ca aspect, fără tapiserie costisitoare.

Noptierele, ca și masa sau alte piese similare, au fost construite din două panouri de picior subțiri legate între ele cu rame și bețe subțiri, iar plăcile de sus și raftul, din sticlă colorată. Pe lîngă o construcție care permite mecanizarea execuției, s-a evitat utilizarea contraplatelor, înlocuite prin sticlă, s-a redus consumul de material și s-a obținut un aspect viu și interesant.

Scaunele de dormitor sînt construite tot pe principiul panourilor de picior subțiri, încheiate între ele cu elemente ușoare. Tapiseria este înlocuită cu două pînze de plastic întinse între cele două panouri de picior și prinse de ele prin sisteme demontabile pe șipculițe.

În ansamblu, camera tip, deși de dimensiuni modeste, nefiind îmbălsăvită prin mobile greoaie, arată aerat și colorat. Fagul natur, cretonul special comandat, materialul plastic și sticlă verde, completate cu un covor de iută natur pe pardoseala de lignolit maron, creează o atmosferă veselă.

Pentru restaurant s-au proiectat piese ceva mai robuste, însă pe aceleași principii de construcție. Mesele, tot cu plăci de sticlă, iar panourile de picior întărite de contrafișe metalice subțiri. Scaunele, de un tip de construcție mai obișnuit, au șederea îmbrăcată în plastic roșu, fără arcuri, iar spătarul cu țesătură de chingi din același material plastic.

Aplicarea la alte lucrări a principiilor după care ne-am ghidat în proiectarea mobilierului de la Eforie poate să aducă noi soluții tehnice și noi forme.

Reducerea prețului de cost, reducerea consumului de materiale și ridicarea productivității în execuție ar face posibilă mărirea producției globale fizice (nu valorice) a mobilierului de larg consum. Ar face mobilierul mai accesibil pentru mase mai largi.

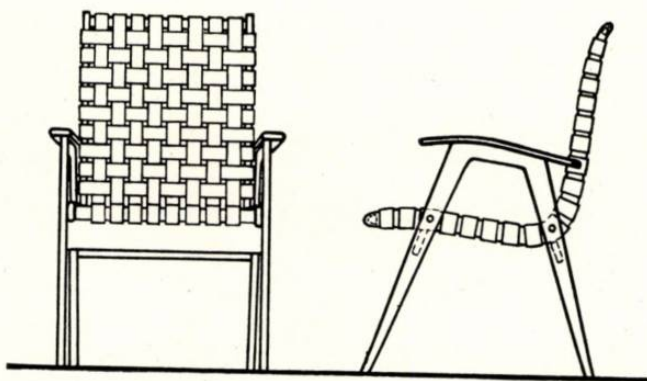
Noile forme rezultate din tehnica nouă, dimensiunile mai reduse și adaptabilitatea pieselor ar face posibilă mobilarea apartamentelor de metraj redus în mod economic, confortabil și frumos.

Pentru aceasta este însă nevoie de exemple concrete, de o propagandă susținută prin expoziții. Numai așa se poate învinge inerția acelor care privesc numai prin prisma unor interese înguste, ale resortului în care muncesc: interesul unor constructori care nu vor să execute dulapuri în perete care scad corelațiile valorice și de metraj; interesul unor producători de mobile care au plan valoric și nu au interesul să introducă modele noi, care nu le aduc nimic; interesul unor lucrători din comerț care, pe baza lozincii «așa vrea consumatorul», nu comandă decît ceea ce au văzut acum 25 de ani pe strada Bărăției.

Și la urma urmelor mobila se vinde și așa; păgubită nu este decît economia națională!

Trebuie dusă o luptă continuă pentru învingerea inerției și rutinei din acest domeniu, pentru realizarea unui mobilier economic, solid și plăcut.

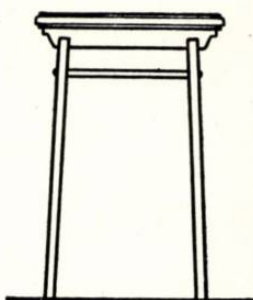
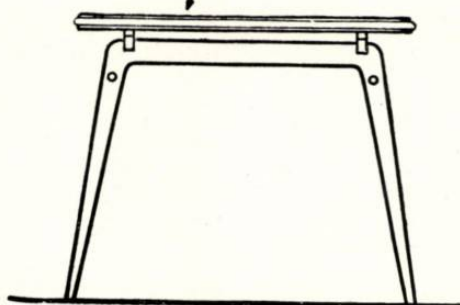
Arh. V. Radu

Fotoliu

Masă pentru dormitor

*Placă de cristal
colorat*

Interior din apartament

Interior din holul blocului cu apartamente

PAVILIONUL ADMINISTRATIV AL UNUI COMPLEX INDUSTRIAL

Autori, arh. R. Cosma, ing. M. Males
Institutul Proiect-București

Acest pavilion administrativ se propune a se amplasa și integra într-un ansamblu de construcții industriale existent, cu o arhitectură unitară și bine proporționată.

Studiile de sistematizare efectuate au indicat zona afectată acestei funcțiuni administrativ-sociale: într-un mare spațiu liber, cu o amplă esplanadă—lungă de 700 m și largă de 170 m—flan-cată de fațadele-timpan ale halelor de fabricație.

Caracteristica acestei esplanade este neper-pendicularitatea axei sale pe alinierea străzii de acces, fapt care oferă o amplă vedere asupra fronturilor ei — aduse într-un plan mai apropiat, prin reducerea punctului de fugă — cât și prin perceperea concomitentă cu fronturile spre stradă, decalate, ale halelor.

front de 55 m și înălțimea cornișei la regimul halelor (19 m) prezintă o serie de dezavantaje:

— volumul pavilionului ar obstrua vederea amplă asupra fronturilor esplanadei, din orice punct de pe stradă;

— masa halelor existente ar minimaliza volu-mul pavilionului relativ redus, atât prin proporții, cât și prin raporturile elementelor de arhitectură;

— ar distruge efectul de perspectivă al espla-nadei.

Toate aceste observații au vădit necesitatea unui accent volumetric vertical, care să rupă orizontala predominantă și să contureze o in-cintă, fără a distruge efectul de perspectivă al esplanadei.

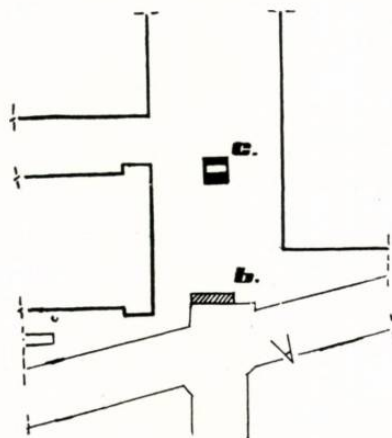
S-a adoptat amplasamentul «c», cu volumul dispus vertical, detașându-se din masa orizontală

a ansamblului, atât prin sens, cât și prin traveea de arhitectură civilă, în intenția unei compoziții echilibrate. Acest amplasament e situat la între-tărirea esplanadei cu prima alee transversală și conturează astfel o incintă cu laturile de 200 x 170 m, dimensiuni ușor sesizabile, care pun în valoare proporțiile întregului ansamblu.

Pavilionul administrativ include două corpuri: un volum înalt cu parter și 7 etaje — corpul administrației — și alăturat, un corp numai parter — corpul de laboratoare — legate printr-un patio.

Accesul la parter se face printr-un portic într-un hol pe două niveluri cu vedere spre patio, cu legătură spre circulația verticală; o scară de onoare duce la etajul I. Tot în hol răspund

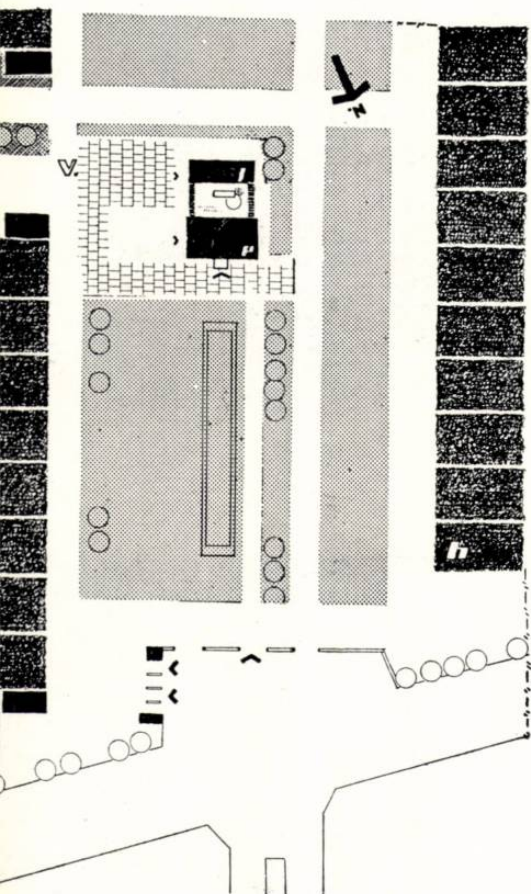

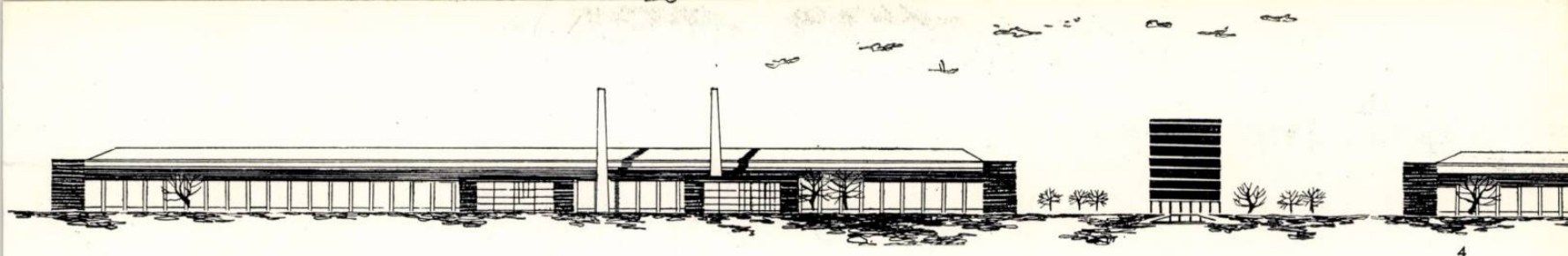
Acest efect, scontat de vechiul proiectant, animă perspectiva generală, evitând o anfiladă monotonă a enormelor hale industriale.

În urma studiilor efectuate s-a ajuns la con-cluzia că:

a) alternativa de adosare a noului pavilion administrativ unui corp de clădire existent ar dăuna unității ansamblului;

b) alternativa de amplasare a pavilionului administrativ aliniat la piața preuzinală, simetric față de cele două fronturi ale esplanadei, cu volum dispus în sens orizontal (p + 3 etaje), cu

încăperi destinate serviciului comercial și comitetului de întreprindere.

Etajul I cuprinde conducerea întreprinderii și sala de consiliu. La etajele 1—7 se eșalonează birourile serviciilor tehnice, administrative, de proiectare etc.

Birourile fiind dispuse pe cele două părți ale unui culoar central, separația spre culoare e realizată prin dulapuri cu supralumină, iar între birouri, prin panouri demontabile din caorit aglomerat. În dispunerea planului curent s-a căutat să se grupeze circulația pe verticală și grupurile sanitare, în intenția de a înlesni subdivizări multiple prin panouri demontabile.

Dimensionarea birourilor s-a făcut conform normelor în vigoare, adoptându-se ca normă pentru un loc de lucru/funcționar 3,50 m². Într-o travée de 3,60/6,50 m sînt 6 locuri de lucru.

Înălțimea etajului curent, de 3,70 m, s-a obținut din calculul volumului de aer necesar, la ventilație naturală, cu schimb de aer de 1,8/oră, revenind 12,25 m³ de funcționar.

Scheletul și planșeele sînt de beton armat monolit, dată fiind prezența atelierelor de ciocane mecanice; panourile de umplutură din blocuri de beton macroporos, pereții despărțitori din panouri de caorit aglomerat prinse în dispozitive de ancoraj. Pardoseli de lignoplast, cu un sistem de canale pentru rețelele interioare electrice și telefonice.

Încălzirea este centrală, iar iluminarea cu elemente fluorescente.

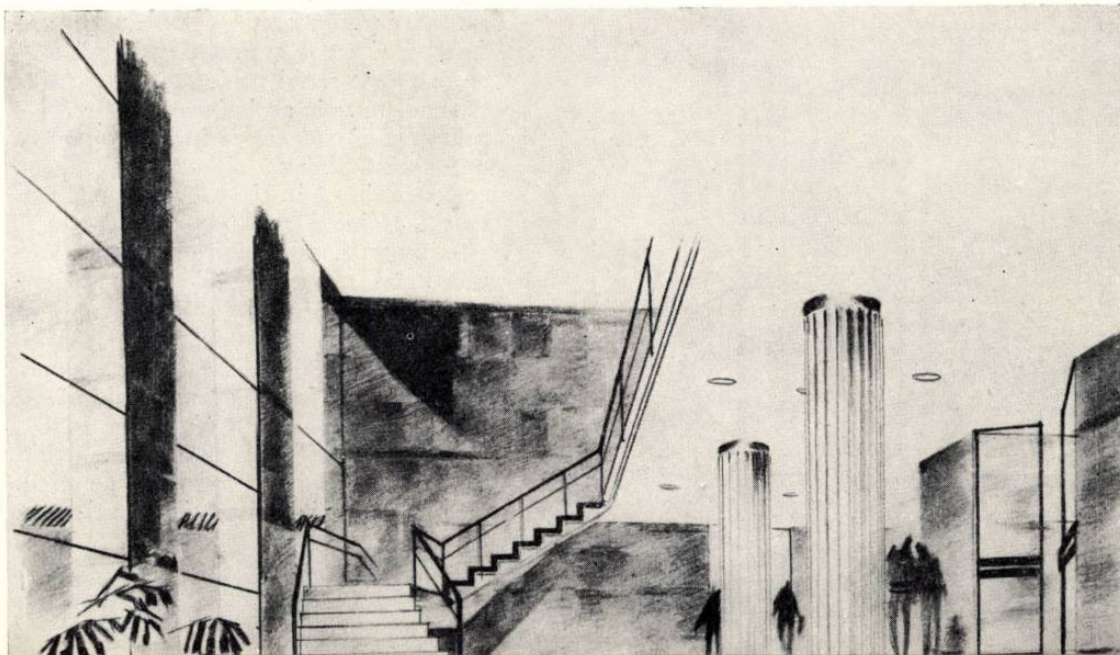
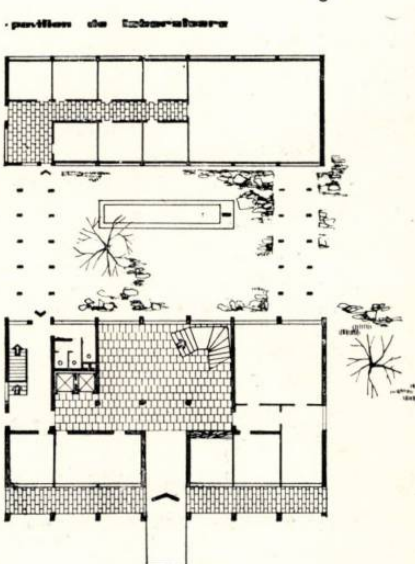
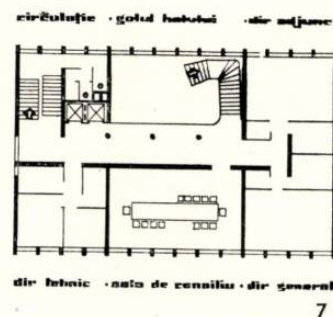
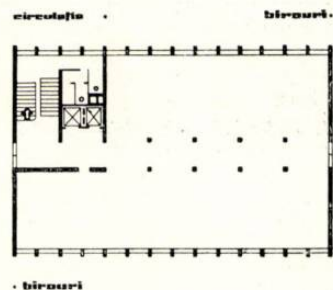
Arhitectura pavilionului administrativ caută să exprime un volum cît mai net, în intenția marcării funcțiunii sale de centru al complexului industrial. Acest volum putînd fi văzut complet degajat de la intrarea pieței preuzinale, i s-a accentuat structura verticală pentru a-i întări sensul înălțimii și a-l diferenția de halele înconjurătoare.

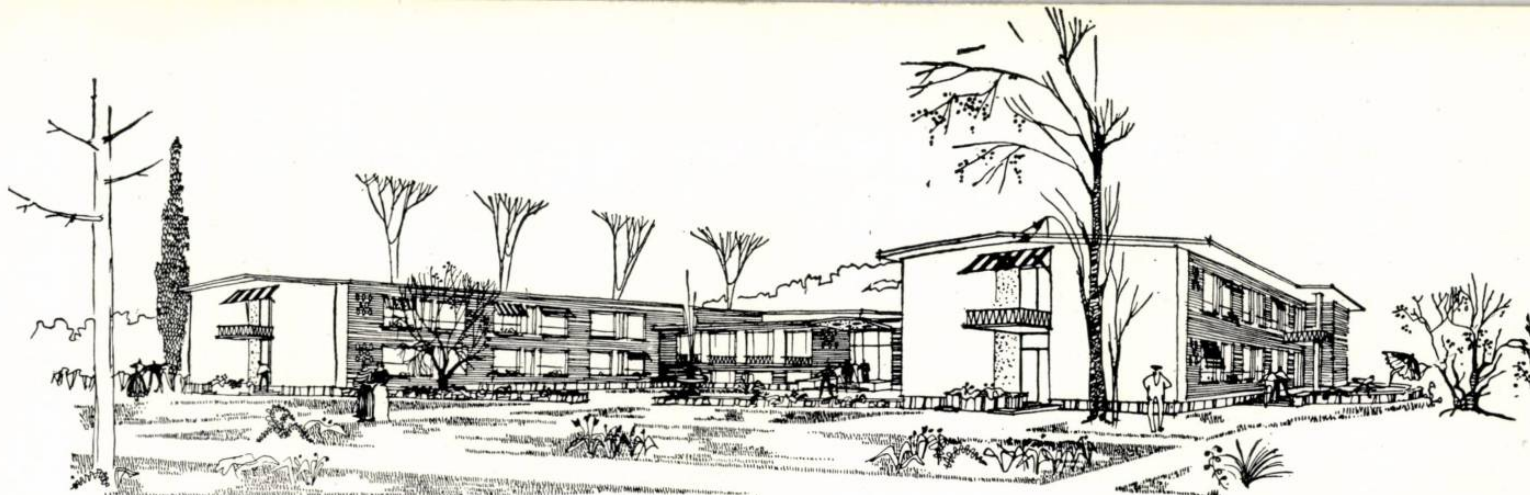
Necesități funcționale au impus detașarea grupului de laboratoare de restul ansamblului.

Dacă această detașare prezintă o deficiență în perspectiva posterioară a pavilionului, aceasta este remediată în mare măsură de legarea celor două corpuri printr-un patio, care agrementează totodată accesul în holul de primire al pavilionului.

Arh. R. Cosma

1. Plan de situație
p — pavilionul administrativ;
h — hale de fabricație;
i — corp de laboratoare;
v — parcaje
2. Perspectivă
3. Perspectivă interioară a holului
4. Desfășurarea frontului spre stradă (nord)
5. Fațada pavilionului administrativ
6. Plan etaj I—VII
7. Plan etaj I
8. Pavilionul administrativ și corpul de laboratoare — Plan parter

Perspectivă

construcții social-culturale

STUDIU PENTRU UN CĂMIN DE BĂTRÎNI

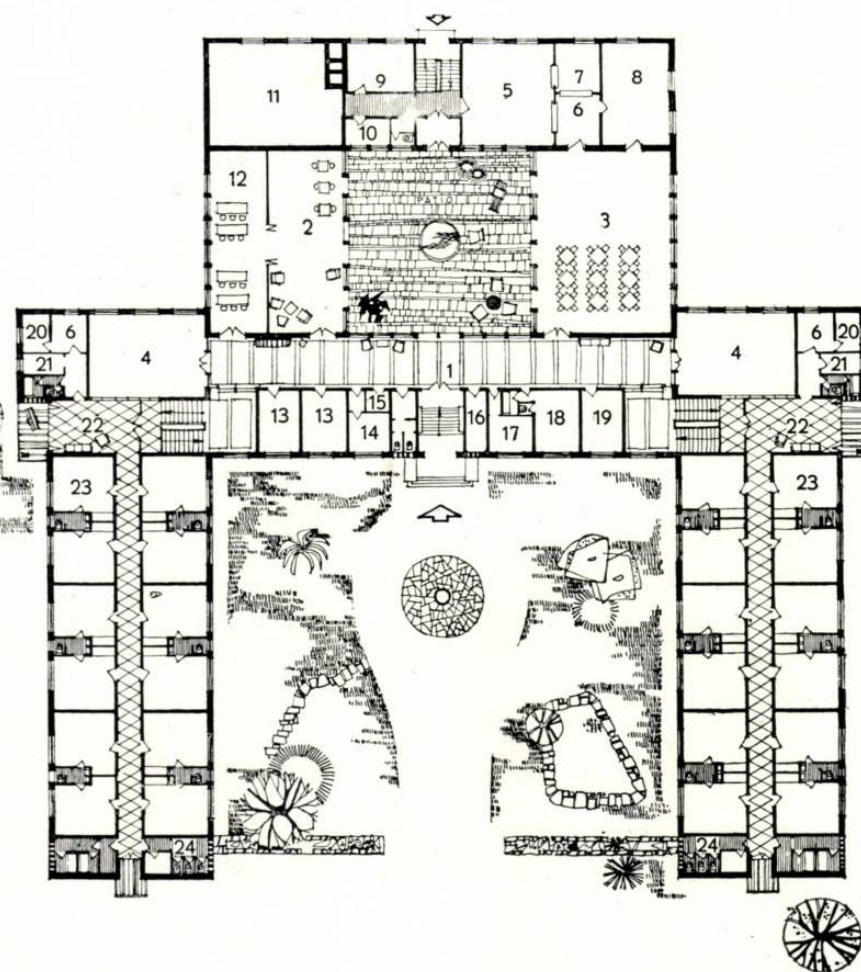
Autor, arh. M. Laurian
 Șef de atelier, arh. A. Moisescu
 Institutul central pentru sistematizarea orașelor
 și regiunilor (ICSOR)

Plan

1. Hol-galerie — 2. Club — 3. Sală de mese pentru 120 de persoane — 4. Atelier — 5. Bucătărie — 6. Oficiu — 7. Spălător — 8. Sală de mese personal — 9. Cămară de alimente — 10. Vestiar — 11. Golul sălii cazanelor — 12. Sală de lectură — 13. Birou — 14. Director — 15. Centrală telefonică — 16. Frizer — 17. Cameră de oaspeți — 18. Infirmerie — 19. Cabinet medical — 20. Soră — 21. Rufe — 22. Odihnă — 23. Camere pentru bătrâni — 24. Grup sanitar

Indici

Suprafața construită cazare 14,10 m²/pat. Suprafața locuibilă în cameră 6,30 m²/pat. Număr de paturi 150. Cămină 180 persoane. Club 150 persoane. Suprafața desfășurată 3 500 m². Suprafața totală repartizată pe pat 23 m²/pat

Proiectul a fost întocmit în faza de sarcină de proiectare la comanda Sfatului popular al orașului Timișoara.

Fiind o problemă neabordată încă la noi de institutele de proiectare, a fost necesar ca proiectantul să elaboreze o temă-program. Aceasta s-a bazat pe dezideratele de principiu ale beneficiarului, referitoare mai ales la condițiile specifice felului de trai al bătrânilor, pe documentația asupra clădirilor de acest gen din alte țări, pe normativele privitoare la alte clădiri de cazare cu caracter asemănător (hoteluri, spitale, cămine).

Față de toate acestea, problema a comportat însă aspecte specifice care au influențat hotărâtor asupra partii. Astfel, programul cuprinzând camere de locuit de 2—4 persoane (în total 150 de persoane), cantină pentru pensionari și personal de serviciu, club, birouri, ateliere pentru pensionari și serviciile anexe, a fost rezolvat căutându-se a se obține:

— cazarea în condiții de confort, fără exagerări, ținând seama de felul de trai al locatarilor. S-a ținut seama, în primul rând, de faptul că, față de hoteluri, cămine sau spitale, aici cazarea are un caracter de permanență, ceea ce face necesar un confort superior și un spor de suprafață. S-au studiat mai multe tipuri de camere cu 2, 3 și 4 paturi, cu grupuri sanitare comune pe coridor sau comune la două camere. Față de rezultatul studiului tehnico-economic s-a propus adoptarea tipului de cameră cu 3 paturi și cu grupul sanitar comun la 2 camere, care a apărut, în comparație cu celelalte, confortabil și cu o suprafață minimă. Camera a fost astfel proiectată ca paturile să fie dispuse în același mod (din motive psihologice), să fie ferite de curent și de lumină directă și să cuprindă un colț de odihnă în timpul zilei, cu canapea, fotoliu și masă;

— cruțarea efortului bătrânilor de a urca scări, preconizându-se numai două niveluri de cazare și obținându-se ca legătura acestora cu încăperile de folosință comună, situate la un parter înalt, să se facă astfel la numai o jumătate de nivel. Aceasta s-a obținut prin decalarea nivelurilor corpurilor de locuit, utilizându-se judicios condițiile de teren. Sub parterul înalt al părții centrale s-au

dispus, la un demisol, încăperile serviciilor anexe;

— dispunerea camerelor pe niveluri și aripi în unități relativ mici, evitându-se coridoarele lungi cu camere înșiruite, care dau aspect de hotel; astfel, cazarea a fost repartizată în două aripi, fiecare constituind o unitate cu grupuri sanitare proprii, cu o cameră de zi comună, cu terasă sau loggie. Această dispoziție favorizează și repartizarea separată a bătrînilor, pe sexe;

— dispunerea echilibrată a aripilor de cazare față de grupul de încăperi comune, realizându-se o formă adunată, cu spații de circulație reduse; s-a ajuns astfel la partiul în formă de U, cu încăperile comune situate central;

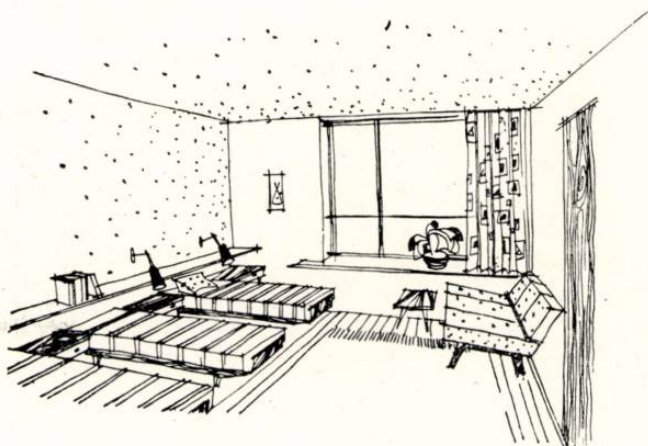
— prin dispoziția, mărimea și aspectul încăperilor de uz comun, să se facă cît mai plăcută viața pensionarilor. Sala de mese, sala de club și galeria-hol au fost dispuse în jurul unui patio la același nivel, însoțit și ferit de curent, unde bătrînii își pot petrece timpul de odihnă. Sala de club a fost dimensionată astfel ca, unită cu cea de lectură, să poată servi pentru vizionarea unui film sau pentru o reuniune. De asemenea, au mai fost prevăzute spații largi, plantate, în curtea exterioară;

— prin dispoziția și mărimea deschiderilor, utilizarea balcoanelor și teraselor, a spațiilor plantate exterioare și interioare, să se obțină acel caracter de confort, lumină și veselie atît de necesar pentru ocrotirea celor de vîrstă.

Sistemul de construcție a fost preconizat cu ziduri portante și planșee prefabricate pentru aripile în cazare și cu planșee monolite în casete, pentru sălile mari.

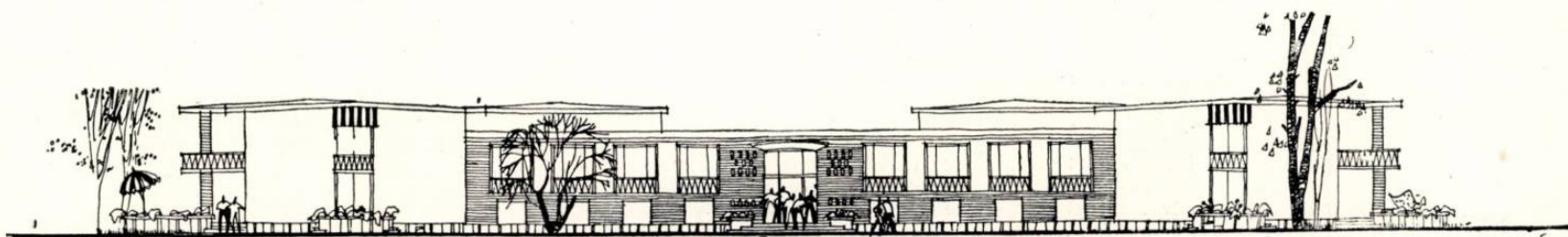
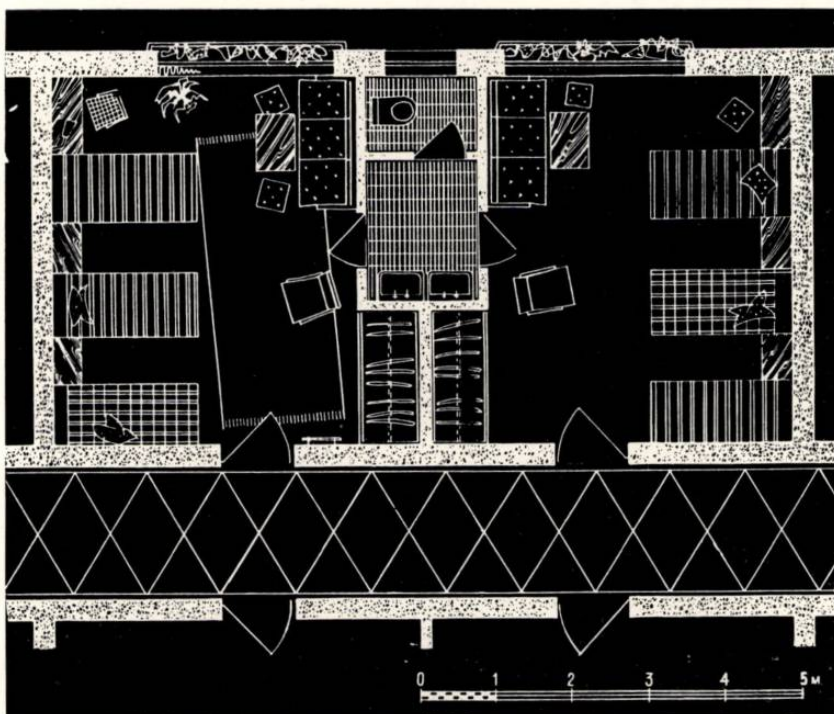
Instalațiile sanitare prevăd apă caldă la lavabouri și toate dotările necesare bucătăriei, spălătoriei etc.

Arb. M. Laurian

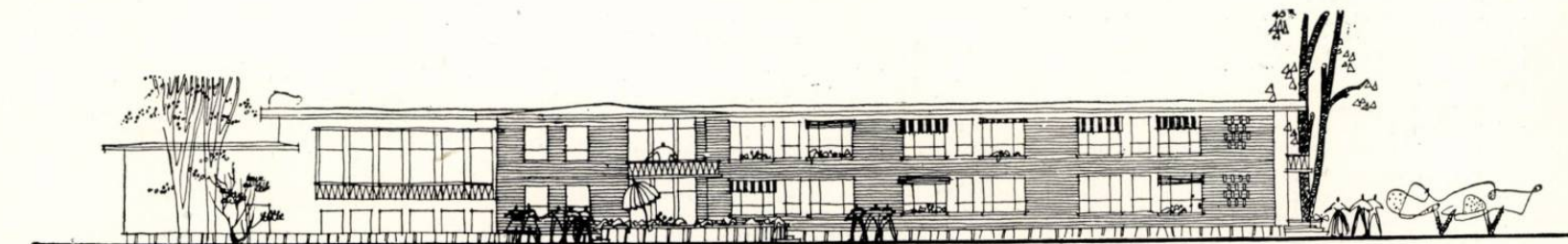

Perspectiva de interior a unei camere

Detaliu de plan pentru camerele de cazare

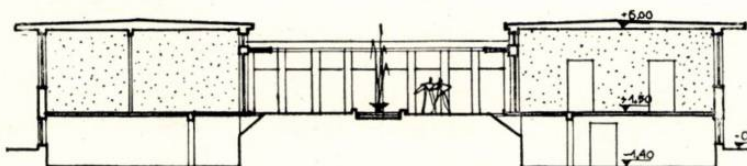

Fațada principală

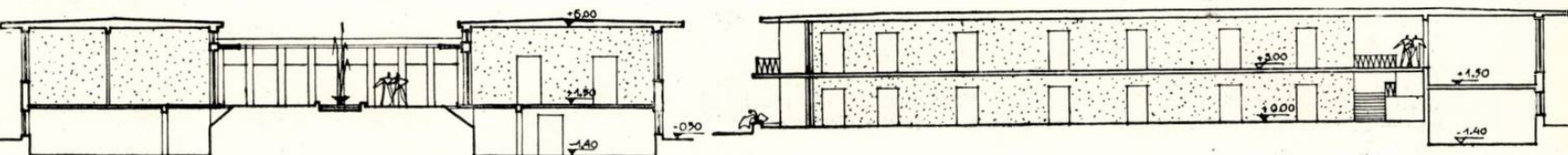

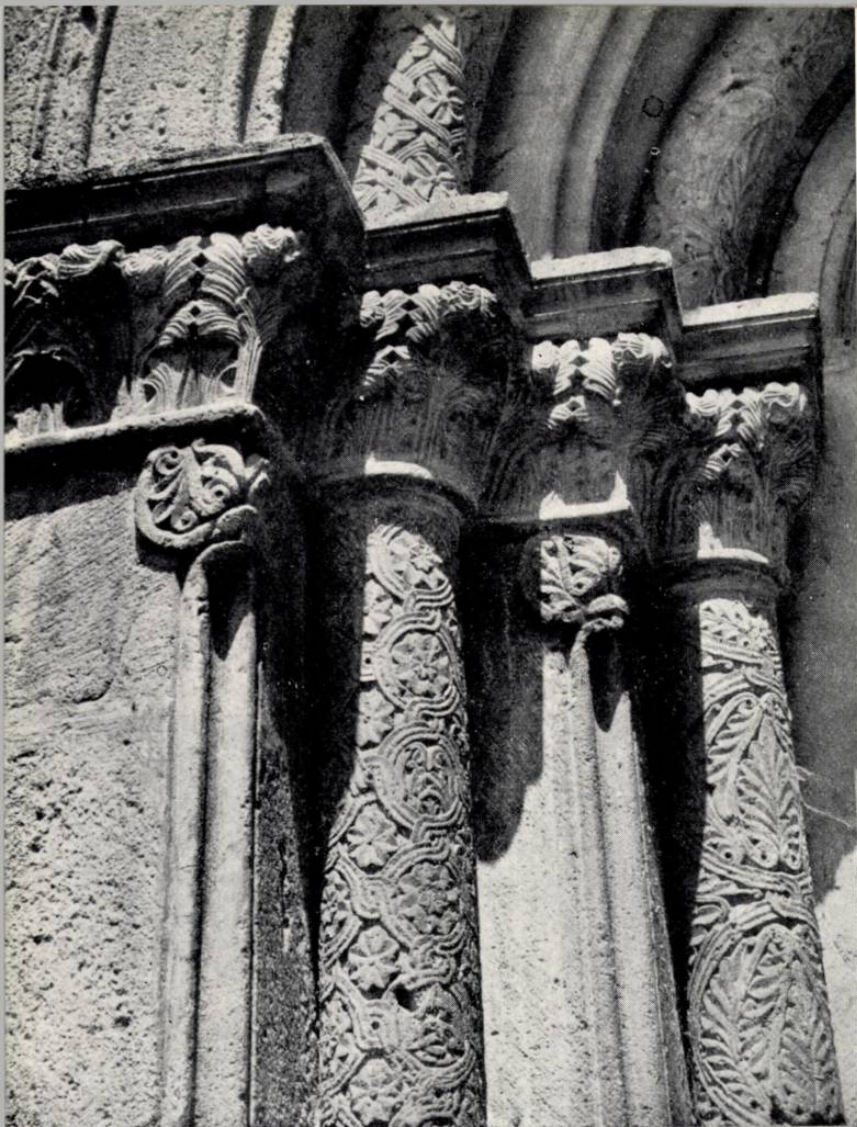
Fațada laterală

Secție prin patio

Secție prin aripa de cazare

Arh. D. Farb, arh. S. Julman

ASPECTE ALE ARHITECTURII ROMANICE ÎN TRANSILVANIA

Catedrala din Alba-Iulia — Portalul romanic de pe latura sudică. Detaliu de capiteli

Teritoriul țării noastre a cunoscut în decursul vremurilor numeroase experiențe artistice, pe cât de interesante, pe atât de diferite. Dacă în Țara Românească sau Moldova — după o scurtă perioadă de început — asistăm la o rapidă cristalizare a unui stil propriu, cu caractere bine definite, în Transilvania, fenomenul este cu mult mai complex.

Conlocuirea unor populații diferite, având tradiții și obiceiuri diferite, a dus la o diversitate a formelor de exprimare artistică și a făcut ca Transilvania să devină un interesant cimp de experiență. De la romanica la gotică, trecând prin Renaștere, ajungând la baroc și neoclasic, fiecare dintre aceste epoci poartă pecetea unei tendințe sigure de a găsi formule proprii de exprimare.

Desigur că au existat, și influențe reciproce, și cele venite din Occident, dar acest lucru nu a împiedicat pe meșterii transilvăneni să-și caute un drum propriu, atât în ceea ce privește procedeele constructive, cât și în domeniul nu mai puțin vast al compoziției sau al decorației. Dacă ne gândim și la posibilitățile materiale restrinse, la condițiile generale nefavorabile — politice și economice — atunci efortul constructiv pare într-adevăr impresionant, aceste îndelungate eforturi concretizându-se într-un autentic stil transilvănean.

Bisericele fortificate ale sașilor, castelele și palatele construite de unguri, excepționala arhitectură de lemn, precum și unele vechi monumente de zid din Hațeg, Zarand și Bihor construite de români sînt o mărturie edificatoare a puterii de creație a meșterilor transilvăneni.

*

Oprindu-ne asupra romanicii — epocă îndeobște mai puțin cercetată — am putea eventual contribui la lămurirea unor aspecte ale începuturilor arhitecturii de zid din Transilvania, precum și la a efectului pe care romanica l-a avut în Moldova și Țara Românească.

Sînt puține vestigii romanice în Transilvania și aceasta datorită migrațiilor de popoare — în special ultima, de mare am-

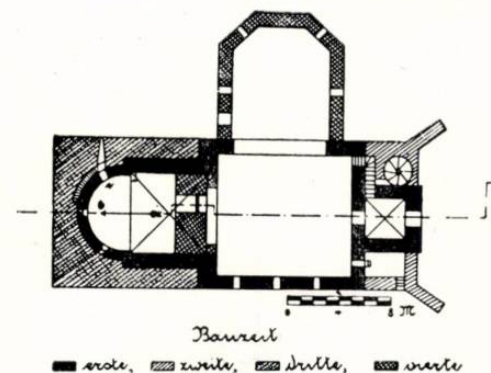
ploare, cea a tătarilor din 1241, care au distrus aproape pînă la temelii numeroasele monumente clădite în secolul al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea — precum și deselor invazii turcești din perioada următoare (secolele al XV-lea și al XVI-lea). Foarte puține monumente au scăpat de la o distrugere completă (cum ar fi de exemplu, bisericile din Cisnădioara, lângă Sibiu, sau Herina din regiunea Bistriței). Altele, și acestea formează majoritatea, au fost reedificate în stil gotic, păstrîndu-se numai o parte a vechiului edificiu. Avem astfel de-a face mai degrabă cu o serie întreagă de elemente dispartate înglobate în noua construcție.

În multe cazuri, tipul de plan a rămas cel romanica, peste care s-a ridicat edificiul gotic. Constructorul a păstrat pe cât a putut rămășițele vechiului monument, pentru economie de material și de timp. Exemplele sînt numeroase și pentru a nu cita decît unele dintre cele mai importante, amintim catedrala din Alba-Iulia, biserica Sf. Bartholomeu din Orașul Stalin, bisericile din Bistrița, Cincu, Homorod, Prejmer, Feldioara, Hărman etc. Același lucru s-a întimplat și cu monumentele concepute în stilul de tranziție de la romanica la gotică, cum ar fi: abația cisterciană de la Cîrța, biserica din Codlea și altele. Cu toată aparenta lipsă a vestigiilor din această perioadă, credem că există date suficiente pentru a ne face o idee asupra monumentului romanica din Transilvania din secolele al XII-lea și al XIII-lea.

Ungurii, care au apărut în aceste regiuni înaintea venirii sașilor, au adus o prețioasă contribuție la transplantarea arhitecturii romanice în aceste regiuni, catedrala din Alba-Iulia fiind opera care încununează eforturile meșterilor din acea epocă.

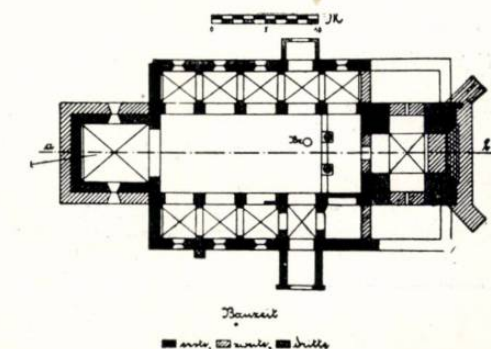
Importanța acordată edificării catedralei este explicabilă, deoarece Alba-Iulia era una dintre cele zece diocese ale Ungariei și deci un important centru religios. Construită pe locul unei biserici mai vechi, care data probabil din secolul al XI-lea, catedrala a suferit o distrugere serioasă în 1241—1242

și a fost refăcută la sfîrșitul secolului al XIII-lea, probabil sub conducerea meșterului francez Jean de Saint Dié. Planul, conceput în dimensiuni mari, cu trei nave, o absidă centrală și două absidiole, are două turnuri care, structural, apar ca fiind alipite fațadei

Biserica fortificată din Homorod — Poșat cu negru = forma bisericii originale de la sfîrșitul secolului al XII-lea — Tip de plan romanica cu o singură navă. Hașurat = fazele următoare de construcție (după „Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen” de Walter Horwath)

Biserica fortificată din Merghindeal — Poșat cu negru = prima fază de construcție — Tip de plan romanica cu trei nave de la sfîrșitul secolului al XII-lea (după „Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen” de Walter Horwath)

(dispoziție întâlnită în Franța și în Germania meridională). Interesantă este rezolvarea plastică a fațadei principale prin arcul monumental care leagă cele două turnuri, element compozițional pe care nu-l vom întâlni în altă parte.

Elementele vechi romanice sînt destul de puține la număr, catedrala suferind transformări numeroase în diferite perioade. Absidiile păstrează în interior, dar mai ales în exterior elemente clare de stil bine încheat: un apareiaj simplu din piatră de talie, colonile angajate cu capitelluri și baze caracteristice artei romanice. Între ele se află obișnuita arcatură de ocnite la partea superioară, subliniată de un brîu sculptat (element nou) și ferestre înguste terminate cu un arc în plin centru. Aceste elemente ne amintesc pe cele de la catedrala din Jaak (R.P. Ungară), cu deosebirea că la Alba-Iulia proporțiile sînt mai reușite, detaliile mai bine studiate, profilele mai fine, aspectul general mai sobru și mai echilibrat. În interior, una dintre absidiile este decorată cu o arcatură oarbă formată din colonile legate cu arcuri trilobate, la fel de caracteristice stilului roman.

Un detaliu nu mai puțin interesant pentru noi este portalul sudic (denumit și portalul ducal) care datează probabil din secolul al XII-lea. Compus din două perechi de coloane alternate cu pilaștri, legate cu un arc în plin centru, portalul prezintă un timpan decorat cu o temă iconografică ce reprezintă un Crist avînd de o parte și de alta doi îngeri și care, cu toată stîngăcia execuției, păstrează o expresie plină de naivitate și prosepime. Elementele decorative ale portalului îl fac să se apropie de motivele orientale și nu este imposibil ca aci să fi lucrat meșteri bizantini, mai cu seamă dacă ne gîndim că meșterii greci au fost foarte apreciați la curtea regelui Andrei al II-lea (sfîrșitul secolului al XII-lea). Poate că, fapt care de altfel trebuie verificat, datorită și prezenței acestora — pe lîngă mulți alți factori — am putea explica apartenența unora dintre primele monumente de zid românești din Ardeal — cum ar fi, de exemplu, biserica din Gura Sada și Densuș — la cele din arhitectura veche religioasă creștină-orientală, de plan și structură asemănătoare.

La Herina (regiunea Bistriței) există o biserică interesantă din epoca romanică de la începutul secolului al XIII-lea, care și-a păstrat caracterul inițial, în special în exterior.

Aceasta reprezintă una dintre puținele realizări unde găsim două turnuri în fațadă, deoarece, în general, la monumentele romanice din Transilvania, tipul predominant este cel cu un singur turn alipit intrării

și dispus în ax (un exemplu interesant cu două turnuri găsim și la biserica romanică de la Aciș). Planul este simplu, cu o navă centrală și două colaterale. Arcadele sînt în plin centru, susținute de pilaștri și coloane masive al căror aspect a fost schimbat. Luminarea navei se face printr-o serie de ferestre în plin centru (tip de luminare bazilical), iar la turnuri remarcăm ferestrele tipice romanice cu două sau trei deschideri și colonete cu capitelluri masive. Decorația este foarte simplă și bine repartizată pe fațadă: fișii de ocnite care împart registrele, briuri zimțate care denotă o tehnică a cărămizii, portalul foarte simplu și sobru, iar întregul edificiu este bine compus și bine echilibrat.

Unii cercetători străini situează biserica din Herina în grupul bisericilor ungurești Lebenyi, Jaak, Zsambek, dar cu puternice influențe ale arhitecturii săsești locale: absidiile tăiate într-un masiv de zidărie, alternanța coloanelor cu pilaștri, proporțiile generale.

*

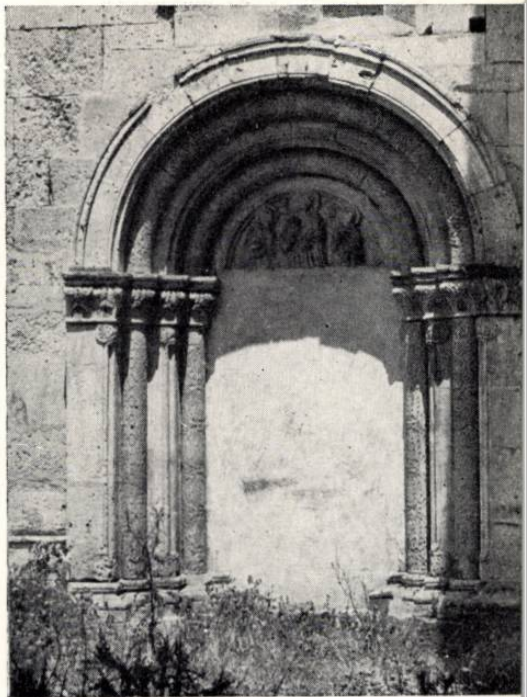
De mare importanță pentru crearea unei arhitecturi de zid cu caracter monumental, în această perioadă, este contribuția sașilor colonizați de regii unguri în regiunea Bistrița-Cluj, în centrul și sudul Transilvaniei (mai cu seamă în Țara Birsei). Veniți din apusul Europei, unde activitatea constructivă era foarte dezvoltată, sașii vor aduce cu ei tradițiile arhitecturii romanice care înflorea atunci în Germania.

Așezările iau ființă cu repeziciune, iar biserica — locul de adunare și apărare al comunității — capătă o importanță deosebită. La unele dintre ele se păstrează foarte clar structura planului din epoca romanică a secolului al XII-lea și al XIII-lea (una sau trei nave, turnul, fie alipit, fie înglobat construcției, însă totdeauna în ax, corul de mai mică sau mai mare amploare). Astfel de exemple sînt la Merghindeal, Feldioara, Homorod, Drăuseni, Vesăud, Rodbav, Cincu, Codlea etc. Ceea ce a rămas însă de pe urma primei faze sînt, în majoritatea lor, numai fragmente: portaluri, ferestre, rozete, arcuri, capitelluri care se întîlesc disparat în construcțiile mai noi din epoca imediat următoare, gotică. La catedrala din Sebeș se pot distinge încă foarte bine arcadele și unele elemente vechi ale navei și portalul intrării; la Șeica Mare se găsește un arc romanic bine proporționat; la Rodbav sau Drăuseni frumoase ferestre cuplate; la Cîsnădie și Drăuseni, portalurile, iar la biserica fortificată din Cîsnădioara, unul dintre cele mai reușite portaluri romanice din țara noastră și poate chiar din această parte a Europei.

Catedrala din Alba-Iulia — Una dintre cele două abside romanice

Catedrala din Alba-Iulia — Portalul romanic de pe latura sudică

Catedrala din Alba-Iulia

Biserica din Cîsnădioara merită o atenție deosebită, pentru că este unul dintre puținele monumente din perioada romanicii rămas aproape în întregime neschimbat. Biserica este amintită, pentru prima oară, în documente în anul 1223, ceea ce ne face să presupunem că a fost construită înaintea acestei date, probabil la sfîrșitul secolului al XII-lea sau cel mai tîrziu la începutul secolului al XIII-lea. Cine are curiozitatea de a merge de la Cîsnădie la Cîsnădioara și va urca micul deal pe care se ridică biserica înconjurată de ziduri, va avea surpriza să găsească în acest loc retras unul dintre monumentele cele mai interesante din Transilvania. Volumul armonios și echilibrat te face să citești imediat planul unei mici bazilici romanice cu o navă centrală și două colaterale, absida principală și absidiile. Am putea s-o asemuiam aproape cu echilibrul, claritatea și sinceritatea volumelor bisericii sf. Nicolae Domnesc din Curtea de Argeș. Dar surpriza cea mai mare o constituie portalul intrării, remarcabil prin eleganța formelor și finețea detaliilor, care se detașează net pe un fond de zid din piatră brută patinată de vreme.

Întreaga biserică ne reamintește de unele realizări catalane de la sfîrșitul secolului al X-lea și începutul secolului al XI-lea (Sant Pere del Bungal, Santa Maria de Bohi, Sant Vicens d'Estamarieu), unde biserica cu absidiile laterale și trei nave, acoperișul cu șarpantă de lemn, zidăria din piatră brută lăsată aparentă este foarte răspîndită și reprezintă tipul comun, popular, de construcție monumentală, al începuturilor arhitecturii romanice. Acest tip s-a răspîndit în Franța și Germania, de unde probabil a ajuns și la noi, cu anumite interpretări locale care au schimbat volumele și proporțiile.

Mergînd mai departe, de-a lungul lanțului Făgărașilor, într-o mică așezare de pe malul Oltului vom găsi rămășițele unui monument care încă din secolul al XII-lea și al XIII-lea domina valea prin amploarea sa: abația ordinului cistercienilor de la Cîrța.

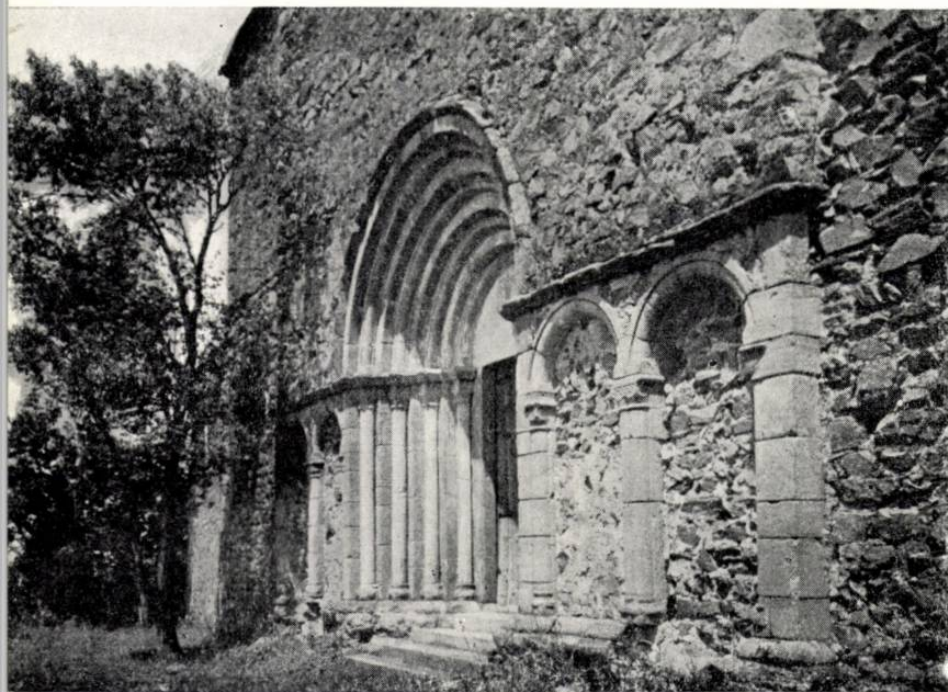

Abația cisterciană de la Cârța — Corul bisericii — Vedere din exterior

Abația cisterciană de la Cârța — Fragment de zid făcând parte din construcțiile abațiale — Vedere din exterior

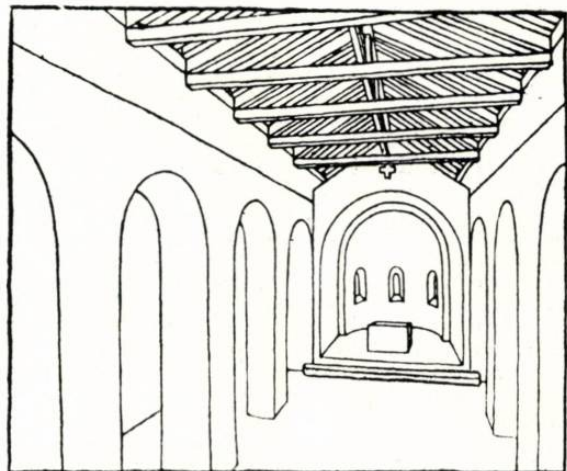
Biserica fortificată din Cisnădioara — Portalul romanic de pe latura vestică

Biserica fortificată din Cisnădioara — Vedere generală

Biserica San Pere del Burgal — Vedere interioară. De remarcat asemănarea formelor cu cele ale bisericii, din Cisnădioara (după « Le premier art romain » de J. Puig y Cadafalch)

Biserica fortificată din Cisnădioara — Vedere interioară spre absida principală

Abația cisterciană de la Cîrța — Fragment de zid făcînd parte din construcțiile abațiale
Detaliul unei arcade de la primul nivel.

Aici nu au mai rămas decît corul — folosit și astăzi — intrarea cu portalul, urme de arcade, interioare ale vechilor nave și un zid impresionant, înegrit de vreme, aparținînd uneia dintre aripile clădirilor abației, care se ridică impunător prin austeritatea sa, înconjurat de ierburile care cresc în voie și purtînd încă urmele nașterii bolților care au acoperit cîndva spațioasele săli ale clădirilor mănăstirești.

Planul este bazilical, cu trei nave, avînd transept și absidă laterale. Construcția este simplă, fără ornamente inutile, de piatră brută aparentă care a căpătat nuanțe gri-verzui-violet. Sistemul de boltire — asemănător cu cel utilizat de ordinul cistercienilor în Germania și Austria — este însă mai sobru și mai rustic. Nervurile corului, purtînd amprenta goticului timpuriu, se sprijină pe coloane destul de greoaie, avînd capitelluri cu frunze de acant, mult mai simple decît acelea pe care le vom întîlni în apus în perioada de tranziție de la romanic la gotic. Elementele de decorație sînt minime: rozete cvadrilobate pentru luminarea corului — probabil folosite și la nava principală — și ocnitele cornișei caracteristice romanului, pe care le vom reîntîlni la biserica sf. Bartholomeu din Orașul Stalin. Lizene, ancadrame dreptunghiulare la ferestrele aripii abațiale, un portal în stilul epocii de tranziție de la romanic la gotic, întregesc această decorație sumară. Nota generală de sobrietate aproape că ne face să credem că avem de-a face cu o construcție strict utilitară, în care fantezia constructorului a fost drămuțată cu bună știință, efectul plastic fiind cel obținut prin claritatea funcțiunilor și volumelor, fără a se face abuz de ornamente inutile. Un ansamblu echilibrat, rațional, cartezian în concepție și realizare. Un exemplu și o lecție de arhitectură monumentală obținută cu mijloace minime și consecvent realizată de meșteri care cunoșteau ce se numește compoziție arhitecturală. S-au încercat restaurări și există destule elemente pentru a reda imaginea fidelă a întregului complex pînă și în detaliile sale. În acest caz însă, un zid, un timpan spart în locul în care odinioară fusese o rozetă și un cor, vorbesc poate mai limpede și mai laconic astăzi, pentru noi.

*

Desigur că aceste numeroase realizări ale unei populații cu o dezvoltare și organizare feudală mai avansată aveau să influențeze, pe lîngă tradiția unei vechi arhitecturi de lemn, arhitectura monumentală de zid ridicată de căpeteniile feudale române în Țara Hațegului, a Zarandului sau a Bihorului.

Unele rezolvări de acoperire cu piatră în asize (de exemplu, la biserica din Strei),

turnul-clopotniță caracteristic, sistemul de tratare a golurilor, unele detalii decorative sînt elemente — de multe ori comune — care denotă o apropiere de arta romanică din Transilvania. Astfel de exemple găsim la Strei, Sînta Maria Orlea (din Țara Hațegului), la Criscior și Ribița în Țara Zarandului sau la Seghiște și Remetea lîngă Beiuș. Influența va merge mai departe în perioada începuturilor și astfel vom găsi elemente la Cîmpulung-Muscel (turnul Bărăției cu arcatură cu colonete angajate la registrul inferior, vechea biserică romanică de pe locul mănăstirii Negru-Vodă) și înriuriri ale romanului la biserica Episcopală din Rădăuți. Tipul de plan (dreptunghiular, cu absidă poligonală derivat din arhitectura de lemn), materialele folosite (bolovani și piatră brută), rusticitatea formelor și unele proporții — mai greoaie — ne fac să apreciem edificiile amintite ca avînd o puternică amprentă locală. Cu atît mai mult cu cît, pe lîngă aceste realizări, există și unele monumente care atestă încercări de autentică arhitectură originală, cum ar fi, de exemplu, biserica în Gurasada, excepțional de interesantă prin planul și volumul său.

La aceste constatări amintim și părerea unui cercetător ungar, Gal Ladislau, exprimată în lucrarea sa « Arhitectura religioasă în Ungaria din secolul al XI-lea pînă în secolul al XIII-lea ». Cu toate că în general se pronunță pentru diversitatea influențelor străine asupra arhitecturii transilvănene, autorul amintește de existența a două grupe de monumente cu caractere originale: bisericile saxone datînd din secolul al XIII-lea, care se vor dezvolta de sine stătător, precum și grupul denumit « bastard », al bisericilor de țară, printre care se citează Sînta Maria Orlea, și unde se constată unele încercări de exprimare proprie ale unei arte autohtone. Se recunoaște astfel existența unei arhitecturi cu tradiție mai veche, cu un pronunțat carac-

ter local și căutări proprii, destul de străină de influențe și forme rătăcitoare. Ar fi interesant, desigur, să se facă o analiză mai amănunțită a corelației dintre arhitectura monumentală de origine săsească sau maghiară și cea rominească, dar nu aceasta formează obiectul principal al expunerii de față.

Bogata activitate constructivă a perioadei artei romanice a secolelor al XII-lea și al XIII-lea, care s-a concretizat prin edificii religioase sau de apărare — din care aproape că nu au rămas urme — a lăsat o amprentă puternică asupra dezvoltării arhitecturii de mai tîrziu. Chiar și în perioada goticului timpuriu sau tîrziu, caracterele romanului vor predomina, cu excepția unor rafinamente decorative sau constructive din secolele următoare. Masivitatea construcției, predominanța plinului asupra golului, proporțiile, în general greoaie, contraforturile care niciodată nu ating virtuozitatea unui arc butant, aspectul rustic accentuat, arată o legătură strînsă cu metodele artei romanice, adînc înrădăcinate în Transilvania. Pentru a nu aminti decît unele exemple, putem cita marea majoritate a bisericilor fortificate din Țara Birsei sau din centrul și sud-estul Transilvaniei sau chiar biserici mai importante, cum ar fi biserica din Deal de la Sighișoara, catedrala din Alba-Iulia, catedrala din Sebeș, biserica din Bistrița etc. La aceasta a contribuit, atît folosirea vechilor construcții la edificarea celor noi, cît și caracterul de apărare al unora dintre monumentele arătate, turnul masiv, zidul plin și cît mai puțin spart și golurile mici fiind elemente prețioase într-o construcție care avea un dublu scop.

Dar tocmai aceste elemente comune arhitecturii transilvănene îi dau caracterul propriu și ne fac să susținem că a existat o școală locală de arhitectură, originală, interesantă prin manifestările și realizările sale și care își găsește un loc important în istoria arhitecturii din țara noastră.

Biserica Sînta Maria Orlea — Vedere generală

Arh. H. Schmidt

Arhitect șef al Institutului de tipizare din R.D.G.

TIPIZAREA ȘI INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE ÎN R. D. GERMANĂ

Complexul de locuințe Berlin — Karlshorst — Prof. arh. B.D.A. L. Wiel — Dresda.
Fațada dinspre curte a unui bloc de locuințe

Articol trimis special pentru revista noastră de Uniunea Arhitecților din R. D. Germană

Construcția de locuințe se află astăzi în R. D. Germană la loc de frunte în planul economic, împreună cu mărirea producției de cărbuni și de energie și împreună cu creșterea producției agricole. Din cele cca. 47 miliarde de mărci germane prevăzute de cel de-al doilea plan cincinal (1956—1960) pentru investițiile de stat, construcțiilor le revin cca. 29 miliarde de mărci germane. În același timp, volumul construcțiilor va trebui să crească cu 155% — în sectorul socialist chiar cu 195% — față de cel din 1955.

Realizarea acestui program de construcții este îngreunată de disproporțiile din economia de stat și în special din economia construcțiilor, datorite scindării Germaniei. Pentru a fi învinse aceste greutăți va trebui mult lărgită industria materialelor de construcții din R. D. Germană și în special producția de ciment. În industria construcțiilor, mergând exclusiv pe calea industrializării, o problemă de prim ordin este mărirea randamentului, folosind numai numărul redus de brațe de muncă pe care le avem la dispoziție. Aceasta presupune o organizare mai bună a muncii, lărgirea mecanizării, trecerea la mijloace industrializate în construcții.

Un rol hotărâtor îi revine, în acest sens, proiectării tip. Numai pe calea proiectării tip poate fi asigurată producția în masă a elementelor de construcție, realizarea în serie a construcțiilor, construirea continuă pe baze planificate, ceea ce este determinant din punct de vedere economic. De aceea directivele celui de-al doilea plan cincinal prevăd realizarea construcțiilor de locuințe și agricole după proiecte tip, în raport de cel puțin 90% din volumul total al construcțiilor. Folosirea largă a proiectelor tip este prevăzută de asemenea și pentru construirea clădirilor cu caracter social și industrial. Tipizarea presupune producția în masă a elementelor de construcție și construirea în serie. Aceste presupuneri au reușit, în primul rând, din însăși natura problemei construcției de locuințe, ducând, în perioadele dinaintea folosirii metodelor industrializate de construcție, la forme mai mult sau mai puțin tipizate de construcție. De exemplu, Germania cunoaște o întreagă serie de așezări omenesti și de orașe datînd din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea care au fost construite după «proiecte tip» întocmite unitar. Motivele aplicării acestui sistem de tipizare — desigur legate de trecerea producției meșteșugărești la cea manufacturieră — erau în același timp de natură economică și arhitectonică. Experiențele în legătură cu construcția de locuințe din timpurile mai recente au fost acumulate în perioada de după primul război mondial. În această perioadă, tipizarea complexelor și clădirilor de locuit a fost înlesnită de concentrarea complexelor de așezări omenesti și a locuințelor colective.

O dată cu trecerea la economia socialistă planificată, care a dat o mare importanță construcției de locuințe realizate din fondurile statului și a mutat centrul de greutate al muncii de proiectare în atelierele de proiectare ale statului, s-a alcătuit o bază care permite, în largă măsură, trecerea la tipizarea și proiectarea tip a construcțiilor de locuințe din R. D. Germană.

În perioada primului plan cincinal, posibilitățile create au fost aplicate cu neîncredere. Ele se limitau, în general, la întocmirea proiectelor tip, respectiv a secțiunilor tip, care erau concepute, în principiu, ca sistem de proiectare, dar care, în practică, erau modificate, de obicei, de la caz la caz. Acest lucru a dus, împreună cu concepția formală, unilaterală, a arhitecturii din acea vreme, la o mărire considerabilă a costului construcțiilor.

O schimbare importantă a fost adusă de Conferința constructorilor de la sfîrșitul anului 1955, ale cărei hotărîri au fost concretizate prin directivele hotărîrii Consiliului de Miniștri din aprilie 1956, cu ocazia celui de-al doilea plan cincinal. Industrializarea construcțiilor și proiectarea tip au fost aduse, nu numai pe primul plan al preocupărilor specia-

liștilor constructori, ci și al marelui public. Tot în această perioadă a fost înființat Institutul pentru tipizare din Ministerul Construcțiilor — pînă acum exista numai un atelier de proiectare tip — și au fost cointerestate numeroase ateliere de proiectare ale statului în problema proiectării tip.

În 1956, pe o serie de șantiere a început să se treacă la industrializarea construcțiilor sub forma adoptării elementelor mari prefabricate. Cercetările teoretice și practice au arătat că greutatea maximă, de 650 kg, a elementelor este limita cea mai favorabilă. Ca material pentru elementele prefabricate de pereți se folosesc, în primul rînd, resturile de cărămizi din dărîmături. Pentru zidurile interioare portante se folosește betonul greu. Pentru zidurile exterioare se fac, după exemplul R. Cehoslovace, blocuri mari de cărămidă, care necesită un consum mai mic de ciment decît elementele din beton poros. Pe lîngă resturile de cărămizi, se încearcă folosirea zgurii de furnal și a argilei expandate. Construcțiile executate pînă acum au dat rezultate favorabile, deoarece metoda construirii prin asamblare a dus la o creștere simțitoare a productivității muncii pe șantier, față de construcția cu cărămizi. Reducerea care a fost prevăzută pentru prețul de cost nu este încă posibilă, datorită prețului de cost prea mare al confecționării elementelor prefabricate. La aceasta se mai adaugă prețul de cost al lucrărilor de finisaj interior, care reprezintă 60% din prețul construcției, din cauză că înzestrarea cu mijloace industriale este în prezent nesatisfăcătoare. Aceasta nu este numai o problemă a materialelor și a procesului de muncă, ci în primul rînd o problemă a desfășurării unitare a procesului tehnologic, care este stîngherit din cauza marelui număr de specialiști ce iau parte la finisarea interiorului.

Primii pași pe drumul industrializării construcțiilor au dovedit că metodele de pînă acum ale proiectării tip nu au dat rezultate și că a fost nevoie să se treacă la metode mai avansate. A trebuit să fie elaborate proiecte tip speciale pentru construcțiile cu elemente mari prefabricate și cataloage corespunzătoare acestor elemente. Proiectul tip însuși a trebuit să fie completat printr-un proiect de organizare sau printr-un proiect tehnologic de execuție, care cuprinde organizarea șantierului, și un proiect al procesului de montaj sub formă de planuri de montaj, planuri de desfășurare a muncii, extrase de materiale etc. Proiectele au fost prelucrate exclusiv numai pentru construcții finisate, considerînd unilateral stabilirea tehnologiei. O primă serie de locuințe construite în acest sistem cu elemente mari prefabricate din categoria celor de 750 kg, care poartă indicele Q 3, a servit ca bază pentru industrializarea construcției de locuințe în orașul Berlin în anii 1957 și 1958. O serie asemănătoare, dar puțin modificată, destinată aceluiași mod de construcție, a fost prelucrată între timp, avînd indicele JW/58, și va trebui să fie întrebuințată pentru industrializarea construcției de locuințe din 1958—1960 în toată republica. În același timp, Institutul de tipizare, în colaborare cu atelierele de proiectare, a prelucrat o serie de tipuri de locuințe corespunzătoare sistemului viitor de construcție (cărămizi și elemente mari prefabricate), care poartă indicele TW/58 și sînt valabile pentru aceeași perioadă de timp. O serie specială de tipuri de construcții cu panouri mari a fost întrebuințată numai pentru ridicarea noului oraș Hoyerswerda, unde a fost instalată o fabrică de panouri mari, care și-a început producția la jumătatea anului 1957.

Transformarea din domeniul construcțiilor, care s-a desăvîrșit în anul 1956 și care a mărit ponderea proiectării tip, nu s-a limitat numai la industrializare. Directivele celui de-al doilea plan cincinal cer, în general, o scădere a prețului de cost al construcțiilor. În construcția de locuințe, prețul de cost va trebui să scadă la 22 000 mărci germane, pînă în anul 1960, pentru unitatea de locuit (cca. 30 m² suprafață de locuit), în timp ce acest preț de cost a crescut în ultimii ani pînă la

28 000—30 000 mărci germane. În același timp, planul de construcție al celui de-al doilea cincinal, prevăzând construirea a 315 000 de locuințe noi și renovarea a 25 000 de locuințe, stabilește ca 90% din construcțiile de locuințe să fie executate după proiecte tip sau re folosibile.

Pentru obținerea scăderii prevăzute a prețului de cost a fost necesar ca, cu ajutorul proiectării tip, să se reducă suprafețele și volumele acceptate până acum. Scăderea prețului de cost nu trebuia rezolvată numai prin raționalizarea producției din industria materialelor de construcție și prin raționalizările de pe șantier, ci și prin economisirea directă a materialelor și a brațelor de muncă. Eforturile proiectanților în această direcție au dus la aceea că la seriile de locuințe tip mai sus amintite s-au putut reduce suprafețele și volumele. Acest lucru a fost concretizat în noile sisteme de proiectare ale Academiei de construcții germane.

După cele de mai sus, suprafețele medii ale locuințelor, față de tipurile de până acum, vor fi reduse în modul următor:

Suprafața utilă de la 62,9 la 55,0 m²
Suprafața locuibilă de la 43,2 la 38,0 m²

Noile tipuri de apartamente au următoarele suprafețe medii:

camera de zi = 17,5 m²
dormitorul = 15,0 m²
camera copiilor = 10,0 m²
bucătăria = 6,8 m²

Înălțimea etajelor, care era până acum de 3 m și chiar mai mult, a fost redusă la 2,75 m (la construcții de cărămidă) și la 2,80 m (la construcții din prefabricate). Înălțimile camerelor sînt între 2,45 și 2,50 m. Numărul caturilor variază de la 2 până la 4. Clădirile cu două caturi se construiesc, de obicei, la țară și în orașele mai mici. Accentul se pune mai ales pe clădirile cu 3—4 caturi. Cele cu 5 caturi se vor construi numai în cazuri excepționale, deoarece instalarea unui ascensor, în acest caz, nu ar fi economică. Proiectele tip pentru construcții cu elemente mari prefabricate se folosesc numai la clădirile cu 4 caturi, care sînt cele mai rentabile, după cum dovedește de altfel și experiența internațională.

Pentru locuințele care au peste 6 caturi nu sînt prevăzute, deocamdată, proiecte tip. Pentru construcția de locuințe unifamiliale (locuințe individuale) cu 1—2 caturi, ca și pentru locuințele rurale prevăzute de obicei cu un mic grajd, se găsesc deja proiecte tip sub formă de serii publicate încă din anul 1953 de Institutul de tipizare. Ele sînt în prezent înlocuite cu tipuri mai economice pentru grupe de locuințe, pentru locuințe duplex și pentru locuințe individuale.

Planurile de locuințe ale proiectării tip pornesc de la un standard al locuinței unifamiliale obișnuită în Germania. Comparînd diferite exemple din alte țări, se poate vedea că acest standard corespunde, în ceea ce privește amenajarea și mărimea locuinței, cu standardul introdus astăzi în construcția de masă a locuințelor. Acest standard prevede: camera de zi, care servește și de sufragerie, dormitorul părinților, care poate avea un pătut suplimentar pentru cel mai mic copil, un număr de 1—2 dormitoare pentru copii — indicate drept jumătăți de cameră — care să aibă posibilitatea să cuprindă două paturi. Bucătăria-sufragerie, care înainte forma adesea locul de ședere în timpul zilei al întregii familii, a fost redusă pentru condițiile vieții urbane la așa-zisa bucatărie pentru gătit, în care va fi luată cel mult numai gustarea de dimineață. Bucătăria pentru gătit, alăturată camerei de zi, atît de practică, este încă controversată și de aceea nu este aplicată în proiectarea tip. În legătură cu reducerea suprafeței bucătăriilor, s-a trecut la bucatăria cu mobilier fix. Baia este considerată ca un element absolut necesar locuinței.

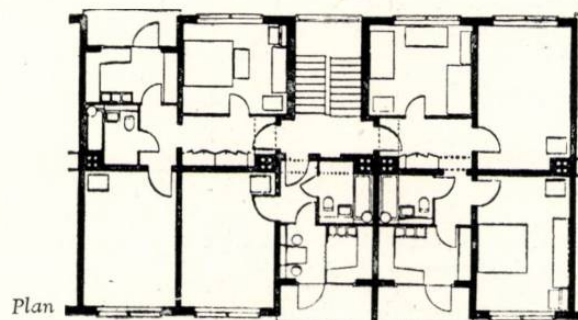
Instalațiile tehnico-sanitare ale locuinței sînt încă nesatisfăcătoare acum, datorită unor lipsuri în ceea ce privește materialele, lipsuri care nu permit folosirea generală a încălzirii centrale. Proiectele tip au la bază încălzirea cu sobe de teracotă, care este satisfăcătoare, dar complicată. Aceleași complicații au făcut să se renunțe la băile îngropate, atît de avantajoase din punct de vedere al dispoziției în plan, și înlocuirea în cele mai noi proiecte tip cu băi obișnuite. Pentru bucătărie, în proiectarea tip se folosesc în general gazele sau electricitatea, dar nu în măsură suficientă pentru a putea permite excluderea în întregime a încălzirii cu cărbuni.

În toate proiectele tip, locuințele sînt alcătuite din apartamente cu 2 camere, cu 2 + 1/2 și cu 2+2 jumătăți de cameră

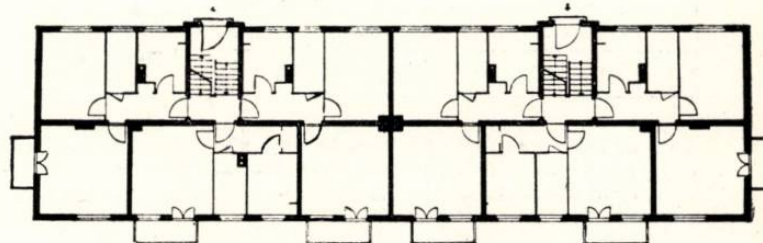
Reducerea mărimii suprafețelor și introducerea jumătății de cameră au arătat că este posibil să se amplaseze apartamentul de 2 + 1/2 camere pe vechea suprafață a apartamentului de 2 camere, iar apartamentul de 2+2 jumătăți de cameră pe a celui de 3 camere. Pentru a putea

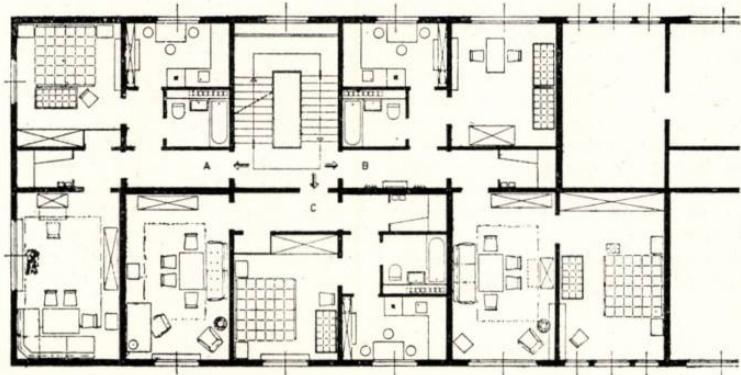
Complexul de locuințe Berlin — Karlshorst — Prof. arh. B.D.A. L. Wiel
Dresda. Montajul unui bloc de locuințe

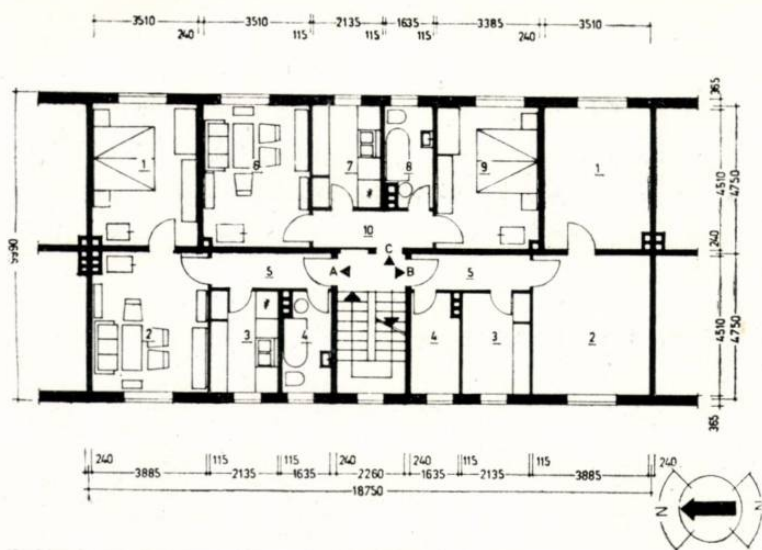

Berlin-Köpenick — Locuințe de stat în construcție. Atelierul II de proiectare
pentru construcții înalte de la Berlin. Blocul I, vedere și plan

Orașul Hoyerswerda. Prof. arh. B.D.A. R. Paulick — Berlin. Clădire de locuit
construită din panouri mari. Vedere și plan.

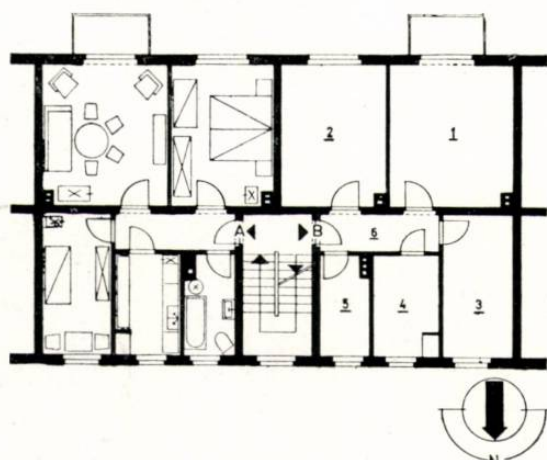

Nr. crt.	Apartment	A	B	C
1	Dormitor	15,83	15,63	
2	Camera de locuit	17,26	17,52	
3	Bucătărie	6,82	6,82	
4	Baie — w.c.	4,87	4,87	
5	Coridor	4,66	4,66	
6	Camera de locuit			15,83
7	Bucătărie			6,82
8	Baie-w.c.			4,87
9	Dormitor			15,27
10	Coridor			4,66
	Total m ²	33,09	35,15	31,10

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea A cu trei apartamente de câte două camere.
Suprafața construită = 187,31 m²

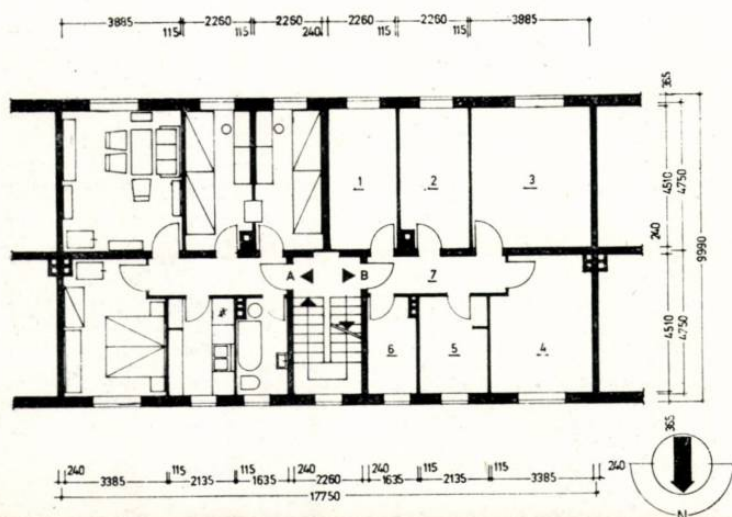
Nr. crt.	Apartment	A	B
1	Camera de locuit	17,88	18,08
2	Dormitor	15,06	15,06
3	Camera copiilor	10,19	10,19
4	Bucătărie	6,82	6,82
5	Baie—w.c.	4,82	4,82
6	Coridor	4,66	4,66
	Total m ²	43,13	43,33

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea B cu două apartamente din câte două camere și jumătate.
Suprafața construită = 154,85 m²

Nr. crt.	Apartment	A	B
1	Camera copiilor	10,19	10,19
2	Camera copiilor	10,00	10,00
3	Camera de locuit	17,52	17,52
4	Dormitor	14,27	14,27
5	Bucătărie	6,82	6,82
6	Baie—w.c.	4,87	4,87
7	Coridor	5,47	5,47
	Total m ²	51,98	51,98

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea C cu două apartamente de 2 și 2 1/2 camere.
Suprafața construită = 177,32 m²

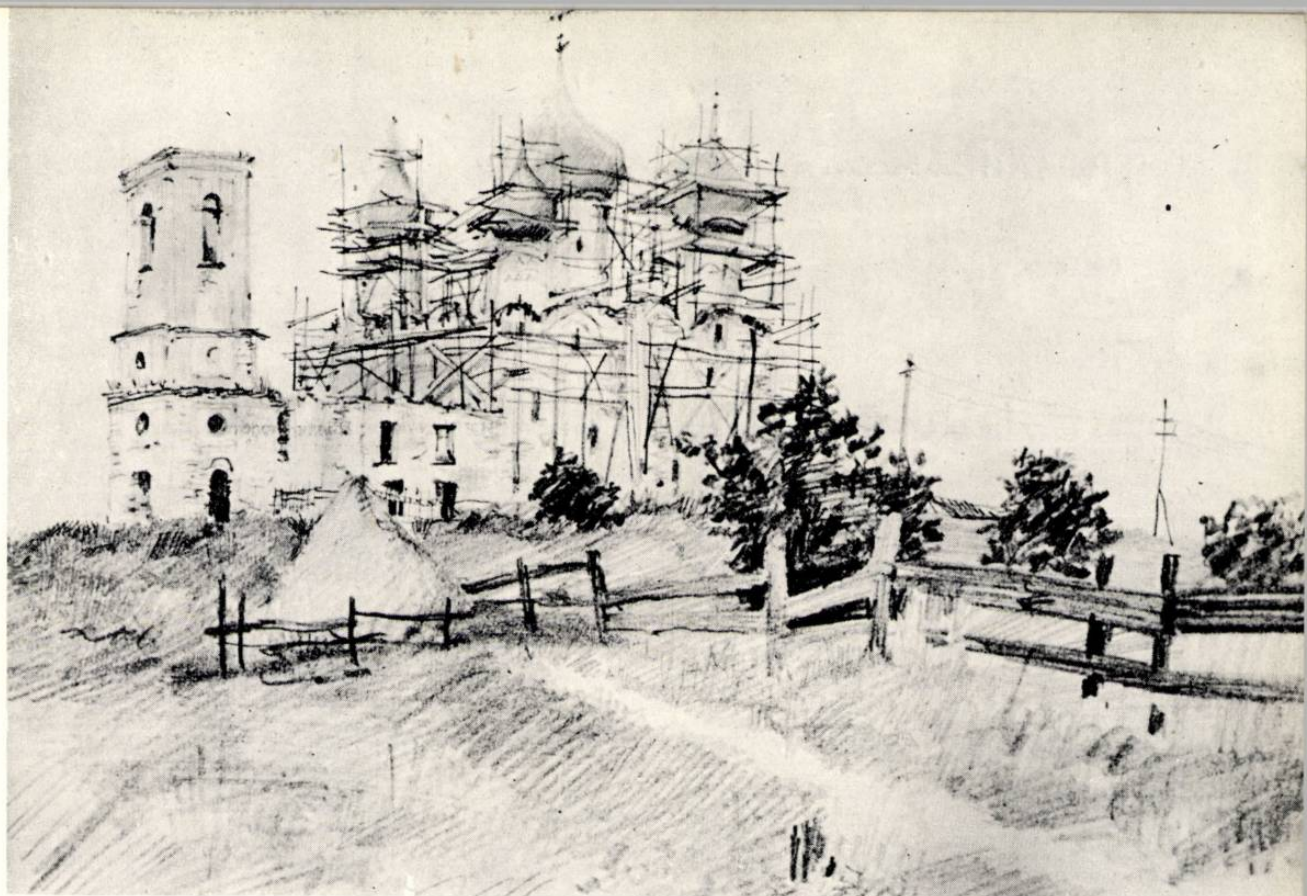

acoperi nevoia de locuințe pentru celibatari și pentru căsătorii, familii alcătuite numai din două persoane și care formează 10% din menajurile unei populații cu structură normală, sortimentul locuințelor tip în vigoare în prezent va fi mărit cu apartamentul de o cameră și jumătate.

Prin elaborarea seriilor TW/58 și JW/58, descrise mai înainte, pentru locuințele comune și unifamiliale, proiectarea tip din R. D. Germană va ajunge la un nivel care va putea fi menținut cel puțin cîțiva ani. Acest lucru este necesar în special pentru faptul că industria materialelor de construcție trebuie să prevadă o perioadă mai lungă de specializare pentru fabricarea elementelor prefabricate unificate care să concorde cu aceste tipuri. Totuși, ar fi prematur să spunem că construcția de locuințe după proiecte tip s-ar fi afirmat în măsura prevăzută de directivele celui de-al doilea plan cincinal. Motivele rămînerii ei în urmă sînt de natură materială și ideologică.

Greutățile materiale constau în aceea că, în prezent, industria de construcții este încă prea puțin dezvoltată și în special neuniform dezvoltată în R. D. Germană. Proiectarea tip rămîne numai pe hîrtie sau se impune cel mult ca o aplicare fără obligații, atît timp cît nu are la bază o industrie de materiale de construcție tipizate în producția sa. În prezent, industria materialelor de construcție din diferitele regiuni ale R. D. Germane este condiționată, în parte, de locul unde se găsesc materiile prime. Pentru satisfacerea acestei diversități de condiții, proiectele tip ar trebui prelucrate într-un număr atît de mare de variante, încît efectul proiectării tip ar fi practic iluzoriu. Această situație a făcut ca multe ateliere de proiectare din diferite regiuni ale țării să elaboreze tipuri proprii de proiecte. Se vede clar că, în acest fel, tipizarea nu este promovată, ci frînată. Aceasta nu înseamnă însă că scopul proiectării tip este greșit, ci că baza materială necesară pentru proiectarea tip nu este încă destul de dezvoltată.

Nu se poate omite faptul că greutățile arătate mai sus sînt folosite de mulți arhitecți, pentru a pune la îndoială necesitatea proiectării tip. Invocînd aceste greutăți și lipsuri care trebuie învinse — și pot fi învinse în interesul industrializării — s-a creat o opoziție împotriva tipizării. Argumentele prezentate sînt prea cunoscute: uniformitatea, sărăcirea arhitectonică, îngrădirea libertății de creație. Ele pot fi ușor înlăturate arătînd că tipizarea a fost aproape elementul de bază al arhitecturii într-o întreagă perioadă de timp reprezentată de secolele al XVII-lea și al XVIII-lea și care a dus în construcția orașelor la creații superioare haosului din secolul al XIX-lea. Nu a fost vorba de o tipizare făcută numai din motive economice, cu toate că acestea au avut, bineînțeles, și ele un rol important, ci din dorința evidentă de creație a acelei epoci și a arhitecturii sale, care a folosit tipizarea ca mijloc al artei de a construi. Dacă noțiunea de tipic s-a pierdut între timp, cauza trebuie căutată în faptul că în societate au avut loc transformări economice și ideologice care au modificat și arhitectura. Este adevărat că «funcționalismul» din 1920—1930 a pus un mare accent pe standardizare și industrializare. De atunci însă, arhitectura occidentală s-a dezvoltat întîmplător, mai adesea arbitrar și instabil, în opoziție cu concepția de tipic și de general valabil. Ca o dovadă evidentă a acestor fapte sînt construcțiile «Expoziției internaționale de construcții» din 1957 de la Berlin. Rezultatele nesatisfăcătoare din punct de vedere estetic ale acestor construcții, care au trebuit să fie recunoscute chiar și de arhitecții din Occident, se datoresc faptului că ideea unei rezolvări general valabile și dorința pentru tipic nu există nici la client și nici la arhitect. De vină este, bineînțeles, situația economică și ideologică a capitalismului de astăzi, în general, și a arhitecturii sale, în special. Este clar că aceste motive care stăvilesc impunerea în totalitate a tipizării și a industrializării nu mai există în socialism. Împotrivirea față de tipizare poate fi explicată numai prin faptul că mulți arhitecți nu au fost pătrunși încă de problemele noi ale unei arhitecturi socialiste. Sesiunea internațională pentru proiectarea tip a țărilor socialiste, ținută la Berlin la sfîrșitul lunii mai 1957, a hotărît cu precizie, în raportul de încheiere, că proiectarea tip nu este numai o premisă pentru industrializare, deci pentru dezvoltarea tehnică și economică a construcțiilor, ci, în același timp, și un factor important pentru dezvoltarea arhitecturii socialiste și a construcției socialiste a orașelor. Vor fi necesare deci multe discuții și o asiduă muncă de lămurire, ca să realizăm aceste lucruri.

Novgorod — Catedrala Troițkii

Desen în creion de arb. Albert Naiman

**DIN EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII
executate de arhitecți în cursul anului 1957**

*Orașul Stalin — Pasaj
Acuarelă de arb. Renzo Cârăușu*

*Constanța — Stradă spre mare
Acuarelă de arb. Lutfi Said Șefebi*

Редакционная статья этого номера посвящена 14 ГОДОВЩИНЕ ОСВОБОЖДЕНИЯ НАШЕЙ РОДИНЫ (стр. 2)

НУЖНО УЛУЧШАТЬ РАБОТУ АРХИТЕКТОРОВ ВО ВСЕХ ОБЛАСТЯХ СТРАНЫ (стр. 4). В статье разбираются некоторые вопросы о деятельности созданных весной 1957 года областных проектных институтов. Эти новые институты, основанные при технических отделах народных советов, постепенно организовали и развили свою работу, отметив при этом серьезные достижения. В статье указываются и анализируются существующие еще в области организации и руководства недостатки. Особо подчеркивается необходимость того, чтобы проектировщики обращали внимание больше внимания на снижение стоимости строительства и использованию местных материалов.

V СЪЕЗД МЕЖДУНАРОДНОГО СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ (стр. 6). Опубликовывается Резолюция V Съезда Международного Союза архитекторов, состоявшегося в Москве между 20 и 27 июля текущего года и Воззвание съезда о мире.

РЕЧЬ ТОВАРИЩА Н. С. ХРУЩЕВА НА ВСЕСОЮЗНОМ СОВЕЩАНИИ СТРОИТЕЛЕЙ (стр. 7). В журнале публикуются выдержки из речи товарища Н. С. Хрущева, произнесенной 12 апреля 1958 года и опубликованной в «Строительной газете» за № 79 от 2 июля 1958 г.

НОВЫЕ СТРОЙКИ НА ПОБЕРЕЖЬЕ ЧЕРНОГО МОРЯ

Архитектор К. Лазареску — НОВЫЕ СТРОЙКИ НА ПОБЕРЕЖЬЕ (стр. 12). В этой статье автор излагает программу строительства, осуществленного за последнее время на побережье Черного моря, и принципы, которыми руководствовались коллектив проектировщиков. Особое внимание уделяется критерию экономии, являющейся основным требованием этой темы. Вкратце разбираются главные вопросы градостроительного, функционального, технического и пластического характера, которые были выдвинуты в проектировании и выполнении новых ансамблей отдыха.

Архитектор П. Фокиа — ОБОРУДОВАНИЕ ПОБЕРЕЖЬЯ В КУРОРТНОЙ МЕСТНОСТИ ВАСИЛЕ РОАЙТА (стр. 18.).

Архитекторы К. Лазареску, Л. Попович, В. Аслан — ДЕТСКАЯ КОЛОНИЯ НА КУРОРТЕ ВАСИЛЕ РОАЙТА (стр. 20.). Детская колония расположена на перешейке между курортами Эфория и Василе Роайта. Найденное решение предусматривает расположение зданий отдельными павильонами, главные помещения которых — спальни, столовые, дворы для игр и площадки для сбора — обращены к морю. Дети размещаются в общих спальнях, имеющих по 40 кроватей. Каждая спальня имеет души, умывальные, уборные и по две ниши для кроватей воспитателей. Площадь столовой увеличивается крытыми террасами, что дает возможность кормить всех детей одновременно.

Ансамбль дополняется служебным павильоном и санитарным пунктом.

Архитекторы К. Лазареску, Н. Стоплер, А. Солари-Грюмберг — ЦЕНТР ОТДЫХА ЭФОРИЯ I (стр. 25.). Эфория — один из самых посещаемых курортов на побережье Черного моря.

Отличный пляж и озеро Текиргюл с лечебной грязью создают из Эфории прекрасный курорт для лечения и отдыха.

Сравнительно небольшая вместительность этого курорта увеличилась в этом году на 1.600 кроватей. Новые здания образуют крупный архитектурный ансамбль, расположенный по набережной бульвару города. Задуманный по принципу разделения помещений общего назначения от жилых, ансамбль включает в основном два вида зданий — жилые и общественного и служебного назначения.

Условия комфорта в этих зданиях различны.

Корпуса А, обращенные фасадами к морю, имеют комнаты на две кровати, с вестибюлем, санитарной группой (уборная, умывальник, души) и стелльным шкафом. Обращенные к морю комнаты имеют и лоджии.

Корпус В, замыкающий фронт к морю, имеет 24 квартиры, состоящие из вестибюля, полностью оборудованной ванной комнаты, спальни, салона и лоджии. Этот корпус имеет собственную общую столовую и большую террасу на верхнем уровне. Корпуса В менее комфортабельны. Комнаты в них располагают умывальником и стелльными шкафами.

Корпус Д, который замкнет будущий городской рынок, имеет нижний этаж отведенный под магазины.

Корпус Е, связанный с служебными отделами, включает жилые помещения для персонала, их столовую и прачечную, обслуживающую весь ансамбль.

Корпус Г, группирует функции общественного и служебного назначения. На первом этаже расположены столовые с террасами на 750 человек, кухня и буфетная, а на нижнем этаже — большой зал с баром и кафе, клуб, склады, необходимые для кухни помещения, теплоцентр, фабрика искусственного льда, кондитерская, лаборатория и т.д.

По своему расположению и размерам новый ансамбль изменит облик города, развитие которого в прошлом носило произвольный и случайный характер.

Архитектор Н. Стоплер — ГРУППА ВИЛЛ ПО ЧЕТЫРЕ КВАРТИРЫ В ЭФОРИИ (стр. 36.).

Архитектор К. Лазареску — ВИЛЛА С ДВУМЯ КВАРТИРАМИ В ЭФОРИИ (стр. 37.).

Архитектор К. Лазареску — КЛУБ-РЕСТОРАН В ЭФОРИИ (стр. 38.).

Архитекторы С. Мендель и С. Танах — ЗДРАВНИЦА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНИКОВ В ЭФОРИИ (стр. 38.).

Архитекторы К. Лазареску, Л. Попович, Н. Стоплер — ЦЕНТР ОТДЫХА ЭФОРИЯ II (стр. 40.). Недавно в Эфории началась стройка нового ансамбля домов отдыха, рассчитанного на 2 000 мест. По строительной программе этот центр сходен с уже построенным первым ансамблем. Он будет более комфортабельным. Тысяча жилых комнат будут располагать стелльными шкафами, уборными, душами, умывальниками, лоджиями или балконами.

Площадка, расположенная на склоне к морю, находится в конце перешейка, отделяющего озеро Текиргюл, у южного входа в город.

Во всех изученных вариантах сохранялся принцип отделения жилых зданий от зданий общественного и служебного назначения.

Начальный вариант предусматривал постройку трех крупных 12-этажных жилых домов.

Принятый вариант предусматривает постройку 6 жилых павильонов, комнаты которых выходят на обе стороны. Главный пятиэтажный корпус, рассчитанный на 660 кроватей, расположен параллельно улице. За ним находится 5 корпусов, рассчитанных на 260 мест каждый.

Служебные и общественные помещения сгруппированы в крайнем юго-восточном павильоне, где расположены залы ресторана, бар, кафе и магазины. Здание для персонала, на 200 кроватей, имеет центральное отопление.

Архитекторы К. Лазареску, А. Тома, Н. Стоплер, А. Солари — Грюмберг, М. Лауриан, В. Петря, А. Аюаней, В. Крохмальны, П. Фокиа — КОМПЛЕКС ДОМОВ ОТДЫХА ЦЕНТРАЛЬНОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ В МАМАЙЕ (стр. 42). Комплекс занимает площадь примерно в 4 гектара, к югу от ансамбля отдыха Министрства Вооруженных сил, причем обращенная к морю сторона имеет протяжение в 210 метров.

Тема-программа предусматривала жилые помещения для 1.100 сезонных летних гостей, столовую-ресторан, клуб, кафе, магазины, вспомогательные помещения и жилые помещения для служебного персонала.

Были спроектированы 3-4- и 5-этажные павильоны, ячейкой которых являлась комната на 2-3 кровати с вестибюлем, душем и умывальником, с 2-этажной столовой-рестораном (на верхнем этаже расположены столовые и кухня, а на нижнем этаже — клуб-кафе, магазины и все службы и вспомогательные помещения), а также 2-этажный павильон для служебного персонала, где на верхнем этаже находятся жилые помещения, а на нижнем — собственная столовая и кухня персонала и общая прачечная для всего ансамбля. Главный въездной путь к комплексу будет соединен с автострадой, которая проектируется на берегу озера Шюттиол, а нынешнее шоссе останется местом прогулки между пляжем и комплексом.

Архитекторы К. Лазареску, Г. Кристя, А. Ионеску — РЕСТОРАН-КАФЕ В МАМАЙЕ (стр. 46.).

Архитекторы Л. Стэдекер, А. Солари-Грюмберг, С. Мендель, С. Танах, М. Лауриан, А. Ионеску, Г. Кристя, М. Вейс — ТУРИСТСКИЙ КОМПЛЕКС НАЦИОНАЛЬНОГО БЮРО ТУРИЗМА «КАПАТЫ» В МАМАЙЕ (стр. 48.).

Архитектор В. Радо — МЕБЛИРОВКА ЦЕНТРА ОТДЫХА ЭФОРИЯ I (стр. 50.). Рациональная меблировка жилых домов и дешевизна более легких моделей мебели, по сравнению с выпускаемой в настоящее время, является очень важным вопросом. Узость взглядов и устаревшие методы в серийном производстве мебели наносят серьезный ущерб народному хозяйству.

Опыт меблировки комплекса Эфория I, основанный на новых экономических и технических принципах, согласных с требованиями поставленной задачи, привел к созданию форм, отвечающих эстетическим условиям.

В статье приведены принципы проектировки, описание главнейших моделей исполненной мебели и, в то же время, анализ возможностей применения этих новых принципов в проектировке мебели, вообще, и серийной мебели в частности.

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Архитектор Р. Козма — АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ПАВИЛЬОН ПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА (стр. 52.). В статье приведены критерии городской пластики, которые легли в основу изучения вопроса о включении проекта нового административного павильона в рамки существующего промышленного комплекса.

В статье представлены изученные варианты со всеми присущими им достоинствами и недостатками. Вариант а невысокого четырехэтажного здания нарушает существующую композиционную уравновешенность и в то же время заслоняется другими постройками. Вариант б, на который упал выбор, является семизэтажным зданием, которое дополняет архитектурный ансамбль и служит уравновешивающим элементом.

Характеристика избранного варианта охватывает семизэтажное здание для контор управления, проектировку, технические службы и пристроенный корпус, в нижнем этаже которого расположены лаборатории для механических испытаний.

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. М. Лауриан — ПРОЕКТ ДОМА ПРЕСТАРЕЛЫХ В ТИМИШОАРЕ (стр. 54.). В городе Тимишоара перед проектировщиками выдвинута задача проектирования дома престарелых на 150 человек с жилыми комнатами на три человека (с санитарической группой на каждые две комнаты), столовой на 180 человек, клубными залами, административно-управленческими помещениями, мастерскими для жильцов и соответствующими службами.

План составлен симметрично; комнаты расположены на нижнем и на втором этаже, в правом и левом крыльях, а помещения общего пользования — в центре, на промежуточном этаже, между уровнями жилых помещений, чтобы избежать стариков от необходимости подниматься по многочисленным ступенькам.

Расположение, размеры и оформление комнат свидетельствуют о заботе строителей создать для жильцов как можно более приятные условия жизни, уют, при учете того, что — по сравнению с другими зданиями приблизительно того же назначения — расквартирование здесь носит характер постоянности, повседневного жилья.

ПАМЯТНИКИ

Арх. Д. Фарб, арх., С. Жульман — РОМАНСКАЯ АРХИТЕКТУРА В ТРАНСИЛЬВАНИИ (стр. 56.). Трансильвания является для исследователей обширное поле деятельности. Некогда процветавшая здесь романская архитектура чрезвычайно интересна.

Немного памятники времен романского архитектурного стиля (XII—XIV вв.) сохранились в целостности: таковы памятники в Чиснадиоре, Херине или Акише. Большинство же их было разрушено в период нашествия, в особенности, во время татарского нашествия 1241 г. Остались, однако, многочисленные элементы этого зодчества, вкрапленные в здания готического стиля, более новые, воздвигнутые на развалинах старых романских. Эти остатки позволяют создать себе довольно ясное представление о том, как выглядел памятник тех времен: в Хомороде или Мергиндле мы видим типы планов с одним или тремя нефами: в Алба Юлии, Дрэушень, Чиснадиоре, Чиснеде — розетки и порталы; в кафедральной церкви в Алба Юлии сохранились интересные абсиды, обрамления и т.д. Сохранились отчасти и стены цистерцианского аббатства в Кырце (XIII в.) — памятника, достопримечательного своими гармоническими пропорциями и чрезвычайно строгой декоративностью элемента, характерного для переходного периода от романского зодчества к готическому. Однако в силу того, что большинство церквей Трансильвании носили и характер убежища, как и в силу отдельных местных материальных условий, многие характерные особенности романской архитектуры сохранились и в архитектуре готической. Таковы: мощные стены, преобладание полных стен над пустотами, пропорции по большому числу тяжеловесные, впечатление крепости, солидности. Вышеупомянутые характерные особенности свидетельствуют о тесной связи с глубоко внедрившимися методами романского искусства, которые придают трансильванской архитектуре данного периода особый отпечаток.

ИЗ-ЗА ГРАНИЦЫ

Арх. Х. Шмидт — ТИПИЗАЦИЯ И ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ ЖИЛОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В ГЕРМАНСКОЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ (стр. 60). Жилое строительство занимает сегодня в народно-хозяйственном плане ГДР передовое место. Во второй пятилетке (1956-1960 гг.) объем строительства должен возрасти против 1955 г. на 155 проц.

Разделение Германии затрудняет осуществление этой программы. Для преодоления этих трудностей необходимо следовать исключительно по пути индустриализации строительства, по пути правильной организации труда и расширения масштабов механизации.

Решающую роль играет в этом деле типовое проектирование, на которое в годы первого пятилетнего плана смотрели еще с некоторым недоверием.

Перемены в области строительства, происшедшие в 1956 г. и увеличившие удельный вес типового проектирования, не ограничили только индустриализацией; была также снижена себестоимость квадратного метра жилой площади посредством уменьшения принятых до сих пор объемов и площадей, при сохранении стандарта комфортабельного жилого помещения, напоминающего стандарт остальных стран Европы.

На международной сессии типового проектирования в социалистических странах, состоявшейся в Берлине в конце мая 1957 года, в заключительном докладе была установлена роль типового проектирования, которое является не только предпосылкой для индустриализации, но и важным фактором развития социалистической архитектуры и социалистического градостроительства.

ПЛАСТИКА

О ВЫСТАВКЕ АКВАРЕЛЕЙ, РИСУНКОВ И ФОТОСНИМКОВ, ВЫПОЛНЕННЫХ АРХИТЕКТОРАМИ В ТЕЧЕНИЕ 1957 ГОДА (стр. 63). В статье приводятся ряд репродукций работ, удостоенных премий или похвальных отзывов на ежегодной выставке архитекторов.

L'éditorial de ce numéro est dédié au XIVe ANNIVERSAIRE DE LA LIBÉRATION DE NOTRE PATRIE (p. 2)

AMÉLIORONS LE TRAVAIL DES ARCHITECTES DANS TOUTES LES RÉGIONS DU PAYS (p. 4) L'article présente quelques problèmes concernant l'activité des instituts régionaux de projections, fondés au printemps 1957. Créés en partant des services techniques des conseils populaires, les nouveaux instituts se sont consolidés au fur et à mesure du développement de leur activité, réussissant à obtenir d'importants succès. Il y a cependant encore des lacunes tant dans le domaine de l'organisation que dans le travail de direction qui sont analysées dans cet article. L'auteur insiste tout particulièrement que les architectes ne négligent jamais l'abaissement du coût des constructions ainsi que l'utilisation des matériaux qui se trouvent sur place.

Le Ve CONGRÈS DE L'UNION INTERNATIONALE DES ARCHITECTES (p. 6) Nous publions la Résolution du Ve Congrès de l'U.I.A. qui s'est tenu cette année à Moscou du 20 au 27 juillet et l'Appel pour la paix du congrès.

DISCOURS TENU PAR LE CAMARADE N. S. CHROUSTCHEV AU COURS DE LA RÉUNION UNIONALE DES CONSTRUCTEURS DE L'U.R.S.S. (p. 7) La revue publie des extraits du discours du camarade N. S. Chroustchev, tenu le 12 avril 1958 et publié dans la « Stroitelnaïa Gazeta » No. 79 du 2 juillet 1958.

NOUVELLES CONSTRUCTIONS SUR LE LITTORAL DE LA MER NOIRE

C. Lăzărescu, architecte — CONSTRUCTIONS NOUVELLES SUR LE LITTORAL (p. 12) L'auteur de l'article expose les programmes des constructions réalisées ces derniers temps sur le littoral de la Mer Noire ainsi que les principes qui ont guidé le collectif qui a élaboré les projets au cours de la réalisation pratique de ces constructions. Il insiste sur le critère de l'économie, exigence principale du thème. L'article présente brièvement les principales questions d'ordre urbanistique, fonctionnel, technique et plastique qui se sont posées lors de l'élaboration des projets et de l'exécution des nouveaux ensembles de maisons de repos.

P. Focşa, architecte — AMENAGEMENT DE LA FALAISE DE LA LOCALITÉ VASILE ROAITA (p. 18)

C. Lazaresco, L. Popovici, V. Aslan, architectes — COLONIE D'ENFANTS À VASILE ROAITA (p. 20) La colonie d'enfants est sise sur l'isthme entre la station d'Eforie et Vasile Roaită. Le programme a été résolu par pavillons dont les pièces principales: dortoirs, réfectoires, terrains de jeux, terrain de rassemblement, sont orientés vers la mer. Les enfants sont casés dans des dortoirs communs à 40 lits, chaque dortoir ayant comme annexes des douches, lavabos, w.c. et 2 niches qui servent de chambre à coucher aux surveillants. Le réfectoire est agrandi par des terrasses couvertes, tous les enfants pouvant ainsi prendre leur repas en même temps.

L'ensemble est complété par le pavillon de service et celui de l'infirmerie.

C. Lazaresco, N. Stopler, A. Solari-Grimberg, architectes — LE CENTRE DE REPOS EFORIE I (p. 25) Eforie est une des stations les plus fréquentées du littoral de la Mer Noire.

La plage qui est très bonne, le lac Techirghiol avec sa boue curative, font d'Eforie une excellente station de cure et de repos.

La capacité de cette localité, relativement réduite, s'est agrandie cette année de 1600 lits. Les nouvelles constructions forment un grand ensemble architectural sis sur le boulevard de corniches de la ville. Conçu sur le principe de la séparation des fonctions communes de celles d'habitation, l'ensemble comprend en général deux sortes de constructions: des constructions d'habitation et des constructions publiques et de service.

Le confort varie.

Les blocs A qui forment le front orienté vers la mer, ont des chambres à 2 lits et comprennent une entrée, un groupe sanitaire avec w.c., lavabo, douche et armoire encastrée dans le mur. Les chambres orientées vers la mer ont aussi des loggias.

Le bloc B, qui ferme le front vers la mer, a 24 appartements comprenant une entrée, une salle de bains complète, une chambre à coucher, salon et loggia. Ce bloc a son propre réfectoire et une grande terrasse au dernier niveau.

Les blocs C ont moins de confort, les chambres comprenant un lavabo et une armoire encastrée dans le mur.

Le bloc E qui fermait un futur square de la ville, a son rez-de-chaussée occupé par des magasins.

Le bloc C₂, relié aux parties de service, comprend les logements du personnel, sa cantine et la buanderie qui dessert l'ensemble tout entier.

Le bloc D groupe les fonctions communes publiques et de service. Il comprend, à l'étage, les réfectoires avec terrasses pour 750 personnes, la cuisine et l'office, et au rez-de-chaussée, un grand bar, une pâtisserie, un club, des magasins, les annexes de la cuisine, la centrale thermique, la fabrique de glace, le laboratoire de pâtisserie, etc.

Par sa position et ses proportions, le nouvel ensemble change l'aspect de la ville, qui, dans le passé, a connu un développement individualiste au hasard.

N. Stopler, architecte — GROUPE DE VILLAS À 4 APPARTEMENTS À EFORIE (p. 36)

C. Lazaresco, architecte — VILLA À 2 APPARTEMENTS À EFORIE (p. 37)

C. Lazaresco, architecte — CLUB-RESTAURANT À EFORIE (p. 38)

S. Mendel, S. Tanach, architectes — MAISON SANATORIALE POUR LES CHEMINOTS À EFORIE (p. 38)

C. Lazaresco, L. Popovici, N. Stopler, architectes — LE CENTRE DE REPOS EFORIE II (p. 40) Récemment, on a commencé à Eforie la construction d'un nouvel ensemble de maisons de repos avec une capacité de 2000 lits. Le programme est semblable à celui du premier complexe bâti. Le confort sera plus grand, les 1000 pièces d'habitation étant pourvues d'armoires encastrées dans le mur, w.c., douches, lavabos, loggias ou balcons. Le terrain, en pente vers la mer, est situé au bout de l'isthme qui sépare le lac Techirghiol de la mer, à l'entrée du sud de la ville.

Dans les variantes étudiées on a gardé le principe de la séparation des fonctions publiques et de service de celles d'habitation.

Une variante initiale préconisait la construction de 3 grands blocs d'habitation avec rez-de-chaussée et 11 étages.

La solution adoptée prévoit la construction de 6 pavillons avec des chambres d'habitation des deux côtés. Le bloc principal, 5 niveaux et une capacité de 660 lits, est sis parallèlement à la rue et secondé par 5 blocs à 260 lits chacun.

Les services communs et les fonctions publiques ont été groupés dans le pavillon de l'extrémité sud-est qui comprend les salles de restaurant, le bar, la pâtisserie et les magasins. Le bloc du personnel, qui a une capacité de 200 lits, est pourvu de chauffage central.

C. Lazaresco, A. Toma, N. Stopler, A. Solari-Grimberg, M. Laurian, V. Petrea, A. Aioanei, V. Krohmalnick, P. Focşa, architectes — COMPLEXE DE MAISONS DE REPOS DU CONSEIL CENTRAL DES SYNDICATS À MAMAIA (p. 42) Le complexe est sis sur un terrain d'environ 4 ha. au sud de l'ensemble de maisons de repos des forces armées, avec une ouverture de 210 m. sur la mer.

Le thème-programme comprenait l'hébergement de 1.100 personnes pour l'été, avec une cantine-restaurant, club, pâtisserie, magasins et annexes, ainsi que l'hébergement permanent du personnel de service.

On a projeté 3 pavillons d'habitation avec rez-de-chaussée + 3 et rez-de-chaussée + 4 niveaux, la cellule comprenant des chambres à 2 et 3 lits avec entrée, douche et lavabo, une cantine-restaurant avec rez-de-chaussée et 1 étage, avec des réfectoires et la cuisine à l'étage, le rez-de-chaussée abritant le club-pâtisserie et les magasins, avec tous les services et annexes

nécessaires, ainsi qu'un pavillon pour le personnel de service avec rez-de-chaussée et 1 étage (l'étage comprenant les pièces d'habitation et le rez-de-chaussée, le réfectoire avec sa propre cuisine et la buanderie pour l'ensemble tout entier). L'accès principal vers le complexe se fait par l'autostrade projetée sur la rive du lac Siutghiol, la route actuelle restant comme une grande promenade entre la plage et le complexe.

C. Lazaresco, G. Cristea, A. Ionesco, architectes — RESTAURANT-PÂTISSERIE À MAMAIA (p. 46)

L. Staadecker, A. Solari-Grimberg, S. Mendel, S. Tanach, M. Laurian, A. Ionesco, G. Cristea, M. Weiss, architectes — COMPLEXE TOURISTIQUE DE L'OFFICE NATIONAL DE TOURISME « CARPATI » À MAMAIA (p. 48)

V. Rado, architecte — MOBILIER POUR LE CENTRE DE REPOS EFORIE I (p. 50) Meubler rationnellement les logements et créer des modèles de meubles légers et économiques par rapport à ceux qui se fabriquent en ce moment, tout cela constitue un problème important. Des points de vue dépourvus de perspective et la routine dans la production des meubles de série mènent à des pertes dans l'économie nationale.

L'expérience acquise à meubler le complexe Eforie I à partir de nouveaux principes économiques et techniques a fait naître de nouvelles formes ciselées du point de vue esthétique.

L'article présente les principes de projection ainsi que les pièces les plus importantes du mobilier exécuté, tout en faisant l'analyse des possibilités d'application de ces nouveaux principes à la projection de meubles en général et surtout à la projection des meubles de série.

L'ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

R. Cosma, architecte — PAVILLON ADMINISTRATIF D'UN COMPLEXE INDUSTRIEL (p. 52) L'article présente les critères de plastique urbaine qui ont constitué la base des études pour l'adoption du projet d'un nouveau pavillon administratif dans le cadre du complexe administratif existant.

On présente les variantes étudiées avec leurs qualités et défauts. La variante a, une construction basse à rez-de-chaussée + 3 étages, déséquilibre la composition existante en formant en même temps un écran à la vue de l'enceinte. La variante b qui est aussi la solution choisie, est une construction à rez-de-chaussée + 6 étages qui complète l'ensemble en mettant un accent d'équilibre à l'ensemble des constructions de l'enceinte.

Le parti choisi comprend les bureaux de l'administration avec rez-de-chaussée + 6 étages, le service de projection, les services techniques et à côté le rez-de-chaussée des laboratoires d'essais mécaniques.

CONSTRUCTIONS SOCIALES ET CULTURELLES

M. Laurian, architecte — ETUDE CONCERNANT UN FOYER POUR VIEILLARDS À TIMIŞOARA (p. 54) On a élaboré pour la ville de Timișoara — en tant que tâche de projection — le projet d'un foyer pour vieillards, ayant une capacité de 150 personnes, comprenant des pièces à 3 lits avec des groupes sanitaires — à raison d'un groupe sanitaire pour 2 pièces —, une cantine pour 180 personnes, des salles de club, des bureaux pour l'administration, des ateliers pour les retraités ainsi que des pièces destinées aux services auxiliaires.

Le plan a une forme symétrique, les chambres étant étagées aux deux extrémités, au rez-de-chaussée et à l'étage, tandis que les pièces à usage commun sont prévues au centre, à un niveau intermédiaire décalé par rapport aux pièces d'hébergement, épargnant ainsi aux vieillards l'effort de gravir de nombreuses marches.

La disposition, les dimensions et l'aspect des pièces ont été conçues de sorte à créer les conditions d'une vie aussi agréable que possible pour les retraités, en tenant compte du fait que — en comparaison avec d'autres constructions à caractère apparenté — l'hébergement ici a un caractère de permanence, plus proche du logement.

MONUMENTS

D. Farb, S. Julman, architectes — ASPECTS D'ARCHITECTURE ROMANIQUE EN TRANSYLVANIE (p. 56) La Transylvanie constitue pour les chercheurs un vaste champ d'activité et l'architecture romane qui s'y est développée, présente des aspects intéressants.

Très peu de constructions datant de l'époque de l'architecture romane (XII — XIVe s.) se sont conservées telles quelles — comme celles de Călnăţioara, Herina ou Acş — étant donné que la majorité ont été détruites par la migration des peuples et tout particulièrement par la dernière — celle des Tartares en 1241; on trouve cependant de nombreux éléments englobés dans les nouvelles constructions gothiques érigées sur les ruines des anciennes, qui donnent une image assez claire de ce que représentait le monument à cette époque: des types de plan à 1 ou 3 nefs comme ceux de Homorod ou Merghindeal, des rosaces, des portails comme ceux de Alba Iulia, Drăseni, Călnăţioara, Călnăţie, des encadrements, des absides de la cathédrale de Alba Iulia, etc. Des portions de murailles sont également demeurées debout, appartenant à l'abbaye cistercienne de Cârja (XIIIe siècle), monument remarquable par ses proportions et ses décorations très sobres, propres à l'époque de transition entre le style romane et le style gothique. Etant donné cependant le rôle de défense que revêtaient la majorité des églises de Transylvanie ainsi que certaines conditions matérielles locales, de nombreux caractères de l'architecture romane se sont maintenus dans l'architecture gothique également: murailles massives, prédominance du plein sur le vide, proportions généralement lourdes, aspect robuste. Ces traits caractéristiques généraux prouvent la liaison étroite avec les méthodes de l'art romane profondément ancré, qui donnent une note toute particulière à l'architecture transylvaine au cours de cette période.

DE L'ETRANGER

H. Schmidt, architecte — LA TYPISATION ET L'INDUSTRIALISATION DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS DANS LA REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE ALLEMANDE (p. 60) La construction d'habitations occupe aujourd'hui dans le plan économique de la R. D. Allemande, une place importante. Le volume des constructions, au cours du second plan quinquennal (1956 — 1960), devra croître de 155% par rapport à l'année 1955.

La scission de l'Allemagne rend difficile la réalisation de ce programme. Afin de vaincre ces difficultés, on devra exclusivement canaliser les efforts vers l'industrialisation des constructions, la bonne organisation du travail et l'élargissement de la mécanisation.

Sous ce rapport, un rôle décisif revient à la projection-type qui, dans la période du premier quinquennat, a été considérée avec méfiance.

La transformation dans le domaine des constructions, parachevée au cours de l'année 1956 et qui a stimulé la projection-type ne s'est guère limitée à l'industrialisation, mais elle a aussi provoqué la baisse du prix de revient par mètre carré de logement, par la réduction des superficies et des volumes adoptés jusqu'alors, tout en maintenant un standard d'habitation confortable et semblable au standard des autres pays d'Europe.

La session internationale pour la projection-type des pays socialistes, tenue à Berlin à la fin du mois de mai 1957, a défini — au cours du rapport de clôture — le rôle de la projection-type, qui n'est pas uniquement une prémisses de l'industrialisation, mais bien aussi un facteur important pour le développement de l'architecture socialiste et de la construction socialiste des villes.

PLASTIQUE

L'EXPOSITION D'AQUARELLES, DESSINS ET PHOTOS EXECUTÉS PAR LES ARCHITECTES EN 1957 (p. 63) La rubrique comprend une série de reproductions de quelques travaux auxquels on a accordé des prix ou des mentions dans le cadre de l'exposition annuelle des architectes.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACȚIA — 13.98.80 — ADMINISTRAȚIA — 14.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE
ARHITECTURĂ — BUCUREȘTI STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
— TOATE OFICIILE POȘTALE DIN ȚARĂ, FACTORII POȘTALE ȘI
DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUȚII ȘI ÎNTREPRINDERI
NUMERE VECHE SE POT PROCURA LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

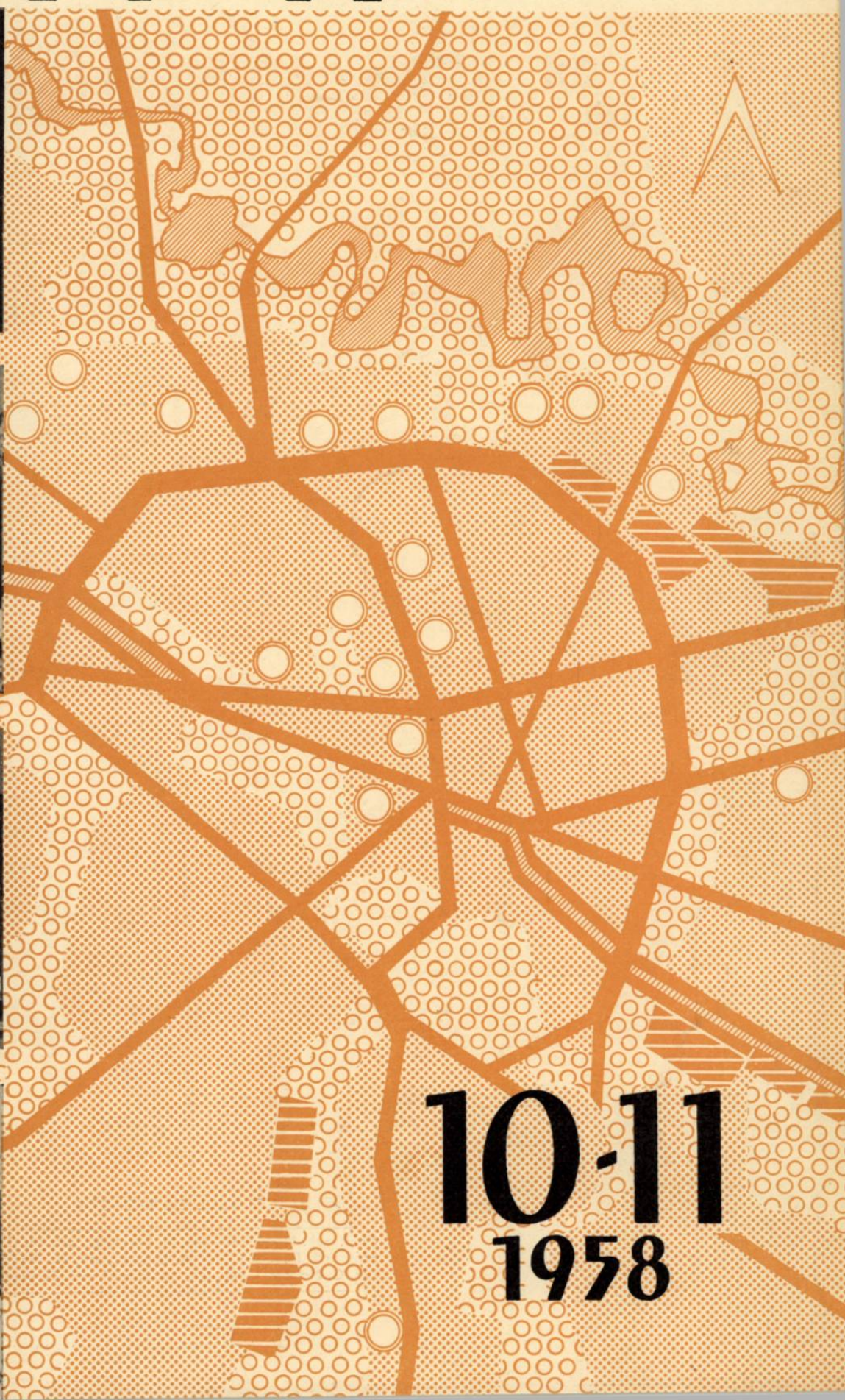

E 1689

KAT

ARCHITECTURA

R P R

10-11
1958

COLEGIUL DE REDACȚIE

Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé,
prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson,
arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

ARHITECTURA

R P R

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

SUMAR

ANIVERSAREA MARII REVOLUȚII	2
UN MĂREȚ PROGRAM DE ACTIVITATE	4
EXTRAS DIN EXPUNEREA FĂCUTĂ DE TOVARĂȘUL GH. GHEOR- GHIU-DEJ LA ȘEDINȚA PLENARĂ A C.C. AL P.M.R. DIN 26—28 NOIEMBRIE 1958	6

CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI

Prof. arh. H. Maicu O NOUĂ ETAPĂ ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI	8
---	---

Arh. D. Farb REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN PROIECTAREA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI	10
--	----

I. — LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1954—1957 ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL BUCUREȘTII NOI	14
CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL VATRA LUMINOASĂ	16

Arh. T. Ricci NOI TIPURI DE APARTAMENTE	18
--	----

Ing. A. Lupescu ANALIZĂ ECONOMICĂ A CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE	22
---	----

II. — LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1957—1958 LOCUINȚE PE ȘOSEAUA MIHAI BRAVU	27
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA GRIVIȚEI	28
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA Nr. 3—11	29
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr. 101	30
BLOC DE LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE	31
BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL BREZOIANU	32
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 54—56	32
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 60	33
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA 13 DECEMBRIE	34
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 55	34
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 47—49	36
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 48—50	36
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr. 22	38
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848	40
BLOC ÎN PIAȚA KOGĂLNICEANU	41
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 136	42
COMPLEX DE LOCUINȚE PE STRADA ANA DAVILLA	44
LOCUINȚE PE STRADA ION SCORȚĂRU	46
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA Nr. 4	47
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA CRISTIAN TELL	48
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA PIAȚA AMZEI	49
BLOC PENTRU LOCUINȚE ȘI GALERII DE EXPOZIȚII ÎN PIAȚA CASEI CENTRALE A ARMATEI	50
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 21	52
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MAGHERU	54
BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA PĂSCULESCU-TEI	55
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848 ȘI STRADA GABROVENI	56
BLOCURI DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1 MAI	58
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BELDIMAN	59
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA ACADEMIEI	60

CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A.	61
--------------------------------------	----

C R O N I C A	A
DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.	67
INFORMAȚII U.I.A.	70

10-11

1958

ANUL VI Nr. 10-11 (53—54)
OCTOMBRIE — NOIEMBRIE 1958

Se împlinesc 41 de ani de cînd s-a petrecut cel mai mare eveniment din istoria universală, cotitură în destinele întregii omeniri, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Ea a inaugurat procesul revoluționar de trecere de la orînduirea capitalistă bazată pe exploatare și asuprire, la orînduirea socialistă, bazată pe relații de colaborare și ajutor reciproc.

Sub conducerea partidului lui Lenin, muncitorii și țăranii din Rusia au rupt pentru prima oară lanțul imperialist, au scuturat jugul capitaliștilor și moșierilor, deschizînd calea eliberării popoarelor înrobite de imperialismul colonialist, deschizînd calea construirii socialismului și comunismului.

Prin victoria Revoluției din Octombrie s-au pus bazele unei epoci noi în istoria omenirii — comunismul — a început marea întrecere între cele două sisteme: socialist și capitalist. Timpul scurs de la instaurarea puterii sovietice este scurt, dar realizările înfăptuite în această perioadă în toate domeniile au dovedit omenirii întregi superioritatea, trîinicia și puterea de neînvins a orînduirii socialiste. Dacă ținem seama că U.R.S.S. a fost cotropită de două războaie distrugătoare, că aproape jumătate din existența sa a fost închinată apărării patriei, muncii de refacere a distrugerilor provocate de forțele imperialismului, realizările obținute sînt uriașe și fără precedent în istoria omenirii. Uniunea Sovietică a întrecut de mult Anglia, Franța și Germania occidentală în ce privește volumul absolut al producției industriale și agricole și și îndreaptă toate eforturile pentru a ajunge din urmă și a întrece cît mai repede cele mai dezvoltate țări capitaliste, inclusiv S.U.A., în ce privește producția calculată pe cap de locuitor.

Mărețul program de dezvoltare a economiei sovietice, transpus în viață de popoarele sovietice, planurile ce vor fi dezbătute la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. apropie comunismul cu pași repezi.

Cifrele de control ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1959—1965 dezvăluie cu claritate perspectivele mărețe pe care le deschide poporului sovietic planul de șapte ani, prin care U.R.S.S. va face un important salt în construirea bazei tehnico-materiale a comunismului. A devenit o chestiune de cîțiva ani ca Uniunea Sovietică să se situeze pe primul loc în lume, atît în ce privește volumul global al producției, cît și în ce privește producția pe cap de locuitor, asigurînd în felul acesta poporului sovietic cel mai înalt nivel de trai din lume.

Aceasta va însemna o victorie de importanță istorică mondială a socialismului asupra capitalismului.

A N I V E R S A R E A M A R I I R E V O L U Ţ I I

Bătălia pentru comunism se desfășoară în toate domeniile economiei, în industria grea, baza puterii economice a Statului Sovietic și a capacității de apărare, izvorul vieții îmbelșugate și civilizate a oamenilor muncii; în lupta pentru sporirea producției de cereale; de asemenea, în domeniul industriei construcțiilor. În Uniunea Sovietică, lucrările de construcție au un volum de proporții uriașe. Construcțiile de întreprinderi industriale sînt în centrul atenției. De asemenea, se construiesc din ce în ce mai multe locuințe, școli, spitale, așezări muncitorești și case pentru colhoznici. Pentru a asigura un ritm rapid al lucrărilor, calitate bună și economie în realizare nu există decît o singură cale: aceea a celei mai largi industrializări a construcțiilor.

Dezvoltarea rapidă de pînă acum a economiei sovietice se datorește în mare măsură marilor cuceriri ale științei și tehnicii sovietice. Dacă amintim numai prioritatea Uniunii Sovietice în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice și în cercetarea cosmosului, prin lansarea primilor sateliți artificiali ai pămîntului, acestea sînt suficiente dovezi care confirmă superioritatea științei și tehnicii sovietice și faptul că în societatea socialistă se creează condițiile ca cele mai îndrăznețe visuri ale omenirii să devină realitate.

Astăzi, cele mai înaintate țări capitaliste nu numai că recunosc realizările științifice și tehnice ale U.R.S.S., ci își pun totodată problema ajungerii din urmă a nivelului acestei științe.

Dezvoltarea fără precedent a economiei, științei și culturii sovietice constituie o afirmare categorică a caracterului democratic al orînduirii socialiste și a egalității depline în drepturi între oamenii muncii de toate naționalitățile.

Sub influența Marii Revoluții din Octombrie, cu ajutorul primei țări a socialismului, a crescut mișcarea muncitorească mondială, s-a format și s-a întărit sistemul socialist mondial, forță materială, politică și morală în continuă dezvoltare și afirmare. În cadrul sistemului socialist mondial au luat naștere relații de tip nou între state, bazate pe ajutor frățesc și prietenie în vederea atingerii aceluiași scop — construirea socialismului și comunismului.

Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, lupta popoarelor dependente și coloniale s-a ridicat pe o treaptă nouă. În zilele noastre, popoarele din țările coloniale ale Asiei și Africii se ridică la luptă pentru independență politică și economică.

Victoria Revoluției Socialiste din Octombrie și existența puternicului lagăr socialist au dus la formarea unui nucleu

puternic de forțe puse în slujba păcii între popoare. Numai pacea creează condiții oamenilor muncii din societatea socialistă pentru dezvoltarea rapidă în toate domeniile, pentru ajungerea cît mai rapidă în faza construirii comunismului.

Țările din lagărul socialist, conștiente de superioritatea orînduirii lor sociale, muncesc și creează pe calea întrecerii pașnice cu capitalismul, pentru producerea de bunuri necesare omului, pentru a-i face o viață mai plăcută și mai frumoasă.

Sub conducerea Partidului Comunist, poporul sovietic muncește cu elan în scopul continuei întăriri a puterii Statului Sovietic, pentru ridicarea sistematică a bineistării a poporului.

Pe această linie, un rol important îl au și lucrătorii din sectorul construcțiilor. De aceea, Partidul Comunist a arătat o deosebită grijă acestui domeniu, analizînd munca și luînd măsuri pentru accelerarea ritmului, îmbunătățirea calității și reducerea costului construcțiilor. În îndeplinirea acestor sarcini, un aport însemnat îl au în cadrul organizațiilor de proiectare arhitectii și inginerii constructori. Arhitecților sovietici le-au devenit călăuză prețioasă în munca de creație și de producție indicațiile și hotărârile Partidului Comunist și Guvernului Sovietic cu privire la îmbunătățirea continuă a muncii în sectorul construcțiilor. Cuvîntările rostite de tov. N. S. Hrușciov la consfăturile constructorilor din 1954 și 1958, documentele C.C. al P.C.U.S. și ale Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., cum sînt Hotărîrea « Cu privire la înlăturarea exagerărilor în proiectarea și executarea construcțiilor », Mesajul adresat celui de al II-lea Congres unional al arhitecților sovietici și Hotărîrea cu privire la dezvoltarea construcțiilor de locuințe, reprezintă îndrumări care stau la baza orientării arhitecților sovietici în activitatea lor creatoare. Din ce în ce mai mult, în arhitectura sovietică se conturează cu precizie orientarea realistă, care se manifestă prin acordarea principalei atenții rezolvării problemelor funcționale și tehnico-economice ale construcțiilor și ansamblurilor. Lupta pentru reducerea continuă a costului construcțiilor, renunțarea la orice fel de detalii decorative inutile, care n-au legătură cu destinația clădirii și care sînt în contradicție cu metodele moderne, industriale, de construcție, utilizarea rațională a materialelor și elementelor de construcție sînt astăzi preocupări de prim ordin pentru arhitecții sovietici și așa se explică avîntul extraordinar pe care-l cunoaște în ultimii ani arhitectura sovietică. Pe această linie se conturează, în ultima

vreme, și rezolvarea problemelor de plastică arhitecturală ridicate de noile construcții și ansambluri ce se realizează în Uniunea Sovietică. Arhitecții sovietici se străduiesc să obțină expresivitatea arhitecturală cu ajutorul unor mijloace specifice: simplitatea formelor, proporțiile bune ale clădirilor și elementelor lor, judicioasa amplasare a clădirilor în ansamblu, folosirea pricepută a vegetației, precum și afirmarea sinceră a elementelor noi de construcție, industrializate.

Pavilionul expoziției permanente de construcții de la Moscova, Pavilionul U.R.S.S. de la Expoziția internațională de la Bruxelles, noile clădiri de locuit din cartierul Novîie Cereomușki din Moscova, ultimele concursuri pentru proiecte tip de locuințe, clădiri social-culturale și altele, sînt realizări remarcabile prin soluțiile funcționale, tehnice și economice adoptate și se impun totodată prin aspectul atrăgător creat de simplitatea și sobrietatea formelor. Felul în care se dezvoltă astăzi arhitectura sovietică, pe baza îndrumării Partidului Comunist, îi deschide perspectivele cele mai grandioase; arhitecții sovietici sînt astăzi în măsură mai mare ca oricînd să contribuie din plin la bunăstarea și fericirea poporului.

Arhitecții din țara noastră sînt conștienți că experiența acumulată de arhitecții sovietici constituie un izvor de valoroase învățăminte, care ne ajută să participăm din ce în ce mai eficient la efortul general al poporului muncitor în opera de construire a socialismului în țara noastră. Luînd ca exemplu linia principală de dezvoltare a arhitecturii sovietice, străduințele noastre principale trebuie să fie îndreptate spre realizarea unor ansambluri și construcții care să ofere cele mai bune condiții de viață și de muncă prin rezolvarea rațională și economică a problemelor funcționale, tehnice și estetice. Numai în acest fel vom contribui prin eforturile, cunoștințele și experiența noastră, la creșterea nivelului de trai al poporului și la întărirea continuă a economiei țării noastre.

Sub ochii noștri a apărut și se dezvoltă zi de zi, în Uniunea Sovietică, edificiul luminos al comunismului.

Victoriile istorice ale popoarelor sovietice în lupta pentru construirea comunismului, consolidarea continuă a țărilor lagărului socialist întăresc convingerea tuturor oamenilor muncii în victoria socialismului pe plan mondial. Pe drept cuvînt, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a devenit piatra de hotar a unei ere noi în istoria societății omenesti, simbolul fericirii și al bineistării a celor ce muncesc.

UN MĂREȚ PROGRAM DE ACTIVITATE

Drumul țării noastre spre socialism este luminat de indicațiile înțelepte și clarvăzătoare pe care partidul le dă oamenilor muncii, conducându-i cu mîna sigură spre progres.

Documentele ședinței plenare a C.C. al P.M.R. din 26—28 nov. 1958 reprezintă un asemenea far care proiectează lumina sa asupra drumului pe care-l vom parcurge în anul ce vine.

Dezbătînd proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1959 — elaborat pe baza Directivelor Congresului al II-lea al P.M.R. și a indicațiilor Biroului politic — plenara a aprobat expunerea făcută de tov. Gh. Gheorghiu-Dej și a luat hotărîrile corespunzătoare.

În lumina învățăturii marxist-leniniste, care este călăuza nedespărțită a partidului nostru și bazîndu-se pe însemnatele realizări obținute de poporul nostru în ultimii ani, plenara C.C. a stabilit care sînt principalele sarcini economice ce se cer rezolvate în anul viitor, urmărind continua întărire și înflorire a patriei și îmbunătățirea condițiilor de viață ale maselor muncitoare.

Proiectul planului de stat pe 1959 prevede un volum de investiții de 17,4 miliarde lei, cu 15% mai mult decît în 1958.

Dezvoltarea ramurilor industriei grele, baza creșterii acumulării socialiste, este o expresie a politicii leniniste de industrializare, verificată cu succes de experiența Uniunii Sovietice și de celelalte țări din lagărul socialist, în opera de construire a socialismului. Datorită creșterii volumului de investiții, în anii 1959 și 1960 vor fi date în funcțiune importante obiective industriale, ca hidrocentrala «V. I. Lenin» Bicăz, fabrica de îngrășăminte azotoase Roznov, fabrica de celuloză din stuf de la Brăila, uzinele sodice de la Govora și Borzești. Se va începe construirea unor noi și importante întreprinderi, ca fabrica de fibre sintetice — rolan de la Săvinești, centrala electrică de termoficare Ploiești, complexe pentru industrializarea lemnului și altele. Se vor realiza însemnate lucrări în vederea încheierii în 1960 a sistemului energetic național. În anul 1959 vom ajunge la o producție industrială de circa 67 miliarde lei, reprezentînd o creștere totală de circa 10% față de 1958.

Înfățișînd sarcinile viitorului an și prezentînd tabloul mărețelor realizări ce se vor adăuga în curînd celor obținute pînă acuma, plenara C.C. a atras atenția asupra necesității de a se înlătura cu fermitate aspectele negative ce se mai manifestă încă în munca unor verigi ale vieții noastre economice, de a ne mobiliza marile rezerve existente, îndreptînd toate resursele materiale și financiare ale statului spre dezvoltarea cît mai rapidă a economiei noastre naționale.

O deosebită atenție a fost acordată, în cadrul lucrărilor plenarei, problemei construcției de locuințe, dovada grijii permanente pe care partidul o poartă condițiilor de viață ale oamenilor muncii. Dezvoltarea continuă a construcției de locuințe face parte integrantă din procesul de construire a socialismului, care înseamnă, printre altele, ridicarea neconținută a nivelului de trai al poporului muncitor.

Remarcînd o rămînere în urmă în domeniul construcțiilor de locuințe, Congresul al II-lea al P.M.R. a stabilit necesitatea de a se construi în anii 1956—1960, o suprafață locuibilă de cel puțin 2 500 000 m². An de an a sporit volumul noilor construcții de locuințe care s-au realizat în țara noastră.

Numai în ultimii 3 ani s-a construit din fonduri și credite de stat, în orașe și centre muncitorești, o suprafață locuibilă de circa 1 400 000 m², reprezentînd aproape 40 000 de apartamente. Cu toate acestea, din fondurile alocate s-ar fi putut construi mult mai multe locuințe, dacă prețul de cost al acestora nu s-ar fi menținut, în majoritatea cazurilor, la un nivel inacceptabil de ridicat. O asemenea situație, care nu mai poate fi tolerată, oglindește, printre altele, faptul că organele de conducere din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, din fostul C.S.A.C. și din celelalte ministere cu sarcini în construcții nu s-au ocupat cu spirit de răspundere de reducerea costului construcțiilor, care ar fi trebuit să constituie una dintre principalele lor preocupări.

Lipsa unor indici tehnico-economici și a unor limite de cost obligatorii pentru toate instituturile de proiectare, ca și insuficientul simț de răspundere manifestat de unii proiectanți, au dus la proiectarea unor locuințe scumpe și de calitate nesatisfăcătoare. Au fost întocmite proiecte în care grija principală nu a fost acordată problemelor de utilitate și economie, ci unor aspecte exterioare, de fațadă. Așa se explică faptul, remarcat în documentele plenarei, că unele proiecte restrîngeau spațiul locuibil la numai 32% din suprafețele construite, dar conțineau numeroase exagerări arhitecturale, care scumpeau prețul de cost.

Pentru a realiza construcții cu indici economici optimi, o metodă eficientă și care asigură și întocmirea documentației într-un termen scurt, este folosirea proiectelor tip. Tipizării construcțiilor de locuințe nu i s-a acordat însă importanța cuvenită, așa fel încît astăzi există un sortiment foarte redus de proiecte tip corespunzătoare, care nu sînt diferențiate în funcție de specificul diferitelor regiuni — ca program și resurse de materiale locale — și sînt scumpe.

În determinarea costului construcțiilor, un rol însemnat îl joacă dotarea cu lucrări edilitare a terenului pe care acestea sînt amplasate. Fără a ține seama de acest factor, de multe ori, în ultimii ani, au fost construite locuințe pe terenuri de la periferia orașelor, în zone lipsite de străzi, canalizare, rețea de alimentare cu apă, gaze și energie electrică, în timp ce terenuri libere, care aveau asemenea lucrări, au rămas neconstruite în zonele centrale ale orașelor. Acest mod de a planifica edificarea de noi locuințe a dus la ridicarea sensibilă a costului lor. La același rezultat a dus, de altfel, și împrăștierea șantierei la distanțe mari unul de altul. Lucrul simultan pe șantier răsfrînt a dus la greutate serioase în asigurarea lor cu materiale și forță de muncă, la prelungirea duratei de execuție a construcțiilor, la cheltuieli foarte mari de regie, în ultimă instanță — la scumpirea construcțiilor și la întîrzierea dării în folosință populației a noilor locuințe.

Greșeli nepermise s-au făcut în domeniul industrializării construcțiilor. Deși în sectorul construcțiilor industriale s-au putut obține rezultate pozitive prin folosirea elementelor prefabricate, în construcțiile de locuințe folosirea prefabricatelor a dus, în general, la scumpirea lucrărilor cu 10—15% față de costul unor construcții similare realizate cu beton armat monolit. Care este cauza acestor stări de lucruri? În loc de a se considera folosirea prefabricatelor ca o metodă menită să asigure executarea construcțiilor în timp mai scurt și cu rezultate economice mai bune decît metodele tradiționale de lucru, prefabricarea a fost privită ca un scop în sine și s-a trecut la aplicarea ei forțată, fără a se ține seamă de condițiile specifice ale fiecărui șantier. Aceasta a dus la fabricarea unui mare număr de tipuri de serie mică și la transportul prefabricatelor pe distanțe mari, la șantier depărtate. Transportul ridică costul prefabricatelor și contribuia în mare măsură la deteriorarea lor.

Costul ridicat al construcțiilor și, de multe ori, calitatea lor nesatisfăcătoare se datoresc în mare măsură sectorului de producție a materialelor de construcții, care nu s-a dezvoltat încă la nivelul cerut de ritmul și volumul construcțiilor pe care le avem de realizat. Există un sortiment încă foarte redus de materiale de construcție, iar prețul de cost al celor existente este prea ridicat.

Nu s-au valorificat în măsura necesară și posibilă resurse locale de materiale cum sînt nisipul, pietrișul, varul sau piatra de construcție. Depărtarea mare de unele șantier a bazelor de aprovizionare face necesare uneori transporturi pe distanțe lungi, chiar ale nisipului sau pietrișului.

Toate aceste deficiențe, la care se adaugă lipsurile ce se manifestă în activitatea întreprinderilor de execuție, determină costul, în multe cazuri inacceptabil de ridicat, al construcțiilor de locuințe.

Există totuși mari posibilități de remediere a acestei situații. Dovadă sînt realizările pozitive obținute în ultimii doi ani, cînd sub controlul și îndrumarea directă a organelor de partid s-au construit

locuințe bune, ieftine și într-un termen scurt în cartierele Floreasca și Bucureștii Noi din Capitală, precum și în alte orașe din țară. De asemenea, trebuie remarcate casele de odihnă de la Eforie, realizate în aceleași condiții. Acolo s-au realizat construcții cu un preț de cost de fiecare pat pe jumătate cât rezulta costul de pat în casele de odihnă propuse de O.N.T. Carpați și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale.

Plenarele largite ale Comitetelor regionale de partid, care pe baza indicațiilor C.C. au analizat problema costului construcțiilor de locuințe în țară, au scos la iveală numeroase posibilități de reducere a acestui cost și au luat hotărâri în consecință. Ca urmare, prin concentrarea eforturilor proiectanților și întreprinderilor de execuție, îndrumați de organele de partid și de comitetele executive ale sfaturilor populare, începând din a doua jumătate a acestui an, în orașe și centre muncitorești se construiesc peste 4 300 de apartamente la un cost cu până la 40% mai mic decât al construcțiilor de locuințe din anul trecut. În Capitală și în alte orașe din țară, în ultimele luni se desfășoară un adevărat proces de emulație între tehnicienii de diferite specialități pentru a realiza construcții economice. Aproape zilnic, ziarele aduc la cunoștința publicului succese obținute în scăderea prețului de cost al locuințelor. În multe locuri s-a ajuns ca apartamentul să nu coste mai mult de 40 000 lei. Aceste rezultate dovedesc cu prisosință că există posibilități obiective pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor ce stau în fața proiectanților și constructorilor și că trebuie combătută cu fermitate și intransigență atitudinea de neîncredere și pasivitate manifestată încă de unii.

Plenara C.C. pune accentul principal pe reducerea costului construcțiilor. Sarcina este ca, folosind rezervele existente, să construim apartamente de 2 camere și dependințe la un cost de 30 000—40 000 lei, iar pe magistralele Capitalei la cel mult 50 000 lei. În acest fel, în 1959 se vor putea da în folosință, din fondurile alocate, cu 60 000 m² suprafață locuibilă mai mult decât prevedea proiectul de plan.

Trebuie asigurate din timp proiecte tip elaborate în funcție de specificul regiunilor și care să prevadă folosirea materialelor locale. Amplasarea judicioasă a noilor construcții de locuințe, stabilită pe baza studiilor de sistematizare întocmite în prealabil, va contribui la încheierea unor ansambluri orașenești corespunzătoare atât funcțional și economic, cât și din punct de vedere estetic. Pentru aceasta e necesar ca acolo unde nu au fost încă elaborate planurile de sistematizare a localităților, să se întocmească cel puțin studii de sistematizare de detaliu, pentru cuprinderea noilor amplasamente în ansambluri rezolvate după regulile urbanistice. În etapa de construcție din 1959 vor trebui să se utilizeze pentru construcții, cu precădere, terenurile libere din zonele construite ale orașelor și care nu necesită noi investiții în lucrări edilitare.

Prin înlăturarea unor deficiențe existente în sectorul execuției și prin organizarea executării în lanț a construcțiilor, concentrate într-un număr restrâns de șantiere, se va putea asigura construcția unui bloc de locuințe cu 30—40 de apartamente în mai puțin de 6 luni. Pentru aceasta e necesar însă ca industria producătoare de materiale de construcție să pună la dispoziție un sortiment suficient de materiale bune și ieftine și ca șantierele să fie aprovizionate ritmic cu materialele prevăzute în proiect, asigurându-se pe plan local toate materialele de masă.

Pentru buna folosire a noilor locuințe, de mare importanță este echiparea apartamentului cu mobilier corespunzător și adecvat dimensiunilor apartamentelor. De aceea, plenara indică industriei lemnului să creeze condițiile necesare pentru creșterea continuă a producției industriei de mobilă, care trebuie să se perfecționeze, să-și lărgască sortimentele și să se adapteze construcțiilor tip de locuințe, să îmbunătățească neconținut calitatea și aspectul produselor pentru a satisface în măsură tot mai mare cerințele populației.

Iată un program de mare amploare, precizat pe baze științifice, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea construcției de locuințe în țara noastră. Arhitecții, inginerii și toți ceilalți tehnicieni și muncitori

care participă la îndeplinirea lui nu-și vor economisi eforturile pentru traducerea sa în viață.

Pe lângă construcția de locuințe, plenara C.C. prevede măsuri corespunzătoare în ceea ce privește proiectarea și execuția și a celorlalte construcții, în special a construcțiilor industriale, a uzinelor și fabricilor pentru industria siderurgică și a construcțiilor de mașini, pentru industria chimică, pentru industrializarea și valorificarea lemnului, pentru producția bunurilor de consum, ce se construiesc în țara noastră într-un ritm mereu mai accelerat și la o scară de neconceput în regimurile trecute. Și în acest sector este cazul să se folosească toate rezervele existente pentru a se trece la reducerea costului construcțiilor, la îmbunătățirea calității și scurtarea duratei lor de execuție.

Dezvoltarea continuă a economiei naționale și îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai ale oamenilor muncii pun în fața proiectanților și constructorilor sarcini importante și în realizarea volumului prevăzut de clădiri social-culturale. În 1959 se prevede o creștere a venitului național de 13% față de 1958. Pentru cheltuielile destinate sănătății, învățământului, culturii și altor sectoare din domeniul social-cultural se prevede pe 1959 suma de 12 miliarde 300 milioane lei. Să asigurăm prin toate mijloacele eficacitatea maximă a investițiilor ce se fac în acest domeniu, este una dintre sarcinile noastre de cinst.

Față de importanța și țelul nobil al sarcinilor ce decurg pentru arhitecți din documentele plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, este necesară mobilizarea tuturor capacităților, concentrarea întregii noastre munci în jurul rezolvării optime a problemelor ce sînt legate de reducerea costului construcțiilor și în special în domeniul locuințelor. Trebuie să risipim prin realizări efective neîncrederea ce se mai manifestă la unii dintre noi în posibilitatea de a face progrese continue în acest sens. Construirea unor locuințe bune și cu un cost din ce în ce mai scăzut este astăzi problema centrală a activității noastre profesionale, este sarcina patriotică de cea mai mare însemnătate căreia trebuie să-i dedicăm munca noastră. Să îndepărtăm orice încercare de a orienta atenția noastră spre alte aspecte, secundare, ale problemelor profesionale, să combatem pozițiile conservatoare și retrograde care nu pun în centrul preocupărilor utilitatea și economia ca probleme majore ale arhitecturii, să dăm dovadă de inventivitate și îndrăzneală creatoare, iată spiritul în care putem aborda cu siguranța reușitei îndeplinirea sarcinilor ce ne sînt precizate de plenara C.C.

Un rol important în sprijinirea arhitecților în acest efort colectiv trebuie să-l aibă Uniunea Arhitecților. Este timpul să devină mai activă secția de locuințe; să se pună în discuții publice problemele actuale ale reducerii prețului de cost, să se organizeze concursuri pentru proiecte tip de locuințe. Mulți arhitecți, în special dintre cei tineri, ar avea mult de câștigat pentru completarea formației lor profesionale, dacă la Uniunea Arhitecților s-ar organiza conferințe și informări asupra unor probleme sau realizări tehnico-economice din domeniul locuințelor. Se simte nevoia ca Uniunea Arhitecților să contribuie și mai mult decât pînă acum la organizarea schimbului de experiență între arhitecți și la documentarea lor profesională activă, pentru a-i ajuta astfel la îndeplinirea cu din ce în ce mai multă competență a sarcinilor ce le revin. O asemenea activitate nu e suficient să se desfășoare numai la Casa Arhitectului. Filialele din țară ale Uniunii trebuie să-și dezvolte propria lor activitate care, ducîndu-se mai aproape de locul de muncă, poate fi cu atît mai eficientă în rezolvarea problemelor curente ale producției. Revista noastră, de asemenea, consideră ca o sarcină de răspundere să dea un sprijin mai atent și mai apropiat arhitecților care se ocupă de proiectarea locuințelor, centrînd preocupările sale în jurul reducerii costului construcțiilor.

«Să construim locuințe ieftine și de bună calitate!» este obiectivul nostru principal în etapa actuală. Fiecare pas înainte pe drumul indicat de plenara C.C. va fi o contribuție la lupta poporului muncitor pentru socialism și un punct de mîndrie pentru noi.

EXTRAS DIN EXPUNEREA FĂCUTĂ la ședința plenară a C. C. al

SĂ CONSTRUIM LOCUINȚE IEFTINE ȘI DE BUNĂ CALITATE!

Tovarăși,

Congresul al II-lea al P.M.R., scoțînd în evidență că în DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE există o rămînere în urmă, a trasat ca sarcină în vederea îmbunătățirii condițiilor de locuit ale oamenilor muncii să se construiască din fonduri de stat în perioada anilor 1956—1960 o suprafață locuibilă de cel puțin 2.500.000 m².

În cei trei ani care au trecut de la Congres, s-au realizat din fonduri și credite de stat în orașe și centre muncitorești o suprafață locuibilă de circa 1.400.000 m², reprezentînd aproape 40.000 de apartamente.

Deși în anii din urmă sectorul construcțiilor de locuințe s-a dezvoltat continuu, iar șantierele au primit numeroase utilaje pentru mecanizarea lucrărilor și ridicarea productivității muncii, costul construcțiilor de locuințe s-a menținut timp îndelungat și se mai menține pe unele șantiere la un nivel inacceptabil de ridicat. Am văzut la Onești executîndu-se așa-zise « construcții experimentale » de locuințe, care costă 120.000 lei apartamentul. La Vulcan, în raionul Petroșani, s-au construit unele apartamente la un cost de 113.000 lei. Dacă în ultimii 7—8 ani costul construcțiilor nu s-ar fi menținut la un nivel cu totul nejustificat, din fondurile alocate de stat s-ar fi putut construi și preda spre folosință oamenilor muncii un plus de suprafață locuibilă de aproape 640.000 m², reprezentînd 21.000 de apartamente.

Costurile ridicate ale locuințelor construite în această perioadă arată că organele de conducere din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, din fostul Comitet de Stat pentru Arhitectură și Construcții și din celelalte ministere cu sarcini în construcții nu s-au preocupat cu spirit de răspundere de lichidarea deficiențelor serioase care persistă în acest domeniu. Conducătorii acestor ministere și instituții au vorbit deseori, în diferite ocazii, despre economii și despre necesitatea reducerii prețului de cost, dar practic nu au făcut mare lucru.

Activitatea de proiectare nesatisfăcătoare, slaba răspundere profesională și cetățenească a unor proiectanți, lipsa unor indici tehnico-economici și în special a limitelor de cost obligatorii pentru toate institutele de proiectare au avut ca urmare întocmirea de proiecte scumpe și de slabă calitate. Nu s-a acordat importanță tipizării construcțiilor de locuințe, iar puținele proiecte tip întocmite nu au corespuns specificului diferitelor regiuni și nu au prevăzut folosirea materialelor locale. Au fost elaborate unele proiecte care restrîngeau spațiul locuibil la numai 32% din suprafețele construite și conțineau numeroase exagerări arhitecturale care scumpeau prețul de cost.

Cu toate că locuințele au fost proiectate la un cost ridicat, ele s-au mai scumpit și în cursul construcției, din cauză că unele ministere și comitete executive ale sfaturilor populare au amplasat construcțiile la marginea orașelor, în zone lipsite de lucrări edilitare: străzi, canalizare, alimentări cu apă și energie electrică, în timp ce multe terenuri libere, care aveau toate aceste dotări, au rămas nefolosite în mijlocul orașelor.

Sistemul de a începe în același timp lucrări pe un număr mare de șantiere la care se lucrează simultan a dus la împrăștierea mijloacelor materiale și financiare, la greutatea în asigurarea cu materiale și forță de muncă, la prelungirea nejustificată a duratei de execuție a lucrărilor. Aceasta a avut ca rezultat cheltuieli inutile de regie, blocări ale fondurilor materiale și bănești care au scumpit costul lucrărilor, precum și întârzieri în darea în folosință a spațiului locativ pentru oamenii muncii.

Deși utilizarea prefabricatelor de beton armat la construcțiile industriale a avut unele rezultate pozitive, costul ridicat al prefabricatelor folosite la construcțiile de locuințe a scumpit aceste construcții cu 10—15% față de construcțiile în beton monolit.

Cauzele principale care mențin prefabricatele la un preț ridicat sînt: utilizarea unor tipuri neeconomice de elemente

care au sporit consumul de oțel și ciment, fabricarea unui număr mare de tipuri de serie mică și transportul prefabricatelor la distanțe mari.

Trebuie să fie limpede că producerea și folosirea prefabricatelor nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de scurtare a termenului de execuție a construcțiilor și de obținere a unui preț de cost redus. Prefabricatele să fie folosite numai acolo unde există justificare economică: să se ia măsuri încît construcțiile executate cu prefabricate să nu depășească prețul de cost al construcțiilor în monolit. Proiectanții de construcții și fabricile producătoare de prefabricate trebuie să caute soluții care să ieftinească prețul de cost, îmbunătățind calitatea produselor.

Producția materialelor de construcții nu s-a dezvoltat încă la nivelul cerut de ritmul și volumul construcțiilor pe care le avem de realizat.

Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții și comitetele executive ale sfaturilor populare valorifică prea puțin resursele locale de materiale de construcții: balast, nisip, var, piatră de construcție și altele, încît să reducă simțitor distanțele și cheltuielile de transport. Prețul de cost al balastului ar putea fi redus la mai puțin de jumătate pe unele șantiere dacă el ar fi procurat din resursele locale.

Trebuie făcute toate eforturile pentru a descoperi și pune în valoare în apropierea șantiierelor de construcții baze de aprovizionare cu nisip, pietriș și alte materiale, a organiza și dezvolta producția de cărămizi din resurse locale.

La executarea construcțiilor se manifestă, de asemenea, deficiențe serioase care duc la depășiri ale costului de deviz, și așa destul de umflat. În ultimii ani, întreprinderile constructoare ale Ministerului Construcțiilor și Materialelor de Construcții, ale altor ministere și ale sfaturilor populare, în loc să realizeze beneficiile planificate, au avut pierderi acoperite din bugetul statului.

O experiență pozitivă au constituit-o construcțiile de locuințe realizate, sub

DE TOVARĂȘUL GH. GHEORGHIU-DEJ

P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958

controlul și îndrumarea directă a organelor de partid, în cartierul Floreasca, la Bucureștii Noi și în unele orașe din țară, locuințe executate la un preț de cost mult mai redus decât la alte șantiere și cu termene scurte de execuție. De asemenea, sub îndrumarea și controlul organelor de partid s-au construit la Eforie în anul 1957—1958 case de odihnă cu 2 000 de paturi, care au costat 21.000 de lei de fiecare pat — în timp ce O.N.T. Carpați și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale au propus case de odihnă asemănătoare, cu prețul de 37.000—45.000 de lei de fiecare pat. Această experiență reușită a fost privită cu neîncredere și chiar cu adversitate de unele elemente conservatoare, retrograde și chiar de rea credință din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții și din cadrul unor sfaturi populare, care au căutat să «demonstreze» că nu se pot executa locuințe la asemenea prețuri reduse, deși locuințele sînt gata construite și date în funcțiune.

În urma indicațiilor Comitetului Central al P.M.R. de a se analiza în plenare largite ale comitetelor regionale de partid problema costului ridicat al construcțiilor de locuințe, a avut loc în toate regiunile o largă dezbatere asupra cauzelor care au dus la scumpirea costului, luîndu-se hotărîri concrete pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu. Aplicarea acestor hotărîri a dovedit că este posibilă o reducere serioasă a costului construcțiilor. Începînd din a doua jumătate a acestui an, se construiesc în orașe și centre muncitorești peste 4 300 de apartamente la un cost pînă la 40% mai mic decât al construcțiilor de locuințe din anul trecut. Astfel, în majoritatea regiunilor s-a ajuns să se construiască locuințe bune la un cost de 35.000—40.000—50.000 de lei. În Capitală și în unele orașe ca Pitești și Cluj, se execută în prezent apartamente la un cost sub 40.000 de lei. Realizările obținute demonstrează că de nejustă este poziția de neîncredere manifestată de unii proiectanți și executanți în posibilitățile reale de reducere simțitoare a costului construcțiilor de locuințe.

Cu toate că în ultimul timp s-au obținut unele rezultate bune, totuși se construiește încă scump și încet.

CRITERIUL PRINCIPAL ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE ESTE PREȚUL DE COST. Trebuie să folosim rezervele existente pentru a construi apartamente de 2 camere și dependințe la un cost de 30.000—40.000 de lei, iar pe magistralele Capitalei la cel mult 50.000 de lei. În acest fel, în anul 1959, din fondurile alocate de un miliard de lei pentru construirea de locuințe se vor putea da în folosință cu 60.000 m² de suprafață locuibilă mai mult decât se prevede în proiectul de plan. Trebuie combătute părerile acelor proiectanți, arhitecți, constructori care, îmbibați de conservatorism, susțin că în cadrul acestor limite nu s-ar putea construi locuințe bune, frumoase și confortabile.

Proiectanții să elaboreze proiecte tip pentru asemenea locuințe, care să nu depășească limitele de cost stabilite. Proiectele-tip să țină seama de specificul regiunilor și să prevadă folosirea în cît mai mare măsură a materialelor locale. Este necesar să se întocmească de urgență normative care să orienteze proiectarea spre realizarea acestor sarcini.

La proiectarea noilor construcții de locuințe trebuie să se țină seama, în mod obligatoriu, de sistematizarea orașului și de regulile urbanistice, pentru a se obține construcții ieftine, bune și frumoase, care să contribuie la înfrumusețarea orașelor. În localitățile unde nu sînt încă elaborate planurile de sistematizare, să se întocmească detalii de sistematizare pentru terenurile ce urmează a fi folosite.

Comitetele executive ale sfaturilor populare să nu admită începerea nici unei noi construcții fără ca să existe în prealabil documentația tehnică aprobată și autorizația de construcție.

Construcțiile noi de locuințe să fie amplasate în primul rînd pe terenurile libere din zona construită a orașelor, încît să nu se mai facă cheltuieli în plus pentru lucrări edilitare, interzicîndu-se

extinderea limitelor orașelor. Pentru a se scurta durata de execuție și a se reduce costul locuințelor, se vor concentra lucrările pe un număr cît mai mic de șantiere, organizîndu-se executarea acestora în lanț, încît construcția unui bloc de locuințe cu 30—40 de apartamente să nu dureze mai mult de 6 luni.

Ministerele producătoare de materiale de construcții și sfaturile populare trebuie să asigure lărgirea producției de materiale de construcții și producerea de noi sortimente de materiale bune și ieftine și să considere ca o sarcină imediată asigurarea pe plan local a tuturor materialelor de masă necesare executării construcțiilor.

Măsuri corespunzătoare trebuie luate și în ce privește proiectarea și execuția celorlalte construcții și în special a construcțiilor industriale, în vederea reducerii costului lor, îmbunătățirii calității și scurtării duratei lor de execuție. Rezervele existente sînt încă mari și trebuie folosite la maximum.

Dezvoltarea continuă a economiei naționale și îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai ale oamenilor muncii pun în fața constructorilor sarcini din ce în ce mai importante în realizarea volumului sporit de construcții industriale, de locuințe și clădiri social-culturale.

Comitetele regionale, raionale și orașenești de partid trebuie să controleze îndeaproape activitatea unităților de construcții, măsurile pe care le iau acestea pentru ieftinirea construcțiilor și îmbunătățirea calității lucrărilor. Comitetele executive ale sfaturilor populare care au unități de construcție să generalizeze, cu sprijinul sindicatelor, pe toate șantierele de construcții, experiența pozitivă în organizarea muncii și metodele înaintate de muncă ale fruntașilor în producție, organizînd schimburi de experiență pe șantiere.

Ne exprimăm convingerea că sub conducerea partidului muncitorii, inginerii, tehnicienii, proiectanții din construcții își vor concentra toată puterea lor de muncă și vor depune toate eforturile pentru a realiza cu succes sarcinile importante și de cîntece le revin.

O NOUĂ ETAPĂ ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI

Campania amplă de construcții de locuințe ce se desfășoară în București din inițiativa partidului și guvernului se încadrează în acțiunea largă și de perspectivă ce urmărește rezolvarea problemei locuințelor în Capitala noastră. Această problemă este deosebit de acută și dificilă în primul rând datorită moștenirii grele pe care ne-au lăsat-o regimurile trecute: în afară de câteva cartiere confortabile, marea masă a cetățenilor orașului locuiau în condiții insuficiente, atât în ceea ce privește spațiul locuibil, cât și confortul minim necesar (86% din teritoriul ocupat de locuințe este construit cu case parter; peste 70% din totalul locuințelor sînt construite din materiale necorespunzătoare). La această situație trebuie adăugate cerințele mereu mai ridicate ale oamenilor muncii, al căror nivel de viață este în continuă creștere în condițiile construirii socialismului. În paralel, are loc o continuă creștere, firească, a populației orașului, care determină o cerere suplimentară de locuințe.

Pe lângă creșterea naturală și rapidă a populației, în problema lipsei de locuințe intervine cu o pondere mare fenomenul concentrării urbane, datorit ritmului rapid de dezvoltare a industriilor.

Alți factori importanți care influențează serios problema locuințelor mai sînt distrugerile suferite de fondul de locuințe în urma celui de-al doilea război mondial, distrugeri care nu au fost lichidate încă în unele țări, precum și degradarea fondului de locuințe prin uzură, degradare care a mers mai rapid decît ritmul de înlocuire necesar.

În plus, în țările lagărului socialist, creșterea continuă a nivelului de viață al oamenilor muncii — trăsătură esențială a politicii duse de partidele comuniste și muncitorești în construcția socialismului — face ca exigența pentru cantitate și calitate în sectorul construcției de locuințe să fie din ce în ce mai mare.

Exemplul cel mai pregnant al ridicării necontenite a nivelului de trai al oamenilor muncii îl constituie planul de 7 ani din U.R.S.S., după îndeplinirea căruia poporul sovietic va ajunge la cel mai înalt nivel de trai din lume.

În țara noastră, fenomenul concentrării urbane, prin creșterea populației ocupate în procesul de industrializare socialistă, se resimte în toate centrele și regiunile industriale, a căror rețea s-a dezvoltat enorm în anii puterii populare.

Din acest punct de vedere, Bucureștiul prezintă o creștere extrem de rapidă între anii 1944—1953, ajungînd în 1956 la o populație stabilă de 1 236 905 locuitori.

Schița planului de sistematizare prevede ca în 1970 populația Capitalei să numere 1 550 000 locuitori stabili, plus o populație flotantă de 150 000 locuitori. Pentru aceasta este necesar ca excedentul migrator să nu depășească 5 000 locuitori pe an, iar dezvoltarea industriilor sau crearea de noi industrii cu caracter republican să fie riguros controlată în vederea limitării creșterii populației Capitalei. În cadrul populației prevăzute de schiță, se preconizează de asemenea îmbunătățirea structurii populației, astfel ca grupa de deservire să crească la 21%, grupa întreținută să scadă la 45%, grupa activă reprezentînd o proporție de 34%.

Schița de sistematizare prevede separarea celor trei funcțiuni principale ale orașului — muncă, odihnă și recreație — în trei zone aproximativ distincte — zona industrială, zona de locuințe și zona spațiilor plantate — creînd astfel condiții favorabile de desfășurare a vieții populației.

★

Urmărind rezolvarea, în perspectivă, a problemei locuinței în Capitală și satisfacerea la un nivel din ce în ce mai ridicat a cerințelor de locuire confortabilă a populației, partidul și guvernul au inițiat o vastă campanie de construcții de locuințe în București, prevăzînd importante investiții și stabilind sarcini precise proiectării, execuției și industriei materialelor de construcție, în acest scop.

În cadrul acestei acțiuni de reconstrucție a Capitalei se urmărește ca, paralel cu reconstrucția centrului și a magistralelor principale, să se construiască o serie de cartiere de locuințe în apropierea principalelor centre industriale. În felul acesta, populația muncitoare ocupată în aceste centre industriale va fi scutită de oboseală inutilă și timp pierdut cu transportul în comun de la distanțe mari, iar pe de altă parte rețeaua de transporturi în comun va fi descărcată în mod rațional.

Cartiere noi de locuințe în Capitală, unele începute, altele în perspectivă, sînt: Floreasca, Jiului, Balta Albă, Cotroceni, Ferentari, Măgurele, Progresul etc. Continuă în ritm intens acțiunea de completare a magistralelor și străzilor din centrul orașului cu clădiri de locuit cu multe niveluri, astfel că în curînd vor dispărea multe din calcanele care urîteau centrul Capitalei noastre.

De asemenea sînt în studiu la Institutul Proiect-București și se vor construi treptat în etapele viitoare, principalele piețe a căror realizare va contribui hotărîtor la înfrumusețarea orașului. Ținînd seama de faptul că spațiul necesar activității administrative este suficient, unele din aceste piețe se vor mobila cu clădiri de locuit — ca, de exemplu, piața 28 Martie și piața Gării de Nord — iar altele vor avea clădiri de locuit în imediata lor zonă de influență — ca, de exemplu, piața Republicii, piața Bălcescu etc.

În atenția conducerii Sfatului popular al Capitalei este de asemenea reconstrucția integrală a căii Grivița, arteră care a suferit cel mai mult de pe urma bombardamentelor și care a intrat în istoria luptei de eliberare a clasei muncitoare prin eroica acțiune din 1933 a muncitorilor de la atelierele C.F.R.

În construirea de noi locuințe se va urmări concentrarea șantierelelor în zonele cu lucrări edilitare, precum și terminarea completă a magistralelor sau cvartalelor începute. Acest principiu de economie și gospodărie elementară, care nu a fost respectat cu consecvență în trecut, va duce la o eficiență mărită a sumelor investite și la realizarea unor aspecte arhitectural-urbanistice încheiate.

Anul 1958 marchează o cotitură în ritmul de creștere a construcțiilor de locuințe în București.

Acțiunea construirii de blocuri cu multe etaje pe locurile virane rămase pe o serie de străzi din centrul Capitalei (b-dul 6 Martie, b-dul Bălcescu-Magheru, str. Brezoianu, b-dul Duca etc.) dușă paralel cu intensificarea lucrărilor din cartierele Floreasca, b-dul Muncii, Cățelu, Păsculescu-Tei este urmărită cu interes de cetățenii Capitalei. Acest ritm viu, care a fost imprimat construcției de locuințe și care se prevede să crească în 1959 și în anii următori, va duce la îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de partid în vederea ridicării continue a nivelului de viață al oamenilor muncii.

Grija partidului pentru a asigura oamenilor muncii condiții bune de locuit a făcut ca problema locuințelor să fie în centrul atenției organelor noastre de partid și de stat.

Din inițiativa Comitetului Central al P.M.R. s-au organizat pe întreg teritoriul țării, în primăvara anului 1958, o serie de plenare largite ale comitetelor regionale de partid, avînd drept scop analiza profundă a lipsurilor ce s-au manifestat în sectorul construcției de locuințe — cuprinzînd proiectarea, execuția și industria materialelor de construcție. Hotărîrile acestor ședințe plenare au dus în scurt timp la îmbunătățiri simțitoare în privința calității și a reducerii costului clădirilor de locuit.

Cu prilejul analizelor făcute s-a constatat că în proiectele făcute în anii trecuți raportul dintre suprafața locuibilă și cea construită era nesatisfăcător: indicele K_3 se situa între coeficienții 0,3 și 0,4.

De asemenea, prețul unui apartament mediu ajungea la 80 000 — 100 000 lei și chiar mai mult, iar costul pe metru pătrat locuibil oscila între 2 500 și 3 500 lei.

Pe lângă acești indici de folosință și de cost necorespunzători, proiectele aveau de multe ori și rezolvări funcționale slabe, prin

folosirea nerațională a unor subsoluri costisitoare, prin excese în prevederea unor finisaje scumpe etc.

Au fost analizate de asemenea lipsurile sectorului de execuție, arătându-se risipa de materiale ce există încă pe multe șantiere, manipularea lor nerațională și transportarea de la distanțe mari, lipsa de spirit gospodăresc, precum și proasta calitate a unor lucrări de construcție.

În ceea ce privește materialele de construcție, calitatea lor, prețul de cost ridicat, precum și gama redusă de sortimente au dus de asemenea la scumpirea lucrărilor și la calitatea lor încă nesatisfăcătoare.

Atât sectorul materialelor de construcție, cât și cele ale execuției și proiectării au fost ajutate de hotărârile acestor plenary de partid, care au trasat sarcini precise în ceea ce privește prețul, calitatea și confortul clădirilor de locuit.

În Capitală, plenara Comitetului Orășenesc de Partid din 6—7 mai 1958 a trasat ca sarcină proiectării, execuției și sectorului de materiale de construcție ca prețul unui apartament mediu (32 m²) să nu depășească 60 000 lei, iar costul pe metru pătrat locuibil să fie între 1 500 și 2 000 lei, în funcție de amplasament, grad de confort și natura instalațiilor.

În ceea ce privește coeficientul de locuibilitate, plenara a trasat ca sarcină proiectării să obțină un indice K_3 mai mare sau cel puțin egal cu coeficientul 0,5.

S-a accentuat de asemenea asupra necesității unor înlocuitori de materiale, care din punct de vedere al calității, aspectului și costului să intervină cu eficiență în rezolvarea în condiții mai bune a locuințelor.

Din partea industriei chimice se așteaptă rezolvarea urgentă a problemei producției de materiale plastice pentru construcții și instalații, precum și a unei serii întregi de obiecte de echipament și armături necesare unei bune finisări a apartamentelor.

Industria materialelor de construcție, pe lângă îmbunătățirea calitativă a materialelor tradiționale, are sarcina să dezvolte producția unor materiale noi, ieftine, ușoare și de bună calitate (cărămizi găurite, corpuri de umplură ceramice pentru planșee, cărămizi din diatomit etc.), precum și îmbunătățirea calității prefabricatelor și reducerea costului lor la nivelul costului planșelor-monolit.

Sub acest puternic impuls și ajutor pe care l-a dat partidul tuturor cadrelor de arhitecți, ingineri, tehnicieni și muncitori care lucrează în acest important sector, al construcțiilor clădirilor de locuit, au început să apară o serie întreagă de rezultate pozitive, care merită să fie menționate.

Conducerea Comitetului Executiv al S.P.C. a mobilizat Institutul Proiect-București în vederea îndeplinirii cu hotărîre și în termene foarte scurte a sarcinilor trasate de plenara Comitetului Orășenesc din 6—7 mai 1958.

Deși la început au existat în rîndul proiectanților unele ezitări și nelămuriri asupra posibilităților de realizare a acestor hotărîri, precum și o serie de interpretări incorecte și neprincipiale ale indicelui de locuibilitate K_3 , trebuie arătat că în foarte scurt timp proiectanții și-au însușit în masă obiectivele și sarcinile plenarei de partid, creîndu-se în cadrul institutului o adevărată întrecere în obținerea unor proiecte de locuințe confortabile și ieftine, care să se înscrie — și unele chiar să depășească — prevederile plenarei.

La cea de a doua sesiune a S.P.C., care s-a ținut la 20—21 septembrie 1958, conducerea Comitetului Executiv a prezentat un raport cu privire la activitatea în domeniul construcțiilor și la întreținerea spațiului locativ din Capitală.

Pe baza raportului și a discuțiilor purtate de deputați, în această sesiune s-a constatat că proiectarea a realizat, pe baza sarcinilor trasate de Hotărîrea plenarei Comitetului Orășenesc din 6—7 mai 1958, o cotitură în vederea reducerii costului construcțiilor de locuit și a îmbunătățirii indicelui de locuibilitate.

S-a apreciat că efortul proiectării trebuie să continue, deoarece o dată realizată cotitura, ea trebuie să se dezvolte necontenit pe linia trasată de partid, de a construi mult, rapid, bine, ieftin și frumos.

Dacă sectorul de proiectare a obținut o serie de rezultate pozitive, care urmează să fie îmbunătățite în continuare, nu același lucru se poate spune despre sectorul execuției, care deși a început să aibă unele rezultate printr-o organizare și gospodărire mai bună a șantierei, mai are încă multe lipsuri de lichidat. În ceea ce privește industria materialelor de construcție și a prefabricatelor, acesta rămîne încă sectorul cu cele mai multe deficiențe.

Nu trebuie să se uite faptul că plenara a trasat sarcini pentru reducerea costului prin proiectare, execuție și industria materialelor de construcție și că pînă în prezent reducerea s-a făcut aproape numai prin proiectare.

O dată eliminate excesele în finisaje, adoptate soluțiile constructive cele mai judicioase și mai economice, îmbunătățiți indicii de folosință, fixate suprafețele locuibile minime pe cap de locatar, stabilit gradul de confort, sistemul de încălzire, instalația corespunzătoare etc. proiectarea va trebui să depună eforturi pentru a găsi pe baza parametrilor de economicitate, cele mai ingenioase soluții care să asigure confortul și să dea un aspect plăcut locuințelor. Lupta pentru a reduce mai departe costul va trebui dusă însă cu efort mărit de către execuție și de sectorul materialelor de construcție cu sprijinul activ al proiectării. Continuarea reducerii costului construcțiilor de locuit numai prin proiectare, dincolo de o anumită limită acceptabilă, poate duce la reducerea costului pe seama funcțiunii și a confortului. Aceasta ar contrazice prevederile plenarei, care subliniază că reducerea indicată să se realizeze fără scăderea gradului de confort.

Pentru locuințele ce urmează a fi realizate în 1959, sarcina proiectanților și constructorilor este de a asigura prețuri de cost cu mult mai reduse decît celea din 1958, pentru ca din aceleași fonduri de investiții să se poată construi cît mai multe apartamente.

Din expunerea făcută de tov. Gh. Gheorghiu-Dej la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, rezultă, pe lângă o serie de directive privind îmbunătățirea muncii și a rezultatelor ce trebuie obținute în domeniul construcțiilor, și noi sarcini de reducere a costului construcțiilor de locuit, și anume: costul unui apartament de 2 camere plus dependințe să fie de 30 000—40 000 lei, iar pe magistralele Capitalei să fie de cel mult 50 000 lei.

Aportul pe care cu siguranță îl va aduce proiectarea în realizarea acestor importante sarcini va trebui să fie concomitent și coordonat cu cel al execuției și al sectorului de materiale de construcție.

Căile proiectării în vederea atingerii acestor obiective sînt: în primul rînd, o atitudine nouă față de investițiile statului, față de scopul lor și de eficiența lor maximă; în al doilea rînd, o solicitare maximă a inventivității proiectanților creatori, arhitecți și ingineri, care prin soluții noi funcționale, prin sisteme constructive și materiale noi — cu eficiență economică și spațială, de rezistență și de izolare mărite — să reușească încadrarea în directivele de cost ale plenarei, fără a reduce confortul.

Paralel cu proiectarea, sectorul materialelor de construcție trebuie să intervină activ în producția noilor materiale de construcție, rezistente și ușoare, cu coeficienți buni de izolare termică și acustică, în producția prefabricatelor de beton armat la prețuri egale sau chiar mai mici decît ale betonului monolit, în producția materialelor de construcție din mase plastice, în îmbunătățirea radicală a calității materialelor tradiționale și a reducerii prețului lor de cost etc.

În sprijinul sectorului materialelor de construcție, care este un sector cheie în îndeplinirea sarcinilor plenarei C.C. al P.M.R., trebuie să acționeze intens și activ industria chimică și metalurgică. Fără acest sprijin activ vom duce lipsă mai departe de o importantă gamă de materiale noi, frumoase și economice, care vor putea ieftini locuințele și în același timp le vor face mai confortabile și mai frumoase.

În încheiere, cred că e bine să accentuăm un lucru îndeobște cunoscut de constructor, dar care nu a fost încă folosit pe măsura posibilităților noastre, și anume: calea de rezolvare a problemei locuințelor, pentru a putea construi mult, repede, bine și frumos, este fără îndoială industrializarea construcțiilor, prin prefabricare și mecanizare, prin reducerea greutateii construcțiilor, prin soluții tehnice și materiale noi, prin introducerea pe scară largă a materialelor plastice, cu un cuvînt prin aplicarea științei și tehnicii avansate în construcțiile cu caracter de masă, paralel cu dezvoltarea simțului de răspundere profesională și cetățenească al tuturor lucrătorilor din sectorul construcțiilor.

Am convingerea că prin mobilizarea arhitecților, inginerilor și tehnicienilor care activează în toate sectoarele arătate mai sus, printr-un efort comun și bine coordonat, vom putea îndeplini cu cinste importante hotărîri ale plenarei C.C. al P.M.R., contribuind astfel în mod activ la ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii din țara noastră.

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN PROIECTAREA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI

Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 pune în fața proiectanților din Institutul «Proiect-București» sarcini de o deosebită importanță și în special sarcina reducerii costului locuințelor față de cele realizate în 1958, realizând apartamente între 30 000—40 000 lei și pe magistralele Capitalei până la 50 000 lei.

Pentru a contura și a pune în lumină perspectivele de viitor ale activității de proiectare a locuințelor din Capitală, este potrivit să analizăm mai întâi activitatea desfășurată în trecutul apropiat.

Trecutul apropiat începe din anul 1953, când au fost proiectate în institut primele ansambluri de locuințe: bulevardul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă, executate până în anul 1956. Acestea le-a urmat proiectarea, în 1955, a ansamblurilor din bulevardul Muncii și șoseaua Mihai Bravu, ca și a cartierului de locuințe din Floreasca.

Aceste ansambluri totalizează un mare număr de apartamente, reprezentând o importantă realizare a regimului nostru, atât în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de locuit ale oamenilor muncii din Capitală, cât și în ceea ce privește începutul reconstrucției orașului București.

Pentru arhitecții și inginerii din Institutul «Proiect-București» realizarea acestor locuințe a însemnat o experiență mereu crescândă în cadrul unui proces de continuă clarificare către o orientare realistă în domeniul proiectării locuințelor.

Începutul, cuprinzând locuințele din bulevardul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă și, într-o anumită măsură, cele din bulevardul Muncii, s-a făcut fără ca să existe un plan de sistematizare al orașului și ca atare un punct de vedere concretizat în privința proiectării de detaliu a cartierelor respective. Din aceste condiții a rezultat o alegere mai puțin judicioasă a amplasamentelor, în funcție de nevoile imediate ale orașului, lipsind și o poziție mai realistă din punct de vedere economic cu privire la folosirea cât mai rațională a rețelilor tehnico-edilitare existente.

Din punct de vedere urbanistic, în afară de cele arătate mai sus, au existat și unele concepții cu caracter «estetizant».

S-a proiectat, fie un perete de-a lungul unei străzi (ca la b-dul Bucureștii Noi), fie un mic cvartal perimetral, închis, având o accentuată rigiditate și deficiențe de orientare (ca la Vatra Luminoasă), fie o compoziție întinsă pe sute de metri, de o parte și de alta a unei axe de simetrie care nu poate fi sesizată practic de nicăieri și care a dus la b-dul Muncii la o înșiruire, destul de rigidă, de blocuri în redane orientate în întregime spre nord.

Toate aceste deficiențe nu sînt numai de ordin estetic; ele au avut implicații în funcționalitatea, confortul și economia apartamentelor construite.

Trebuie să remarcăm în același timp că experiența proiectării acestor clădiri de locuit a avut din punct de vedere urbanistic și rezultate pozitive, obișnuind pe proiectanți cu o idee de ordine și armonie care a depășit ca preocupare obiectul izolat și s-a extins la ansamblu.

Sub raportul celor arătate mai sus, un pas înainte s-a făcut cu prilejul proiectării cartierelor Floreasca și Mihai Bravu. În aceste exemple, folosirea rețelilor tehnico-edilitare s-a făcut mult mai economic, mai ales la Floreasca, unde s-a ajuns chiar la o anumită exagerare în privința lungirii fronturilor clădite, iar preocuparea pentru orientarea favorabilă a clădirilor a fost mult mai evidentă, îmbunătățind atât folosirea economică a volumului clădit, cât și confortul apartamentelor.

Dacă ne referim acum, atât la latura funcțională a clădirilor de locuit, la schema de distribuție interioară a apartamentelor, la confortul oferit locatarilor, cât și la rezultatele economice

obținute, procesul de evoluție al orientării proiectanților din institutul nostru apare și mai clar pentru această perioadă. La b-dul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă s-au aplicat proiectele tip existente la acea dată, proiecte care reprezentau concepția de atunci a unor proiectanți și a forurilor de avizare în problema locuințelor.

Este vorba de apartamente gândite pentru a fi locuite de două familii, fără a li se da însă elasticitatea revenirii, într-o etapă ulterioară, la apartamentul unifamilial. De aici, vestibule și circulații lungi, camere dispuse, în marea majoritate, la două extremități ale apartamentului, lipsă de intimitate și, în cele din urmă, lipsă de confort.

Dacă adăugăm la toate acestea și existența unui sistem constructiv bazat pe ziduri transversale și planșee prefabricate din grinzi și corpuri de umplutură, apare lămurit de ce la o suprafață locuibilă medie de cca. 37 m²/apartament s-a obținut o suprafață construită de aproape 100 m²/apartament, ajungînd la un indice K₃/bloc de 0,37 și la o suprafață construită pe cap de om cazat de cca. 24 m². Ca o consecință a rezultat și prețul real pe apartament de cca. 120 000 lei.

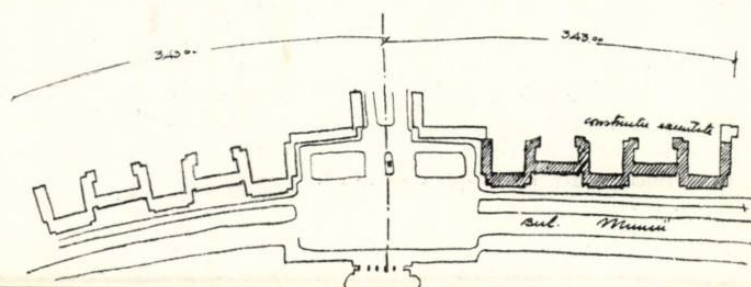
Pentru a exemplifica mai bine lipsa de economie și de realism a acestor soluții, dacă ținem seama și de slaba folosire a volumului clădit — datorită înălțimilor exagerat de mari ale încăperilor (3,30—3,40 m între planșee) — putem arăta că, folosind indicii de locuibilitate obținuți în mod curent astăzi, am fi construit în aceste ansambluri un număr de apartamente cu cca. 50% mai mare.

La b-dul Muncii s-a realizat un progres, distribuția interioară a apartamentelor îmbunătățindu-se, micșorîndu-se circulațiile inutile și dîndu-se o mai mare suplețe de folosire a încăperilor. Folosirea sistemului constructiv bazat pe ziduri longitudinale și planșee din fîșii prefabricate a adus o contribuție la realizarea acestui progres. Totuși, adîncimile mari ale camerelor (6 m) și grosimea planșeelor (32 cm) au dus la un consum mare de oțel. Toate acestea, împreună cu menținerea unei mari suprafețe construite (24 m²/locatar) au făcut ca prețul de cost să se mențină ridicat la cca. 90 000 lei un apartament.

La Floreasca s-a realizat un nou progres; mai ales la apartamentele proiectate în 1956—1957 avem de-a face cu o concepție mai rațională, care se cristalizează în diferențierea mai netă a unei camere de zi mari, de o cameră de dormit mai mică, în îmbunătățirea confortului, prin dotarea apartamentelor cu loggii și balcoane, și în ultimă instanță, în realizarea unor indici de folosință superiori celor obținuți pînă atunci, atât pe bloc, cât și pe palier, respectiv K₃/palier = 0,48, K₃/bloc = 0,40 și prețul real al unui apartament încă ridicat, dar mai mic decît cele obținute pînă atunci = 82 000 lei.

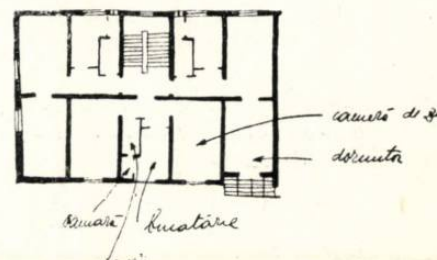
Realizarea ansamblului de locuințe Mihai Bravu reprezintă un moment important în evoluția orientării proiectanților noștri în construcția de locuințe.

Aici apare, nu numai o îmbunătățire a indicilor de folosință, ci și o poziție mai realistă față de necesitățile de locuințe din orașul nostru și de condițiile generale economice din această etapă. Apare apartamentul cu o suprafață redusă (în medie, 18 m² la lotul III și 24 m² la lotul IV), cu puncte sanitare și bucătării minimale; se experimentează pentru prima dată accesul în apartamente pe o singură scară și o prispă de circulație. Prețul de cost pe apartament este concludent: 37 000 lei la lotul III și 50 000 lei la lotul IV, unde predomină apartamente de 2 camere.

Locuințe pe b-dul Muncii
Plan de situație

Locuințe în cartierul Floreasca
Plan tronson

Demnă de remarcat este și apariția unei concepții noi în ceea ce privește latura estetică a clădirilor. Avem de-a face cu o proporționare plăcută a încăperilor, cu fațade simple și vesele, exprimând viu caracterul de locuință, cu o corespondență logică și consecventă între rezolvarea apartamentului și rezolvarea fațadei și, în sfârșit, cu un început de folosire a tradiției arhitecturii noastre naționale într-un spirit contemporan, utilizând mai ales proporțiile și culoarea și nu, în primul rând, detaliul decorativ.

Aproape aceleași calități estetice se pot observa și la clădirile proiectate în 1956—1957 în ansamblul de la Floreasca.

Această concepție, care privește în același timp latura estetică și cea economică a locuinței, reprezintă, după părerea noastră, un moment de important progres față de clădirile tratate într-o arhitectură de Renaștere, mai mult sau mai puțin clasică, imprimând un caracter aproape de edificiu public oficial, cum sînt cele de la Bucureștii Noi, Vatra Luminoasă și, într-o anumită măsură, b-dul Muncii și blocul de pe b-dul Bălcescu (fost Carlton).

Realizarea mai departe a cartierului Floreasca — cu evoluția lui proprie din punct de vedere economic, funcțional, constructiv și estetic — ca și realizarea miilor de apartamente ce au urmat începînd cu anul 1957 și mai ales în 1958, reprezintă mărturii vii ale apariției unor elemente realiste în orientarea proiectanților noștri de locuințe.

Deși progresul realizat în proiectarea de locuințe în cursul anului 1956 a fost important, totuși preocupările pentru reducerea prețului de cost și pentru folosirea cît mai rațională a suprafeței construite, în vederea obținerii unei suprafețe maxime locuibile, nu au fost de loc satisfăcătoare, rămînînd mult în urma necesităților și posibilităților noastre economice.

Astfel, de exemplu la blocul de pe b-dul Bălcescu (autor, arh. N. Nedelescu), indicele K_3 /palier a fost de 0,42, prețul pe metru pătrat locuibil 3 700 lei și prețul pe apartament cca. 120 000 lei. La blocul de pe b-dul Magheru (autor, arh. D. Ignătescu), indicele K_3 pe palier a fost de 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 3 000 lei și prețul unui apartament 125 000 lei. La Floreasca Centru (autor, arh. C. Rădulescu), K_3 pe palier a fost 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 2 300 lei și prețul unui apartament 82 000 lei.

În urma unei analize amănunțite făcute de conducerea institutului și ca urmare a unei preocupări deosebite a organizației de partid din institut, în vara anului 1957 s-a întreprins o largă acțiune de informare și de culegere a documentației în vederea găsirii celor mai adecvate mijloace pentru îmbunătățirea confortului și reducerea prețului de cost al locuințelor prin proiectare.

O contribuție însemnată la această acțiune de informare au avut-o călătoriile de studii organizate de Uniunea Arhitecților în diferite țări de democrație populară și mai ales în Uniunea Sovietică.

Cele văzute de arhitecții noștri în aceste călătorii și în special rezultatele conferințelor unionale ale constructorilor din U.R.S.S. au avut o influență deosebit de importantă asupra concepției proiectanților din Institutul Proiect-București, cu privire la confort și preț de cost pe apartament.

În urma acestei acțiuni de documentare, în toamna anului 1957 s-a organizat un larg schimb de experiență între proiectanți, la care au participat și institutele de proiectare I.P.C.T. și I.C.S.O.R., precum și reprezentanți ai Departamentului de Arhitectură și Urbanism, ai C.S.P., ai S.P.C., ai Băncii de Investiții etc.

Cu acest prilej s-au elaborat și s-au analizat o serie de secțiuni tip specifice pentru orașul București, pentru clădiri de locuit cu 3—4 și 6—8 niveluri, cu grade de confort și sisteme constructive diferite.

Proiectele clădirilor de locuit care au fost apoi întocmite pe baza acestui schimb de experiență au obținut indici tehnico-economici mai buni, în același timp cu o reducere a prețului de cost de cca. 10—15%.

Exemple în această privință sînt: blocul din b-dul 6 Martie nr. 85 (autor, arh. A. Kirschner), avînd K_3 pe palier = 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil = 2 200 lei și prețul pe apar-

tament = 68 000 lei; blocul din calea Griviței nr. 152—156 (autor, arh. V. Agent), avînd K_3 pe palier = 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 1 980 lei, și costul pe apartament 69 000 lei.

La începutul anului 1958, sub îndrumarea directă a partidului, Institutul Proiect-București a reușit pentru prima dată să obțină un K_3 /palier = 0,51 și un cost mediu pe metru pătrat locuibil de 1 500 lei la două tipuri de blocuri cu parter și două etaje, proiectate de arhitecții T. Ricci, M. Dima și C. Teodorescu, construite în str. Gorki.

Un ajutor prețios în orientarea proiectanților l-au constituit indicațiile plenarelor a II-a și a IV-a a Uniunii Arhitecților și ale ședințelor comitetului Uniunii Arhitecților din noiembrie 1957 și iunie 1958 care au combătut unele poziții nerealiste în proiectarea locuințelor și au îndreptat principală atenție a arhitecților către soluționarea problemelor funcționale și tehnico-economice.

Plenara Comitetului Orășenesc de Partid din 6—7 mai 1958 a avut pentru institutul nostru o deosebită importanță în ceea ce privește proiectarea locuințelor din București.

Elementele esențiale, care au realizat după plenara din mai un salt calitativ în munca noastră de proiectare, au fost:

— Critica ascutită făcută de Comitetul Orășenesc de Partid cu privire la rezultatele nesatisfăcătoare obținute pînă atunci în reducerea prețului de cost și în asigurarea unui confort adecvat pentru diferite moduri de viață și mai ales pentru necesitățile și posibilitățile actualei etape.

— Stabilirea cu toată fermitatea, prin hotărîrea adoptată de plenară, a unor plafoane minimale și maxime de indici de folosință și de preț de cost, respectiv K_3 minim 0,50 și preț pe metru pătrat locuibil între 1 500 și 2 000 lei.

— Mobilizarea imediată a întregului institut pentru traducerea în fapt a acestor hotărîri, în fruntea acțiunii fiind arhitecții și inginerii membri de partid. La această mobilizare au contribuit, atît controlul exercitat imediat de Comitetul Executiv al S.P.C. și de arhitectul șef al orașului, cît și faptul că proiectanții se găseau, nu în fața unor dosare care urmau să fie puse la arhivă, ci în fața unor realități vii, care se concretizau pe nenumărate șantiere deschise.

— În sfârșit, bogata experiență acumulată de proiectanți de-a lungul ultimilor 5 ani și care le-a pregătit posibilitatea de a face saltul calitativ realizat.

Desigur că ceea ce a contribuit în mod esențial la realizarea rezultatelor ulterioare a fost *schimbarea mentalității proiectanților noștri în urma plenarei*.

Proiectanții și-au îndreptat atenția cu precădere spre latura funcțională și tehnico-economică a rezolvării locuințelor, cău-tînd în același timp ca soluția urbanistică să fie cît mai economică, prin folosirea la maximum a rețelelor tehnico-edilitare existente, rezolvarea cît mai favorabilă a amplasamentului ales, prin racordările la cornișă și regăsirea elementelor majore ale clădirilor ce formează cadrul permanent din imediata vecinătate.

Imediat după plenară, institutul și-a îndreptat activitatea către două obiective principale:

1. Îmbunătățirea proiectelor la clădirile cu șantiere deschise, precum și a proiectelor întocmite înainte de plenară, la care șantierele urmau să se deschidă curînd.

2. Elaborarea unor proiecte noi pentru campania de execuție din semestrul II, proiecte care urmau să se înscrie întocmai în directivele Plenarei Comitetului Orășenesc de Partid.

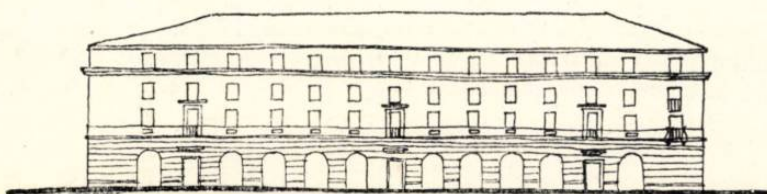
Pentru realizarea primului obiectiv am acționat asupra a cca. 1 800 de apartamente proiectate înainte de plenară.

Iată cîteva dintre rezultatele obținute:

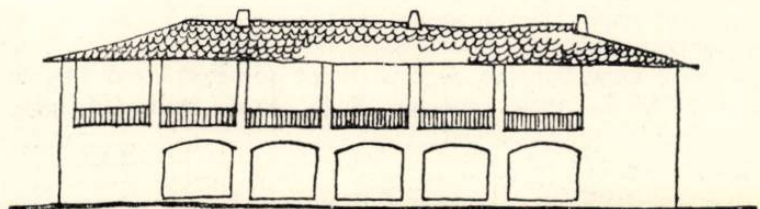
La cartierul Floreasca Centru și Nord:

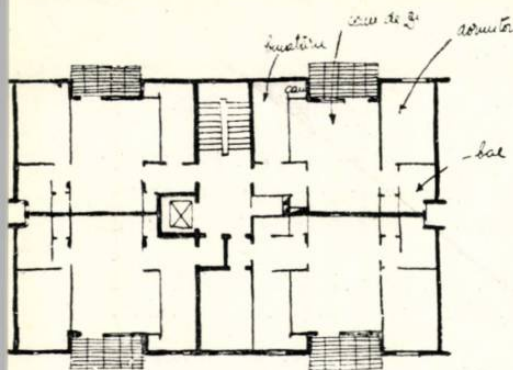
	Înainte de plenară	După plenară
K_3 pe palier	0,41	0,51
Preț pe m ² locuibil	2 340 lei	1 700 lei
Preț mediu pe apartament	82 000 lei	61 000 lei

Locuințe pe bulevardul Bucureștii Noi — Fațadă

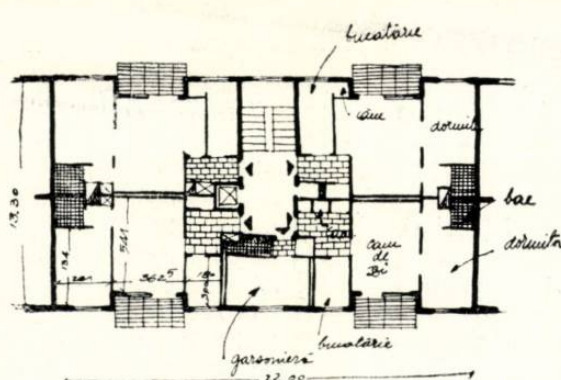

Locuință pe șoseaua Mihai Bravu — Fațadă

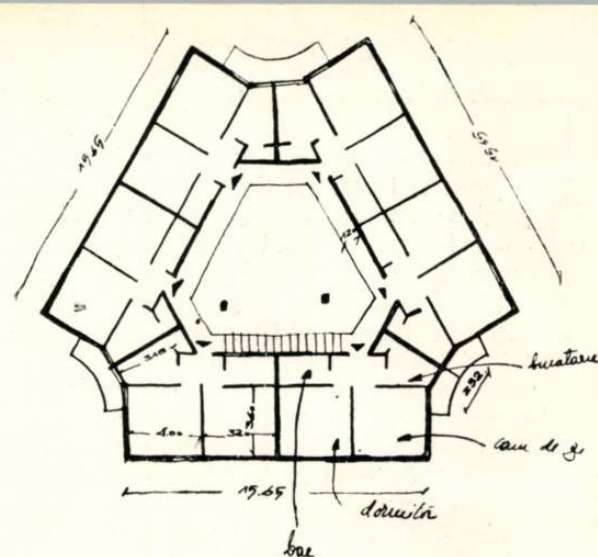

Bloc pe b-dul Magheru — Varianta 1
Plan tronson

Bloc pe b-dul Magheru — Varianta 2
Plan tronson

Aceste îmbunătățiri se datoresc: măririi suprafeței locuibile în cadrul aceleiași suprafețe construite, atât pe palier, cât și pe bloc, înlocuirii subsolurilor cu demisoluri locuibile, reducerii costului de organizare a șantierelor, reducerii prețului proiectării etc.

La blocul din b-dul Magheru 34—42 (autor, arh. S. Ungureanu), în cadrul aceleiași valori de investiții și aceluiași volum

	Înainte de plenară	După plenară
Nr. apartamente	144	228
K_3 pe palier	0,44	0,51
Preț pe m^2 locuibil	2 500 lei	1 833 lei
Preț pe apartament cca.	90 000 lei	56 075 lei

În cazul acestui exemplu, schimbările se datoresc: micșorării înălțimii etajului curent (de la 3,20 la 2,90 m din placă în placă), ceea ce a permis realizarea unui etaj în plus în cadrul aceluiași volum construit; restructurării apartamentelor mari și realizării unei grupări de 5 apartamente la scară în loc de 4 apartamente.

La blocul din b-dul N. Bălcescu nr. 36 (autori, arhitecții Al. Iosif și V. Nițulescu)

	Înainte de plenară	După plenară
K_3 pe palier	0,40	0,52
Cost pe metru pătrat locuibil	2 700 lei	1 900 lei
Cost pe apartament cca.	100 000 lei	65 500 lei

Schimbările au fost posibile prin adoptarea unei alte soluții de plan, înlocuind vechea dispoziție de apartamente înșiruite pe culoar cu secțiunile tip elaborate în institut după plenară.

Pentru realizarea celui de-al doilea obiectiv au fost proiectate din luna mai și până acum cca. 4800 de apartamente noi.

Apartamentele din noile clădiri de locuit au fost proiectate în majoritate pe baza unor secțiuni tip îmbunătățite, elaborate în institut chiar în cursul lunii mai 1958, având următoarele caracteristici:

— Suprafața locuibilă înscrisă în norma republicană de 8 m^2 /cap de om cazat.

— Suprafața pe apartament de 2 camere de maximum 32 m^2 locuibili.

— Reducerea circulațiilor între încăperile de locuit și serviciile anexă, la multe din secțiuni camera de dormit fiind comandată prin camera principală, dar având acces prin degajament la camera de baie.

— Realizarea la o serie de apartamente a unei nișe de dormit în camera de zi, având acces la camera de baie și dând astfel posibilitatea utilizării mai depline și mai comode a camerei de zi.

Dimensionarea serviciilor anexe în așa fel încât să permită o folosire cât mai economică a spațiului locuit (băi minimale, bucătării de două tipuri, fie minimale, numai pentru gătit, fie și cu loc de luat masa).

— Reducerea înălțimii libere la camere, în medie, cu 30—40 cm obținându-se 2,60—2,70 m înălțime liberă.

Caracteristic pentru majoritatea locuințelor proiectate în 1958 este amplasamentul lor în centrul Capitalei și pe arterele mai importante.

Aceste amplasamente au avut drept consecință proiectarea unor clădiri în condiții speciale: lângă calcane existente, înăl-

țimi mari de cca. 6—8 etaje și ca atare folosirea ascensoarelor, poziții de colț și unghiuri dificile, gabarite în retrageri etc. Menționăm că alegerea acestor amplasamente a fost indicată de Comitetul Executiv S.P.C. și a fost determinată, atât de necesitatea reclădirii centrului orașului, cât și de folosirea cât mai economică a rețelilor edilitare.

Din această cauză, sistemul constructiv folosit a fost, în majoritatea cazurilor, scheletul de beton armat monolit.

Prefabricatele au fost folosite mai ales în cvartale, la înălțimi de maximum 4 niveluri, în cartierul Floreasca întrebunându-se blocuri mari și planșee DIM, iar în șoseaua Mihai Bravu folosindu-se zidărie portantă și planșee fișii STASA.

Dăm mai jos câteva exemple de proiecte de locuințe realizate în ultima vreme și care au obținut indici economici superiori:

Bloc pe str. Brezoianu nr. 47—49 (autor, arh. V. Simionescu): K_3 pe palier = 0,52; cost pe metru pătrat locuibil = 1 790 lei; cost pe apartament = 58 000 lei.

Bloc pe b-dul Duca nr. 10 (autor, arh. M. Bercovici): K_3 pe palier = 0,54; cost pe metru pătrat locuibil = 1 940 lei; cost pe apartament = 57 200 lei.

Bloc pe șoseaua Ștefan cel Mare (autor, arh. M. Slomnescu): K_3 pe palier = 0,53; cost pe metru pătrat locuibil = 1 750 lei; cost pe apartament = 49 000 lei.

Bloc pe str. Piața Amzei (autor, arh. N. Nedelescu): K_3 pe palier = 0,54; cost pe metru pătrat locuibil = 1 960 lei; cost pe apartament = 38 000 lei.

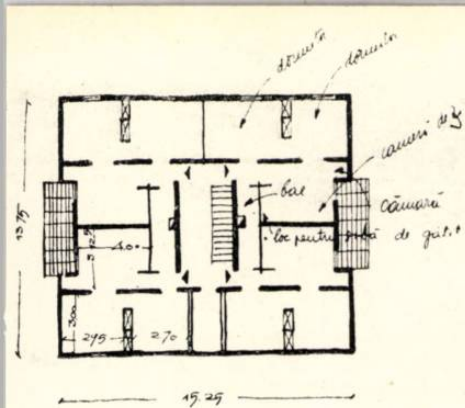
La acest bloc, dintr-un total de 352 de apartamente, 272 sînt cu o cameră și jumătate și 80 cu 2 camere. În acest exemplu este interesant modul de folosire a scării și a ascensorului, care prin poziția lor deservesc în același timp 14 apartamente.

În afară de proiectarea clădirilor înalte din centrul Capitalei și de pe magistrale, proiectanții din Institutul Proiect-București, ca răspuns la cererea Comitetului Executiv de a se construi în anumite cvartale și locuințe cu puține niveluri, foarte economice, au realizat o serie de tipuri de apartamente cu indici de folosință și de cost mult superiori celor obținuți anterior.

Astfel, la ansamblul de locuințe din cartierul Păsculescu-Tei s-au realizat coeficienți K_3 pe palier între 0,53 și 0,61, costul pe metru pătrat locuibil între 1 200 și 1 300 lei și costul pe apartament între 36 000 și 38 000 lei.

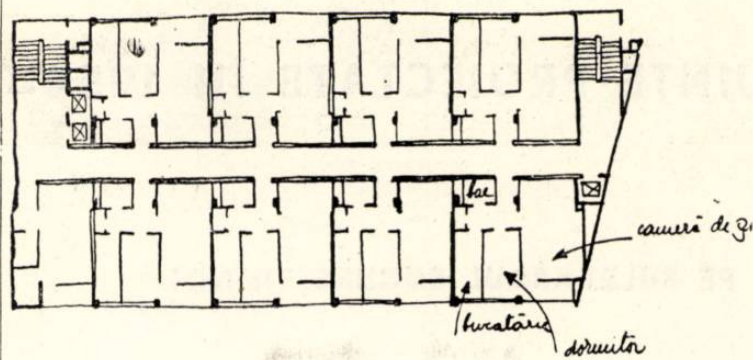
Aceste tipuri de clădiri cu 3 niveluri folosesc principii de compoziție variate: fie o grupare de 6 apartamente pe palier a câte 2 camere, cu acces dintr-un culoar de circulație deschis ce se găsește într-o curte interioară, fie o grupare de 4 apartamente pe palier, de câte 2 camere și bucătărie, la care bucătăria este în același timp și cameră de zi, accesul la apartamente făcându-se pe un palier cu o scară situată în mijlocul clădirii. Acest ultim tip de clădire a fost reluat și îmbunătățit, fiind folosit la ansamblurile proiectate pentru muncitorii constructori din drumul Murgului (autori, arhitecții N. Kepeș și S. Julman), str. Jiului (autor, arh. V. Agent), ca și în șoseaua Mihai Bravu (autor, arh. M. Dîmboianu).

O altă grupare interesantă în aceeași categorie de locuințe economice cu puține niveluri a fost realizată de prof. arh. O. Doicescu în cartierul Băneasa. În acest cartier au fost proiectate clădiri cu două niveluri având apartamente cu 1 $\frac{1}{2}$ și 2 $\frac{1}{2}$ camere, obținându-se un indice K_3 de 0,56/palier și pe clădire și un cost pe apartament de cca. 38 000 lei.

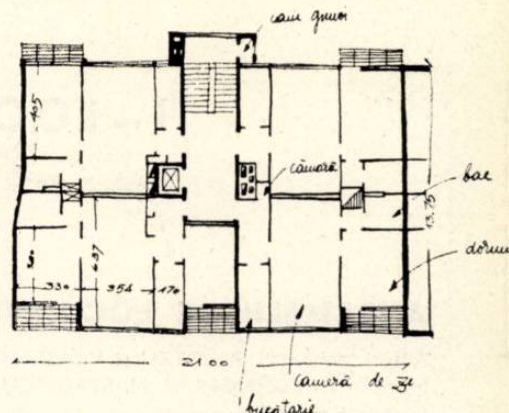

Locuințe pe str. Păsculescu-Tei
Bloc tip B — Plan etaj curent

Locuințe pe str. Păsculescu-Tei — Bloc tip A
Plan etaj curent

Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 36 — Varianta 1
Plan etaj curent

Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 36
Varianta 2 — Plan tronson

Dacă analizăm care sînt cauzele mai importante care au dus la reducerea prețului de cost, vom vedea că ele sînt în principal următoarele:

1. Reducerea simțitoare a suprafeței construite pe locatar, ca urmare a reducerii suprafeței locuibile în limitele normei sanitare, a reducerii spațiilor auxiliare, a reducerii înălțimii camerelor și a folosirii la maximum a volumului construit ca spațiu locuibil. Această reducere poate fi pusă în evidență prin trei cifre: 24—25 m² construiți de locatar la proiectele din 1953—1956; 15—16 m² construiți de locatar la clădirile cu multe niveluri în 1958, ajungînd în ultima vreme pînă la cca. 13 m² construiți de locatar la clădirile cu puține niveluri (locuințele din drumul Murgului).

2. Adoptarea unor soluții economice pentru acoperiș, prin renunțarea în cele mai multe cazuri la șarpante și învelitori ceramice și înlocuirea lor cu terase ieftine și de bună calitate, folosind praful hidrofob.

3. Reducerea finisajelor scumpe și prevederea unor suprafețe simple lipsite de încărcături decorative, atît la interior, cît și la fațade.

4. Ieftinirea costului organizării de șantier, în unele cazuri de la dublu la simplu, și ieftinirea prețului proiectării prin mărirea productivității, refolosirea proiectelor și adoptarea de proiecte tip.

Trebuie remarcat că o contribuție importantă la reducerea prețului de cost și îmbunătățirea confortului locuințelor a avut-o și schimbarea mentalității proiectanților cu privire la aspectul complex al laturii estetice a locuințelor, fiecare încercînd să înțeleagă mai bine cadrul contemporan și specific al locuințelor din societatea noastră.

S-a renunțat la folosirea unor stiluri ce aparțin arhitecturii din alte epoci istorice și s-a încercat, în majoritatea cazurilor, să se obțină proporții plăcute în camere și să se folosească loggii și balcoane, creînd intimitate și confort; rezolvarea fațadelor are la bază în special ritmul, raportul între plin și gol și, în ultima vreme, folosirea culorilor.

Am arătat pînă acum realizările obținute în ultima vreme în proiectarea locuințelor din București. Desigur însă că drumul nu a fost și nu este chiar atît de neted cum ar putea să pară la prima vedere. Mai avem încă mult de luptat pînă la formarea unei mentalități de masă a proiectanților noștri pentru înțelegerea justă a rezolvării laturii economice și a confortului locuințelor prin prisma necesităților și posibilităților noastre actuale. Mai avem

de luptat pentru ca șefii de proiect să urmărească cu consecvență, nu numai rezolvarea partiului de arhitectură, dar și soluțiile ingineresti, devizul și felul cum se execută proiectul pe șantier. Trebuie să facem ca sectorul de proiectare a instalațiilor să iasă cu mai multă hotărîre din rutină și din norme învechite, pentru a ține pasul cu celelalte sectoare de proiectare. De asemenea, mai avem de luptat împotriva atitudinii de extaz, care mai există încă la unii proiectanți, în fața a tot ce apare în revistele occidentale, pentru a înlătura hotărît tot ceea ce reprezintă modă inspirată din decadentismul burghez și a prelua numai ceea ce constituie experiență folositoare.

Mai avem de luptat cu greutățile create de beneficiarii care nu-și precizează temele, mai ales cu privire la spațiile comerciale din clădirile de locuit; am avut și mai avem încă de luptat și cu greutățile create de diferitele foruri de avizare, care încă nu și-au coordonat între ele modul de înțelegere și de calcul al diferiților indici tehnico-economici.

Așa cum am spus la început, plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 pune noi sarcini de o deosebită importanță în fața noastră.

Viitorul foarte apropiat ne așteaptă cu comanda mai multor mii de apartamente ce trebuie proiectate pentru anii 1959 și 1960. Ca urmare a îndrumărilor plenarei vom trece la o treaptă superioară în proiectarea de locuințe: vom proiecta nu obiecte izolate, ci ansambluri întregi pe magistrale, pentru a da posibilitatea reconstruirii complete, în cîțiva ani, a unora dintre arterele principale ale Capitalei, unde beneficiem și de lucrările edilitare existente. Vom începe de asemenea construirea marilor cartiere de locuințe din Baltă Albă și strada Jiului. Pentru aceasta va trebui să elaborăm o gamă mai variată de tipuri de locuințe, dezvoltînd calitativ și cantitativ locuințele ieftine, înscriindu-ne în prețurile indicate de plenară.

Vom folosi prefabricatele peste tot unde întrebuintarea lor se dovedește economică și vom prevedea raționalizarea și industrializarea execuției sistemelor constructive monolite.

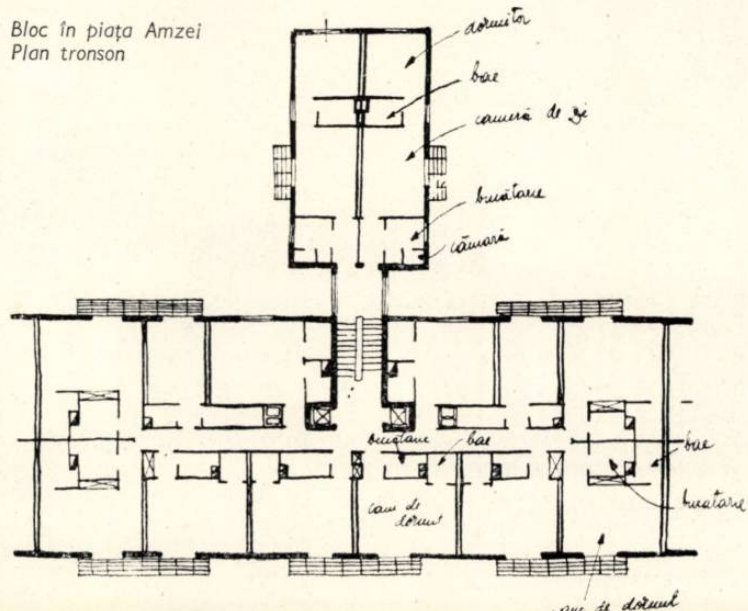
Printr-o colaborare strînsă — pe care am început s-o dezvoltăm încă din acest an — cu Direcția generală de construcții montaj și cu industria locală, vom căuta să obținem un sortiment cît mai larg de materiale înlocuitoare cu calități superioare pentru zidărie, placaje de pereți, planșee și pardoseli. De asemenea, în cadrul aceleiași industrii locale se va da o atenție deosebită, în cursul anului 1959, armăturilor pentru obiecte sanitare și fierăriei pentru tîmplărie.

Vom căuta totodată să îmbunătățim instalațiile, atît în ceea ce privește costul lor actual, cît și în privința exploatării raționale în timp.

Pe baza tuturor acestor propuneri, în institut se elaborează noi secțiuni tip de apartamente, care nu vor trebui în nici un caz să se bazeze pe o reducere la scară a apartamentelor proiectate anterior, ci pe o nouă concepție asupra confortului, schemelor funcționale și aspectului noilor locuințe ce le vom construi în anii 1959—1960, în așa fel încît ele să corespundă necesităților și posibilităților noastre actuale și să se înscrie în prețurile indicate de plenară.

Ținînd seama de eforturile comune ce se vor depune de cele 3 sectoare — proiectare, execuție, materiale — noi putem fi siguri că vom duce la bun sfîrșit sarcinile trasate de partid și guvern; viitorul apropiat va fi fără îndoială bogat în noi succese obținute în proiectarea locuințelor pentru orașul București.

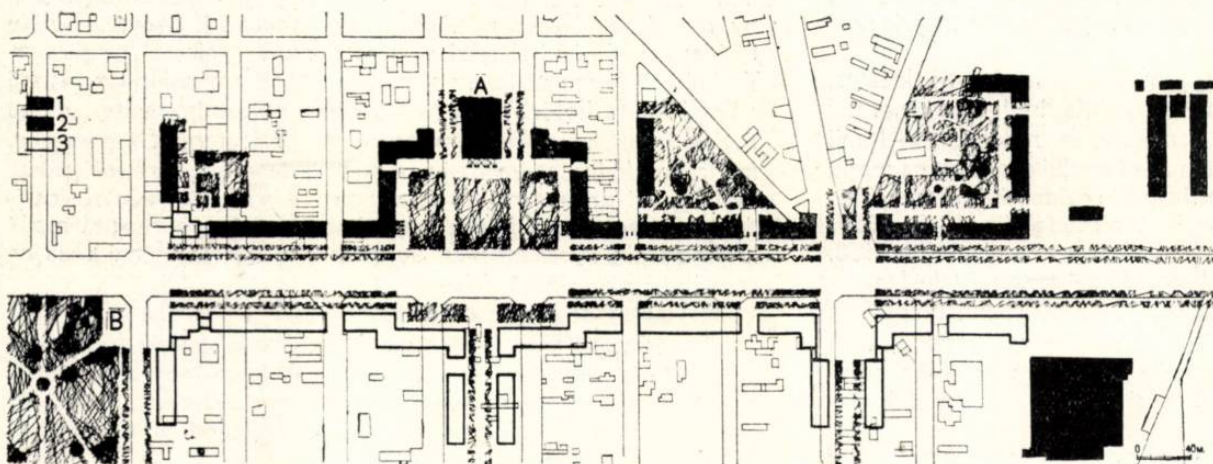
Bloc în piața Amzei
Plan tronson

I - LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1954-1957

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL BUCUREȘTII NOI

Autori, arhitecții A. IOTZU și V. ASLAN
Ingineri T. BOMBIGER și N. STROESCU
Institutul Proiect-București

Plan de situație
1. Construcții de locuințe executate — 2. Construcții principale existente — 3. Construcții proiectate
A. Cinematograful «Înfrățirea între popoare»
B. Parcul Nicolae Bălcescu

Vederea ansamblului spre piața cinematografului «Înfrățirea între popoare»

Vederea frontului spre b-dul Bucureștii Noi

Vederea unui tronson de capăt

Ansamblul de locuințe din bulevardul Bucureștii Noi (cartierul Grivița Roșie) este format dintr-un număr de 15 blocuri cu subsol, parter și 3 etaje, cuprinzând cca. 450 de apartamente cu 1, 2 și 3 camere.

În acest ansamblu pot fi cazate cca. 1800 de persoane.

Din cele 15 blocuri, 11 au la parter magazine, celelalte 4 avînd și la parter tot locuințe. În subsolul fiecărui bloc se află spălătoriile, uscătoriile și călcătoriile, precum și boxele apartamentelor. Tot la subsol se găsesc și depozitele magazinelor. La parter se află un depozit pentru cărucioare și o cameră pentru administrator.

Blocurile sînt prevăzute cu încălzire centrală alimentată de la 3 centrale termice.

Bucătăriile apartamentelor sînt dotate cu mașini de gătit cu gaze.

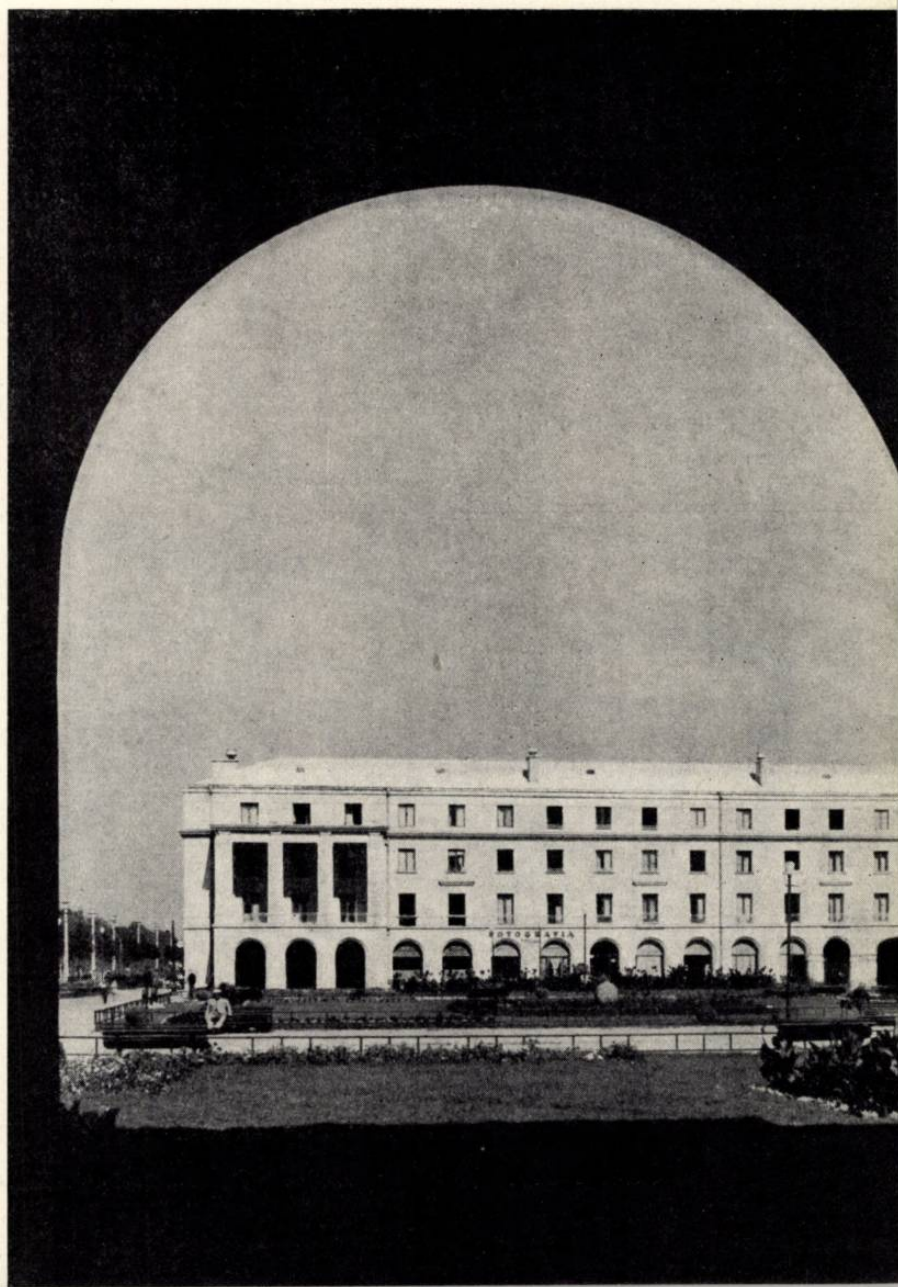
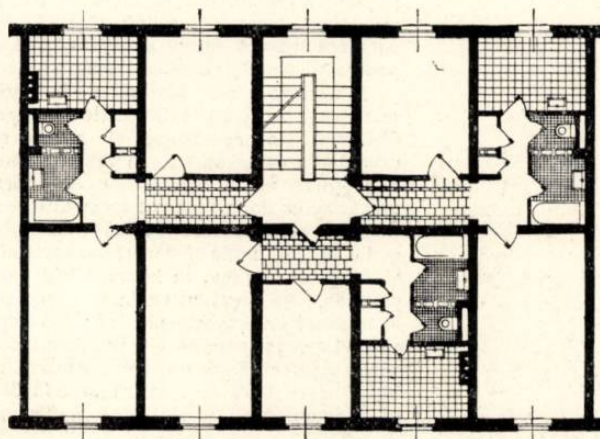
Sistemul constructiv este pe zidărie portantă cu planșee prefabricate din grinzi și corpuri de umplură, iar pentru acoperire a fost întrebuițat azbocimentul pe ferme de lemn ignifugat sau pe elemente prefabricate de beton armat.

În ceea ce privește plastica, s-a căutat să se formeze un cadru cinematografului «Înfrățirea între popoare» legîndu-se organic de acesta. Astfel au fost întrebuițate și la fațadele blocurilor tot elemente de arhitectură clasică stilizate sau elemente inspirate din arhitectura romînească veche.

Monotonia fronturilor de fațadă a fost ruptă prin folosirea loggiilor și balcoanelor.

Soclul blocurilor, care cuprinde parterul lor, precum și ancadramele ferestrelor și cornișa sînt din praf de piatră; la restul construcției s-a întrebuițat tencuiala colorată.

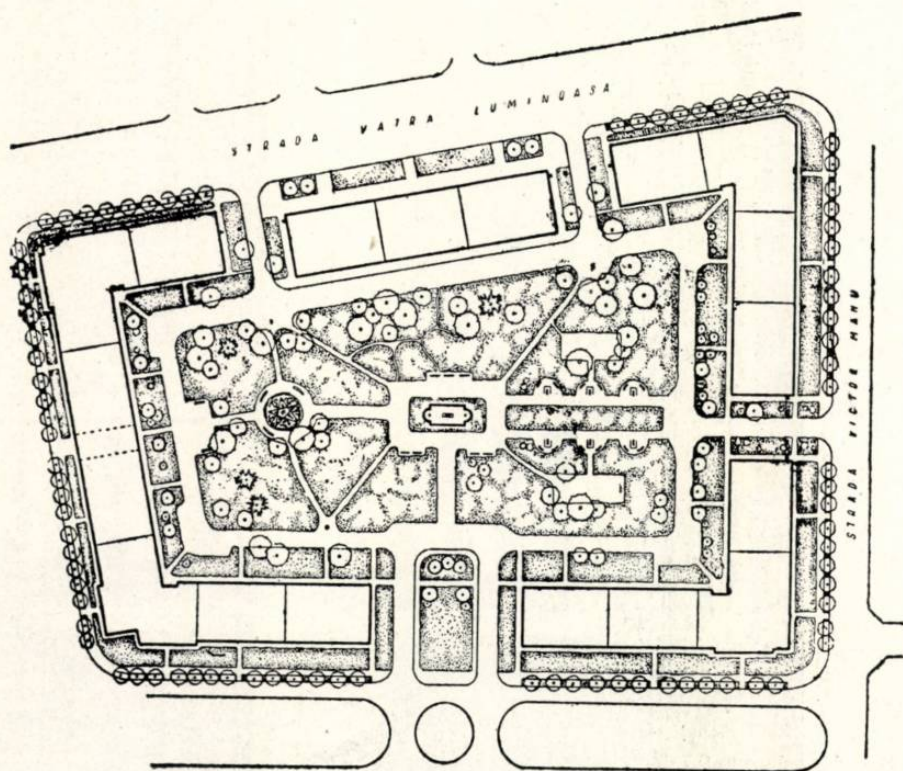
Tronson folosit la blocurile de locuințe — Detaliu de plan

CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL VATRA LUMINOASĂ

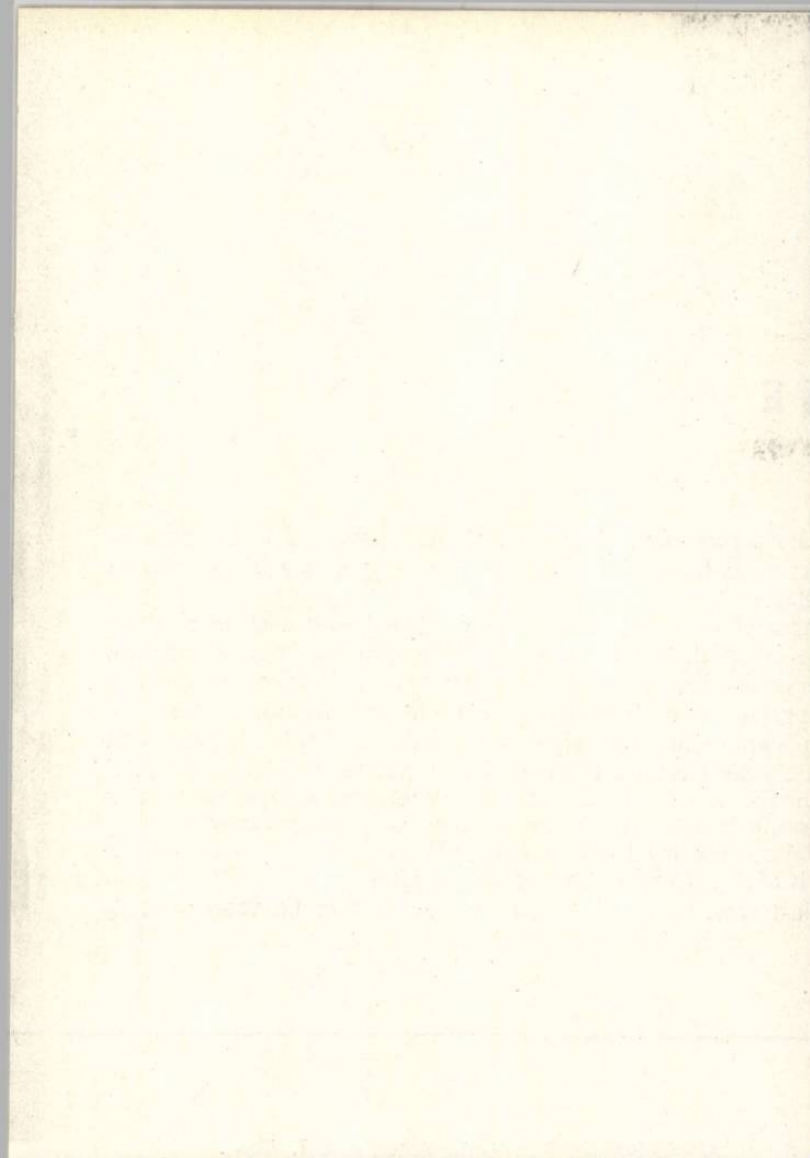
Autori, arhitecții N. SBURCU și Z. GRUNDL
Ing. G. AZNAVORIAN
Institutul Proiect-București.

2

Cvartarul Vatra Luminoasă, proiectat în anul 1954, a fost realizat în raionul 23 August; el face parte din microraioul cuprins între străzile Vatra Luminoasă, Victor Manu, Maior Coravu și șoseaua Mihai Bravu. Sistematizarea acestei regiuni a fost studiată astfel încât realizarea ei să se poată face în etape succesive. Prima etapă, care nu a necesitat demolări și exproprieri importante, a fost realizată pe terenul cuprins între străzile V. Manu, Vatra Luminoasă, Coravu și Stoenescu. Clădirile au regimul p + 3 și sînt formate din asamblarea secțiunilor tip nr. 143 elaborate de I.P.B. S-a folosit sistemul constructiv cu ziduri transversale portante și planșee prefabricate montate cu macarale turn, fapt care a influențat într-o oarecare măsură forma cvartalului, poziția și amplasamentul clădirilor.

Proiectarea s-a desfășurat în mod complex; pe lângă problemele de specialitate, s-a coordonat și realizarea drumurilor de acces, a iluminatului public, a spațiilor verzi, terenurilor de sport, magazinelor de la parterul blocului B etc. În total, s-au realizat 7 blocuri, formînd o incintă și noile fronturi pe străzile V. Manu și Coravu. În interiorul incintei principale s-a prevăzut un bazin decorativ în mijlocul unui spațiu plantat. Suprafața acestui cvartal este de 3,6 ha, densitatea construcțiilor fiind de 25%. Ansamblul adăpostește 1950 de locatari în cele 362 de apartamente.

3

4

5

1. Vedere din interiorul cvartalului
2. Planul de situație al cvartalului
3. Vedere prin poarta de acces
4. Vedere din interiorul cvartalului
5. Vederea frontului de pe strada Victor Manu

Arh. T. RICCI

Director tehnic al Institutului Proiect-București

NOI TIPURI DE APARTAMENTE

Studiul și proiectarea clădirilor de locuit a constituit încă de la începutul acestui an preocuparea de bază a Institutului Proiect-București, antrenând aproape toate cadrele tehnice de care dispune pentru a putea satisface cerința — am putea spune — permanentă pentru construcția de locuințe: *reducerea în continuare a prețului de cost, cu menținerea unui grad de confort corespunzător orașului București.*

Desigur că această acțiune s-a axat în special pe îmbunătățirea și realizarea unor noi tipuri de apartamente, care să satisfacă și mai bine cerințele de confort, reducând totodată la minimum suprafețele de circulație interioare și comune, obținând astfel, prin asamblarea lor în secțiuni, noi rezultate privind reducerea prețului de cost.

Seriile de secțiuni elaborate la începutul anului, pe care le-am expus într-un articol anterior *, și-au găsit aplicarea în numeroase proiecte întocmite în cadrul institutului nostru în cursul primului trimestru, dintre care cităm blocurile de locuințe de pe b-dul Duca 3—5 (autor, arh. K. Rodan), cal. Griviței 152—156 (autor, arh. V. Agent), b-dul 6 Martie (arh. A. Kirschner), str. Brezoianu 54—56 (arh. B. Gumușcian) etc., toate clădiri cu șantiere astăzi deschise, însumând cca. 800 de apartamente.

Dezideratele principale care au determinat aceste studii au fost atinse. Economia de minimum 10% asupra prețului de cost al apartamentului real, față de 1957, a fost de asemenea realizată în devizele acestor lucrări.

Plenara Comitetului Orașenesc P.M.R. din luna mai 1958 trasează însă noi sarcini privind îmbunătățirea indicelui tehnic de locuibilitate — K_3 — precum și reducerea prețului de cost al metruului pătrat de suprafață locuibilă. În acest scop, în debaterile plenarei s-au precizat o serie întreagă de elemente noi de temă, care, fără îndoială, urmau să contribuie la realizarea acestor noi cerințe privind reducerea în continuare a costului locuințelor.

Paralel cu acțiunea de proiectare pentru îmbunătățirea proiectelor existente, majoritatea cu șantiere deschise, în trimestrul al doilea din 1958 s-a trecut la elaborarea unor studii de noi apartamente corespunzătoare noilor cerințe, reușindu-se ca într-un timp relativ scurt să se obțină primele rezultate satisfăcătoare.

Coordonarea generală a proiectării și execuției în vederea atingerii acestor deziderate, așa cum era și firesc, a revenit pentru orașul nostru, Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei. Paralel, Direcția generală a construcțiilor din Departamentul de Arhitectură și Urbanism, în colaborare cu institutele centrale I.P.B., I.C.S.O.R. și I.P.C.T., a elaborat instrucțiunile cu caracter general privind indicii tehnico-economici care să ducă la criteriile juste de apreciere a calității proiectelor elaborate în întreaga țară.

Aceste instrucțiuni și-au găsit imediat aplicarea în studiile noastre. Fără a analiza în detaliu considerentele care au stat la baza acestor instrucțiuni, consider necesar să arăt, în această fază de experimentare, doar un aspect al primelor rezultate obținute în proiectare — aspect deocamdată specific orașului București, dar care în aplicarea practică pare să fie general — și anume acela al ponderii ce urmează s-o capete apartamentele care, răspunzând cerințelor de cost și indicilor tehnico-economici, au în plus o « loggie-terasă » pentru odihnă și luarea mesei în aer liber, ceea ce mărește simțitor gradul de confort al apartamentului respectiv. Este știut că în urma discuțiilor care au avut loc pentru stabilirea gradului de confort și definirea factorilor ce corectează pozitiv sau negativ indicele K_3 , suprafața de construcție aferentă acestei « loggie-terase » nu a fost luată în considerare ca un element pozitiv, cu toate că grevează simțitor

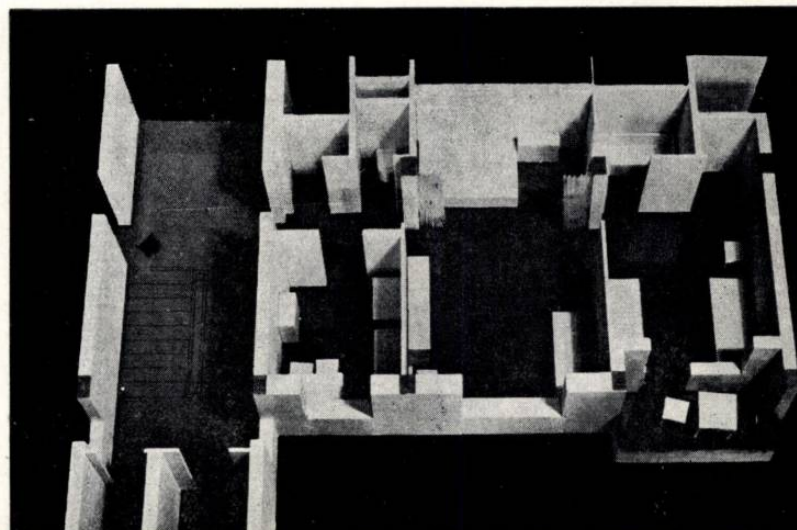
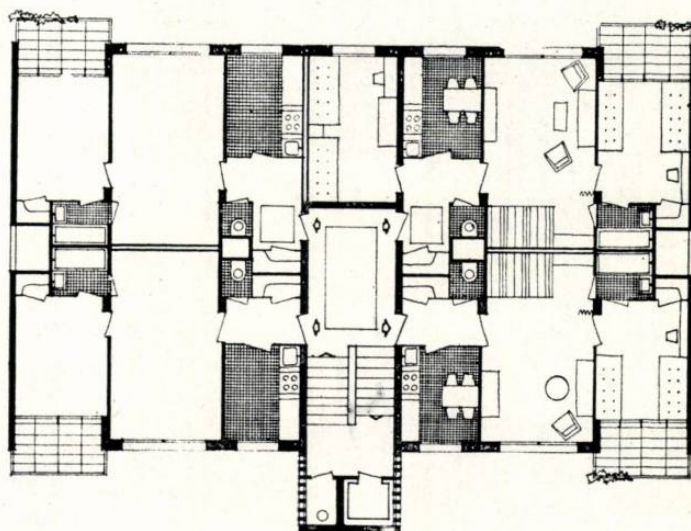
suprafața construită și se reflectă de asemenea în indicele K_3 corectat, defavorizând astfel, la comparație, aceste soluționări de plan.

Această cerință de confort pe care, mai mult decât în celelalte orașe ale țării, locuința din orașul București o impune, datorită lipsei de spații verzi în imediata apropiere a clădirilor de locuit — în special pe magistrale — o considerăm absolut necesară în componența schemei de plan a apartamentelor pe care le construim. Fără a insista asupra tradiției și a climatului excesiv al orașului București, care impun această rezolvare a apartamentelor de locuit în clădirile de tip « bloc », vom aminti doar că și în celelalte orașe mari din țară, la aplicarea pe teren a secțiunilor tip, ICSOR a ajuns la concluzia completării apartamentelor cu o loggie-terasă, în cazul în care nu au avut-o. La toate acestea

APARTAMENTE TIP A—A₁. Autor, arh. T. Ricci

Aplicat în secțiunile I și I bis (fără lift).

— Camere comandate, cu de comandarea camerei de baie. W.C. separat la intrare. Nișă de dormit în fundul camerei de zi. Baie și w.c. aerisite prin ghenă; cămara, prin coș de aerisire. Loggie la camera de dormit. Bucătărie cu loc de luat masa. Lift și cameră de evacuat gunoiul, cu acces de pe palierul intermediar al scării.

* Revista Arhitectura R.P.R. nr. 1-2/1958.

poate ar mai trebui să adăugăm și unele considerente de ordin plastic care susțin această rezolvare de plan și fațadă.

Ceea ce trebuie precizat deocamdată, în urma rezultatelor obținute până în prezent, este faptul îmbucurător că întreaga nouă serie de secțiuni I.P.B. pentru anul 1958—1959 reușește să realizeze indici superiori lui $K_3 = 0,50$, menținând în componența fiecărui apartament o loggie-terasă, cu toate că această suprafață construită nu intră în calculul indicelui de mai sus. Pentru a evidenția cum se reflectă această suprafață construită în indicii K_3 s-au calculat ambele ipoteze de secțiuni, aceleași apartamente cu loggie sau cu balcon (vezi tabelul 1).

Trebuie semnalat, de asemenea, că au fost necesare o serie întreagă de studii pentru soluționarea cerințelor Direcției generale a construcțiilor din Departamentul de Arhitectură și Urbanism, de a se economisi la maximum oțelul la construcțiile cu schelet de beton armat.

În acest sens s-au aplicat deschideri în adâncime sub 4,60 m, adoptându-se rezolvarea cu 4 rînduri de stîlpi în loc de 3. Această rezolvare a dus implicit la posibilitatea de a mări adîncimea apartamentelor, mărind suprafața construită și favorizînd astfel lungimea frontului de fațadă. Secțiunile I.P.B. de la începutul acestui an au generat o serie nouă de studii de apartamente care utilizează nișe de dormit de fund sau laterale, nișe determinate în general de structura grinzilor pe plafoanele camerelor de zid. Această soluționare favorizează capacitatea apartamentelor — în special în cazul camerelor comandate — dînd posibilitatea de

a mobila camera de zi, în această etapă, cu pat dublu sau cu două paturi. Traveele noilor secțiuni au scăzut în mod curent la 3,00—3,20 și 3,40 m, apropiindu-se de soluțiile curente, economice, ale

Tabelul 1

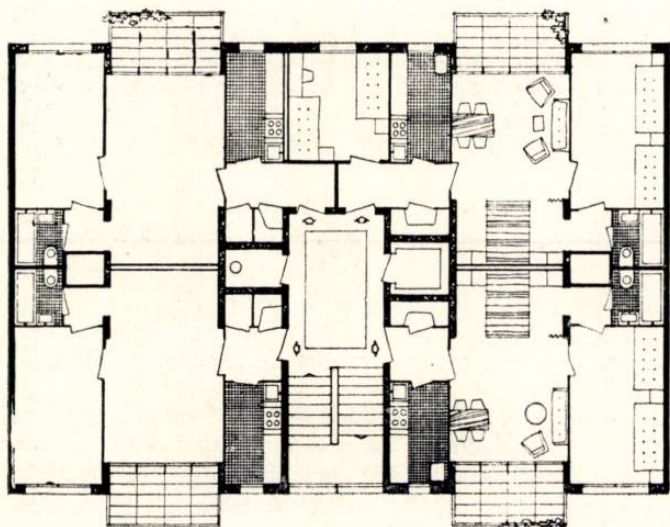
Secțiunea	Nr. persoane	Suprafața construită pe persoană (m ²)	Cu loggie-terasă *			Cu balcon		
			Supr. locuită pe persoană (m ²)	K_3	K_3 corectat	Suprafața locuită pe persoană (m ²)	K_3	K_3 corectat
1	18	15,10	7,96	0,517	0,517	8,65	0,562	0,547
1 bis	18	14,75	7,91	0,536	0,526	8,64	0,587	0,562
2	18	16,20	8,55	0,528	0,516	9,13	0,564	0,539
3	18	17,30	8,76	0,536	0,500	9,76	0,564	0,524
4 **	18	16,10	9,64	0,600	0,563	10,00	0,627	0,581
4 bis	18	14,10	8,42	0,598	0,588	9,10	0,641	0,600
5	18	16,10	8,52	0,527	0,517	9,10	0,568	0,543
6	18	15,70	8,63	0,548	0,524	9,20	0,588	0,551
7	18	15,95	8,20	0,515	0,510	8,83	0,553	0,538

* Secțiunile și apartamentele publicate sînt cele cu loggie-terasă; variantele cu balcoane măresc camerele de locuit prin spațiul afectat loggiei-terasă.

** Secțiunile 4 și 4 bis reduc la minimum suprafața de circulație, dar scad gradul de confort (secțiunea 4 nu permite de comandarea camerei de baie-w.c. în timpul nopții, iar secțiunea 4 bis are acces la bucătărie direct din nișa camerei de zi).

APARTAMENT TIP B. Autor, arh. T. Ricci
Aplicat în secțiunea 2

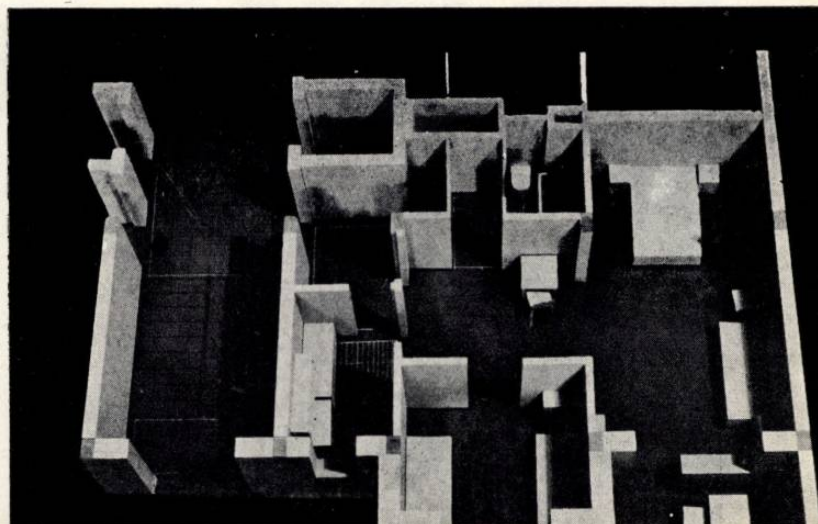
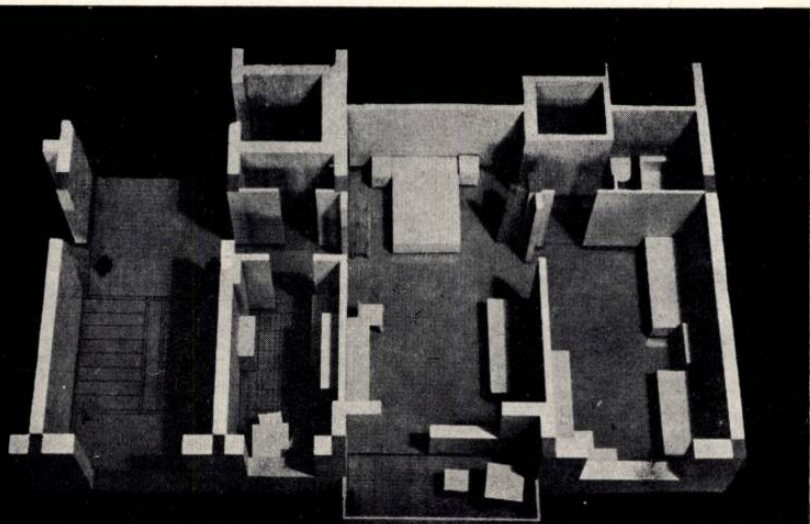
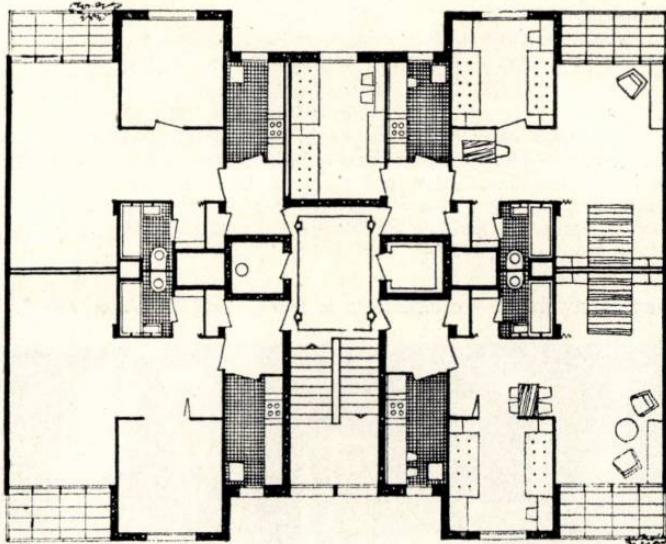
Are aceleași caracteristici ca și apartamentul tip A, cu diferența că baia este cuplată cu w.c.-ul; din această cauză apare un tampon între camera de baie și cele două încăperi de locuit. Loggia are acces din camera de zi. Liftul și încăperile pentru evacuarea gunoierului au acces de pe palierul principal al scării.

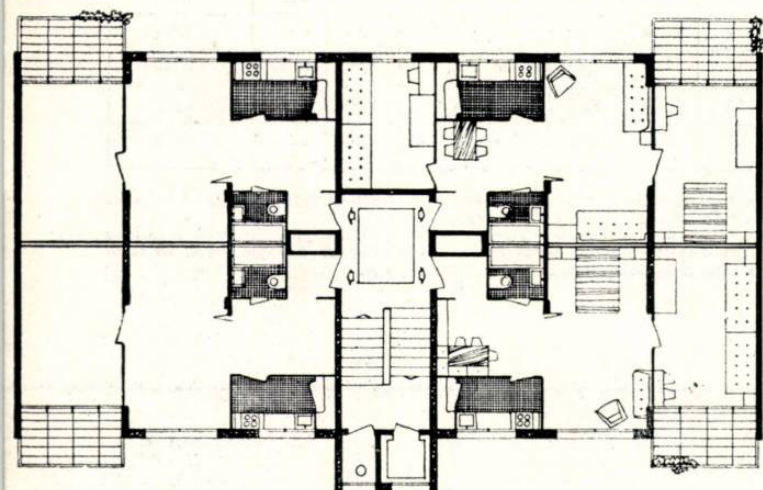
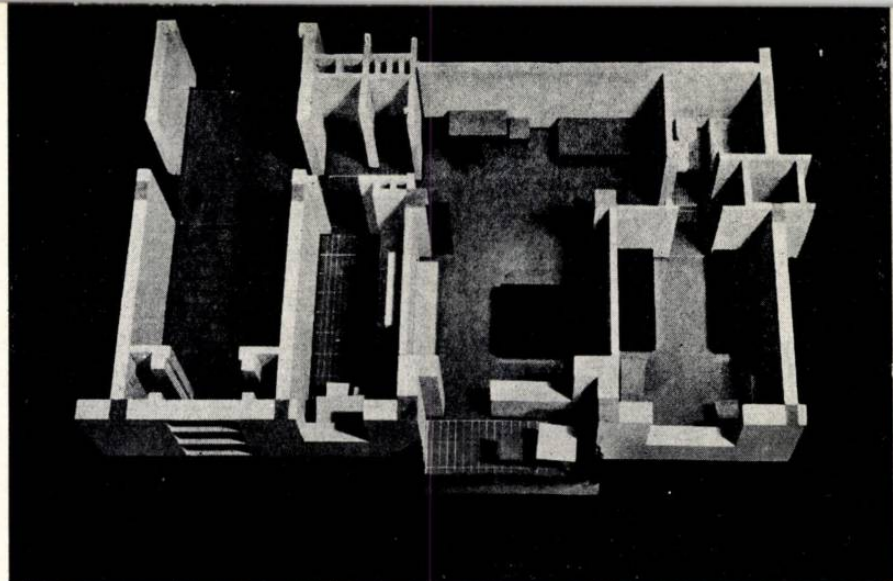
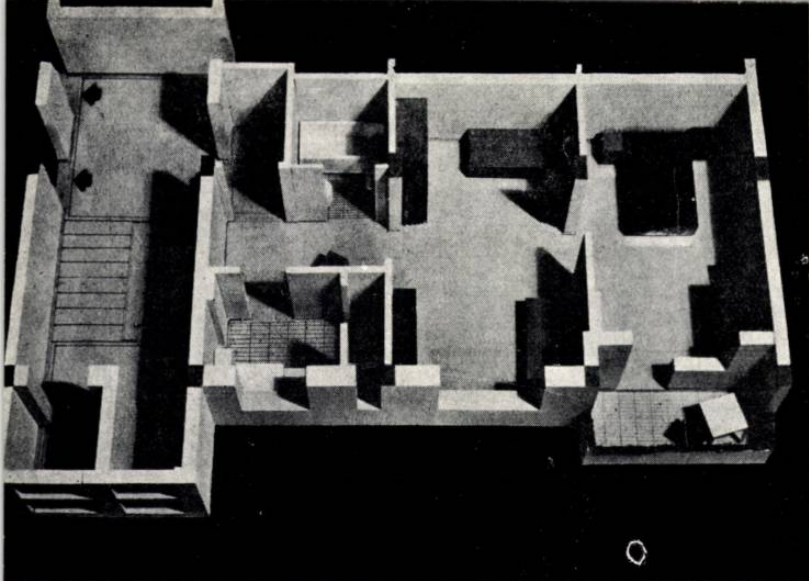

0 1 2 3

APARTAMENT TIP G. Autor, arh. M. Slomnescu
Aplicat în secțiunea 3

Are 2 camere de comandate deservite de un hol central cu loc de luat masă. Nișă de dormit în camera de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Baie-w.c. și cămară aerisite prin ghenă. Liftul și încăperile pentru evacuarea gunoierului, pe palierul principal al scării.

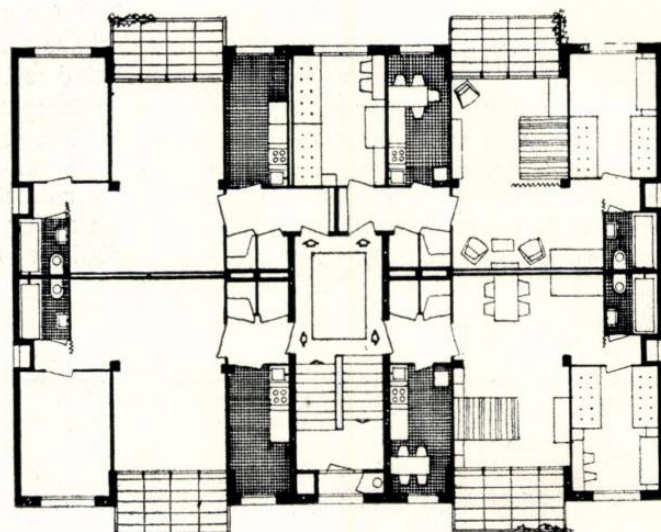
APARTAMENT TIP H. Autor, arh. M. Bercovici
Aplicat în secțiunea 4

Are 2 camere comandate; de asemenea, accesul la camera de baie-w.c. în timpul nopții este comandat prin camera de zi. Nișă de dormit în ambele camere de locuit. Loggie cu acces din dormitor. Baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită direct. Bucătărie minimală degajată de un hol cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului au acces de pe palierul intermediar al scării.

Soluția prezintă spații minimale de circulație și travee egale (3,40 m), ceea ce favorizează rezolvarea magazinelor în parterul clădirii.

APARTAMENT TIP H₁. Autori, arhitecții T. Ricci și Z. Grundl
Aplicat în secțiunea 4 bis

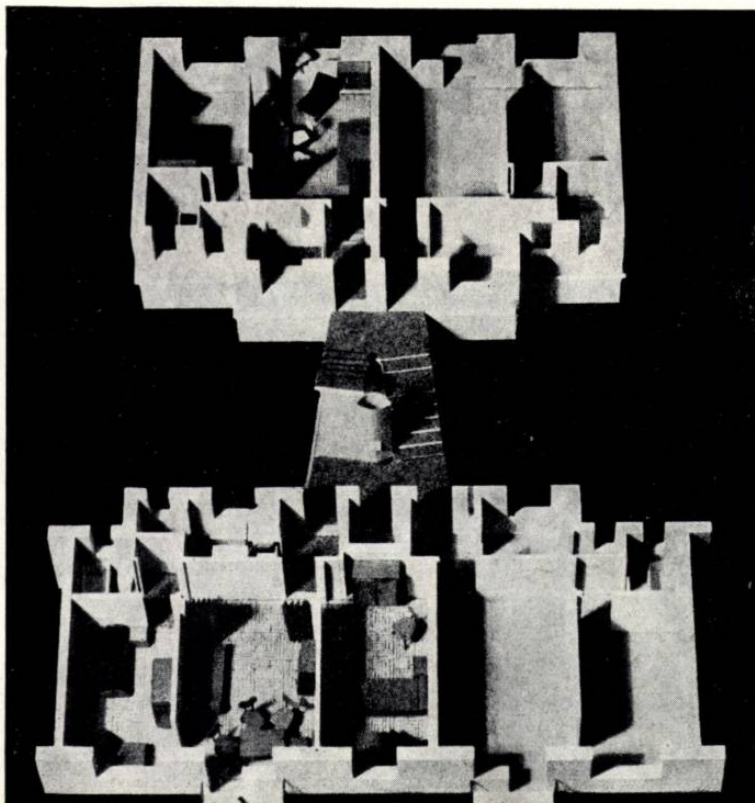
Are aceleași caracteristici ca și apartamentul tip H; accesul în bucătărie se face direct dintr-o nișă practică lateral în camera de zi. Acest tip de apartament reduce la minimum spațiul de circulație, obținând astfel un indice K_3 foarte bun. Ca și apartamentul de tip H, acest tip micșorează gradul de confort, accesul la baie-w.c. făcându-se din vestibul, prin camere comandate.

APARTAMENT TIP L. Autor, arh. M. Vaida
Aplicat în secțiunea 6

Acest apartament are aceleași caracteristici funcționale ca și apartamentul tip D, însă utilizează nișa și spațiul de fund din camera de zi pentru circulație — ca hol — urmînd ca amplasamentul paturilor să se facă spre fereastră. Încăperea pentru evacuarea gunoiului este accesibilă de pe palierul intermediar al scării.

Secțiune cuprinzînd 4 apartamente la scară, decuplate. Autor, arh. E. Vernescu

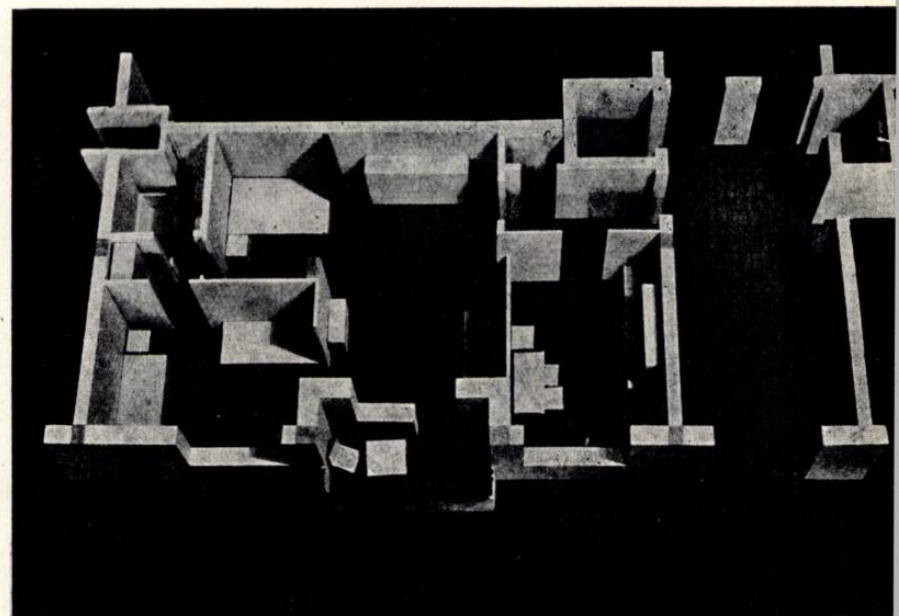
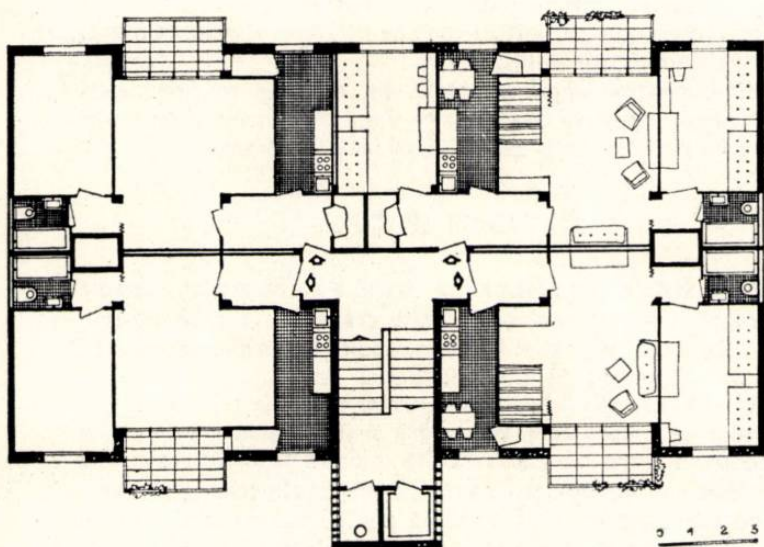
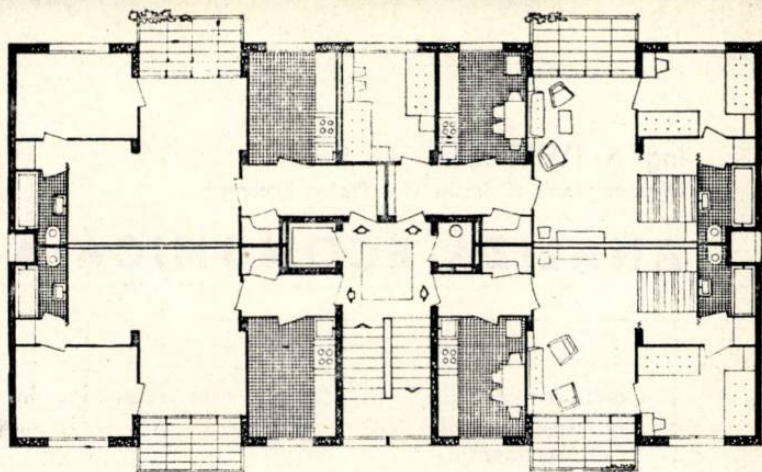
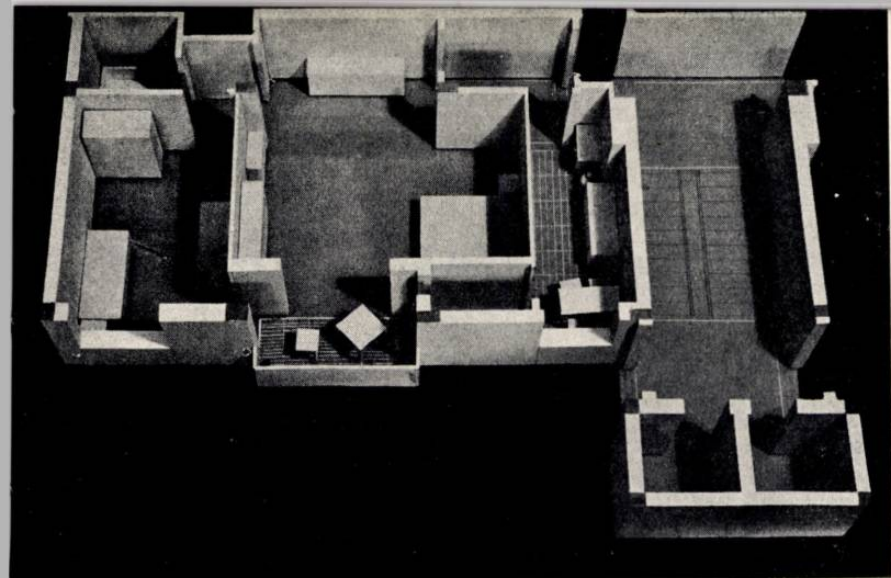
țărilor vecine. În unele cazuri, traveea de serviciu a scăzut la 1,80—2,00 m.

Prezentăm alăturat cele mai bune rezolvări de apartamente și secțiuni din seria clădirilor cu $p + 6$ niveluri, rezultate din aceste studii. Compararea acestor secțiuni încearcă să scoată în evidență calitățile lor privind economicitatea și gradul de confort.

Pentru a ilustra mai bine secțiunile I.P.B. 1958—1959 s-au întocmit machetele diferitelor tipuri de apartamente care au stat la baza definitivării lor.

În tabelul 2 se dau unele date privind caracteristicile de regim, orientare și dimensiuni generale ale secțiunilor expuse.

Din cercetarea caracteristicilor apartamentelor și secțiunilor I.P.B. 1958—1959 rezultă, în primul rînd, o scădere simțitoare a suprafeței construite pe locatar, care se înscrie în limita minimă de $15,10 \text{ m}^2$ (în medie, cca. $16,10 \text{ m}^2$). Ținînd seama că secțiunile I.P.B./1958 din aceeași serie ($p + 6$ niveluri) aveau suprafețele construite pe locatar, în medie, de $18,00 \text{ m}^2$, rezultă că noile secțiuni sînt mai economice cu cca. 10—12% la suprafața construită pe nivel curent. Această economie se reflectă de altfel destul de evident în creșterea indicelui K_3 , de la limitele 0,46—0,48 pentru secțiunile I.P.B./1958, la limitele 0,51—0,54 pentru secțiunile I.P.B./1958—1959, avînd același grad de confort. În cazul utilizării unei cade de baie reduse de 1,20 m sau al reducerii

APARTAMENT TIP E. Autori, arhitecții N. Nedelescu și N. Stoenescu
Aplicat în secțiunea 7

Camere comandate, cu de comandare în timpul nopții la camera de baie-w.c. Nișă de dormit laterală, spre fațadă în camera de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Cameră de baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită direct. Bucătărie cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului pe palierul intermediar al scării. Secțiunea utilizează o travee constantă de 3,40 m, ceea ce favorizează rezolvarea parterului cu magazine.

APARTAMENT TIP D. Autor, arh. M. Bercovici
Aplicat în secțiunea 5

Camere comandate, cu de comandare în timpul nopții la camera de baie-w.c. Nișă de dormit laterală, în fundul camerei de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Cameră de baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită prin coș. Bucătărie cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului cu acces de pe palierul principal al scării.

spațiului de circulație la minimum, ca în apartamentele tip 4 și 4 bis, se pot obține valori și mai mari pentru indicele K_3 (0,56—0,58).

Aplicarea acestor secțiuni s-a efectuat într-o serie de proiecte tehnice ale căror șantiere s-au deschis în vara și toamna acestui an și ale căror rezultate au fost cu totul favorabile în ceea ce privește prețul de cost pe metru pătrat de suprafață locuibilă comparat

Tabelul 2

Secțiunea	Nr. niveluri	Orientare	Tip de apartament	Nr. de apartamente și camere	Front × adâncime (m)
1	p+6	dublă	A	2.2.2.3	21,40×12,50
1 bis *	p+3	dublă	A ₁	2.2.2.3	21,00×12,50
2	p+6	dublă	B	2.2.2.3	20,80×14,00
3	p+6	dublă	G	2.2.2.3	21,10×15,60
4	p+6	dublă	H	2.2.2.3	23,60×12,00
4 bis *	p+6	dublă	H ₁	2.2.2.3	21,20×11,70
5	p+6	dublă	D	2.2.2.3	23,40×12,50
6	p+3	dublă	L	2.2.2.3	20,20×14,00
7	p+6	dublă	E	2.2.2.3	23,60×12,00

* Schemele secțiunilor 1 bis și 4 bis nu sînt publicate, principiul compoziției planului fiind asemănător cu cel al tipurilor 1 și 4.

cu anul 1957. Două studii interesante, cu caracteristici deosebite de detaliu, aparținînd aceleiași serii de clădiri de locuit cu p + 6 niveluri, vor fi aplicate experimental anul acesta. Un studiu rezolvă apartamentele cu orientare unică în secțiuni de tip coridor, pentru terenuri foarte înguste (autor, arh. M. Dima), iar celălalt rezolvă apartamentele dispuse la două orientări în jurul unei curți de acces (autor, arh. E. Vernescu).

Ambele serii realizează de asemenea indici de locuibilitate și cost foarte buni.

În încheiere trebuie semnalat studiul economic întocmit de secția tehnico-economică a institutului, grefat pe ultimele rezultate obținute în proiectele executate, privind posibilitatea unificării și raționalizării finisajelor locuințelor din Capitală; acest studiu a întregit rezultatele obținute în proiectare în vederea scăderii prețului de cost, unificînd și raționalizînd lucrările de finisaj.

După o primă verificare făcută asupra proiectelor tehnice întocmite pe baza secțiunilor I.P.B. 1958—1959 și aplicate la clădirile cu mai multe niveluri, printre care menționăm ansamblurile de locuințe din bulevardele Ștefan cel Mare și Ilie Pintilie (arh. V. Iorga), b-dul Magheru (arh. S. Ungureanu), str. C. A. Rosetti (arh. C. Gherghiceanu) și altele, rezultă că cerințele plenarei Comitetului Orășenesc P.M.R. și-au găsit practic aplicarea încă de la începutul anului 1958, ducînd astfel la economii importante de manoperă și materiale.

ANALIZĂ ECONOMICĂ A CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Costul construcțiilor de locuințe este determinat în mare, de următorii factori:

1. amplasamentul,
2. indicii spațiali,
3. costul de deviz.

Voi încerca să analizez pe rând modul în care intervin acești factori, punând însă accentul în special pe indicii spațiali, care sînt în măsură mai directă dependenți de proiectare.

1—AMPLASAMENTUL

Amplasamentul construcției de locuințe în cadrul planului general de sistematizare a orașului și a rezolvării sistematizării locale este de cele mai multe ori determinant pentru costul construcțiilor. Prin faptul că numai rareori cheltuielile legate de amplasament sînt puse în evidență o dată cu calculul investiției de locuințe respective, s-a neglijat în multe cazuri influența acestui factor asupra costului total al locuințelor. Pe de altă parte, existența unor lucrări edilitare, chiar dacă ele nu prezintă soluția cea mai rațională, determină unele planuri de situație, care dacă ar fi să se studieze pe amplasamente libere de orice lucrări existente ar duce la cu totul alte soluții.

În afara costului lucrărilor edilitare legate de amplasament și de rezolvarea de sistematizare locală, alegerea unui amplasament poate influența direct și costul construcției de locuințe — ca atare — printr-o serie întreagă de parametri:

- natura și adîncimea terenului de fundație,
- gradul de seismicitate,
- cota apelor subterane,
- forma terenului în plan,
- relieful terenului,
- regimul de construcție, înălțime etc.,
- construcții existente în vecinătăți (calcane, gabarite, diverse servituți, înălțime de cornișe, înălțimi de niveluri, tratare arhitectonică etc.),
- dotări diverse impuse de situația locală în cadrul orașului (magazine etc.).

Toți acești parametri au o influență majoră, atît asupra rezolvării partiului, cît și asupra sistemului de construcție, organizării de șantier, aprovizionării cu materiale, termenului de execuție etc., și în final asupra costului construcției și consumului de materiale și manoperă.

În București, construcția haotică a locuințelor din trecut a dus la faptul că nici una dintre arterele capitalei noastre nu are fronturi încheiate, pe alinieri determinate.

Pe de altă parte, rețeaua edilitară existentă are o serie întreagă de defecțiuni: canale situate prea sus sau insuficiente, refulînd la ape mari, conducte de apă subdimensionate și presiuni insuficiente, rețele electrice necesitînd posturi de transformare adesea amplasate arbitrar sau chiar cablaje lungi, rețele telefonice supraîncărcate etc.

Urmarea este că în București, factorul economic în determinarea amplasamentelor este adesea deformat sau uneori chiar înlăturat, alegerea terenului făcîndu-se după alte criterii și — în afara cvartalelor noi — în special pe considerentul completării fronturilor stradale pe arterele principale, utilizînd lucrările edilitare existente, chiar dacă acestea au o serie de defecțiuni. Desigur că alegerea amplasamentelor în București mai este influențată și de o serie de alți factori: terenuri libere sau cu minimum de demolări și evacuări, terenuri proprietate de stat, apropierea de uzine pentru acoperirea necesităților de cazare a muncitorilor de la aceste uzine și deci descongestionarea mijloacelor de transport în comun etc.

După cum se vede, criteriile de alegere a amplasamentelor și de rezolvare a sistematizării locale sînt foarte complexe și nu ar putea fi analizate în cadrul restrîns al acestui studiu. Ceea ce considerăm însă că trebuie reținut este că nu se poate dezlega problema reducerii prețului de cost al construcțiilor de locuințe,

de alegerea unor amplasamente judicioase și de rezolvarea amplasării pe terenul ales în așa fel încît să se ajungă la maximum de economie, fie că e vorba de o clădire izolată, fie mai ales, pentru cvartalele mari și mici.

În ceea ce privește blocurile din centru, acestea nu au fost atacate după un plan general bine stabilit, care să fi permis o organizare de șantier central și o proiectare de ansamblu. Pentru 1959, Sfatul Popular al Capitalei a pregătit condițiile ca proiectarea acestor blocuri să fie privită în ansamblu, cu scopul de a se completa fronturile stradale ale unor magistrale și de a se realiza o proiectare economică, atît în ceea ce privește nevoile edilitare, cît și cele de execuție a lucrărilor.

În fine, pentru amplasamentele din cvartale se precizează de la început sistemele constructive respective, pentru ca însăși proiectarea sistematizării locale să se facă în consecință.

2—INDICII SPAȚIALI

O dată stabilit amplasamentul, trebuie ca în cadrul acestuia să se rezolve, atît planul de situație respectiv, cît și întregul partiu al construcției, astfel încît, în condiții determinate de grad de confort, să se ajungă la indici spațiali optimi.

În ultimă esență, acești indici trebuie să ducă la minimum de consum de materiale și manoperă și implicit la minimum de cost pentru fiecare persoană cazată. Considerînd, într-o primă aproximație, că acestea se realizează prin obținerea unui minimum de suprafață construită totală pentru fiecare om cazat și dacă ținem seama că una dintre condițiile de confort este asigurarea unui spațiu locativ de cca. 8 m² pe om cazat, rezultă că economicitatea respectivă se realizează prin reducerea la minimum a suprafețelor aferente sistemului constructiv și a spațiilor de circulație și dotări. De aici necesitatea realizării unui raport maxim între suprafața locuibilă și cea construită, raport denumit în general cu indicele K₃.

În condițiile sistemelor actuale de construcție, a aparatului tehnico-sanitar existent și pentru diferite grade de confort, se poate stabili care sînt indicii K₃ maximi care pot fi realizați fără a se ține seama de servituți impuse de teren sau de condiții locale, totul în ipoteza unei rezolvări ideale de plan.

Într-adevăr, la grade de confort egale există pentru fiecare apartament o serie de suprafețe minime necesare circulației, dotărilor și zidurilor, suprafețe care sînt independente de mărimea apartamentului și de rezolvarea lui în plan. Unele dintre aceste suprafețe depind de numărul de apartamente la scară, numărul de niveluri, sistemul de construcție și gradul de confort, pe cînd altele sînt în funcție numai de gradul de confort.

În cele de mai jos se vor considera numai cîteva cazuri particulare, și anume:

- construcții cu parter și 6 etaje, pe schelet,
- construcții cu parter și 3 etaje, pe zidărie portantă cu încălzire cu sobe cu gaze.

În ambele cazuri se consideră:

- apartamente fără loggii și fără boxe,
- apartamente cu loggii și fără boxe sau invers,
- apartamente cu loggii și boxe.

În toate cazurile, studiul se limitează la soluția cu 4 apartamente la scară.

Pentru construcțiile cu multe niveluri s-au considerat, atît cazul cu baie normală, cît și cele cu baie de dimensiuni reduse (1,20×0,70 m).

Pentru construcțiile p + 3 niveluri s-a considerat numai cazul cu baie redusă.

Pe baza rezultatelor astfel obținute se vor putea trage concluzii și asupra cazurilor mai generale.

Pe baza acestor suprafețe rezultă că, independent de mărimea apartamentului (în suprafața locuibilă), pentru fiecare apartament sînt necesare suprafețele anexe din tabelul 4.

Considerînd apartamente cu diferite suprafețe locuibile și adăugînd suprafața aferentă ocupată de ziduri și suprafețele anexe găsite în tabelele 1, 2 și 3 se obțin suprafețele totale pe palier și pe bloc, pentru apartamente de diferite mărimi.

În fine, rezultatul acestor cifre se concretizează în diagramele de variație a indicelui K_3 arătate în fig. 1, 2, 3. Reamintim că aceste diagrame reprezintă o soluționare ideală teoretică pentru cazurile considerate și că în realitate este aproape imposibil ca în soluționarea proiectului să nu mai apară și unele spații de circulație suplimentare.

Se observă că toate calculele au fost făcute în ipoteza a 4 apartamente la scară. În cazul a 5 apartamente la scară toți indicii K_3 cresc cu cca. 0,01, creștere care rămîne aproximativ asimptotică, la mai multe apartamente la scară apărînd necesitatea unor spații suplimentare de circulație, în afara cazurilor speciale de blocuri neliniare. Nu același lucru se întîmplă însă cu prețul de cost la clădirile cu multe niveluri, la care, din cauza costului foarte ridicat al ascensoarelor, cu cît avem mai multe apartamente la scară, cu atît prețul pe metru pătrat locuibil scade.

Din aceste diagrame se pot trage o serie de concluzii importante:

Calculul suprafețelor anexe specifice apartamentului

	Baie 1,70×0,70 bucătărie etc.	Baie 1,20×0,70 chicinetă	Loggie	Boxa pivniță
Baie, w.c., lav. 1,75×1,70	3,00	—	—	—
Baie, w.c., lav. 1,25×1,70	—	2,15	—	—
Ghenă ventilație	0,30	0,30	—	—
Bucătărie	5,00	—	—	—
Chicinetă 1,90×1,40	—	2,65	—	—
Ghenă ventilație	—	0,30	—	—
Cămară 1,00×1,10	1,10	—	—	—
Cămară-dulap	—	0,60	—	—
Ventilație cămară	0,15	—	—	—
Vestibul 1,30×1,40	1,80	1,80	—	—
Loggie 0,75×3,20	—	—	2,40	—
Boxă pivniță + circulație + ziduri	—	—	—	3,00
Total m ²	11,35	7,80	2,40	3,00

Tabelul 1

Calculul suprafețelor comune pe palier (fără ziduri, pentru 4 apartamente la scară)

	Schelet cu p+6	Zidărie p+3 sobe
Scara 2,50×5,25: 4	3,30	3,00
Lift 1,60×1,60: 4	0,65	—
Degajament lift 1,60×1,60: 4	0,65	—
Gunoi 1,00×1,60: 4	0,40	0,25
Total m ²	5,00	3,25

Tabelul 2

Calculul suprafețelor anexe necesare apartamentului

	Schelet p+6 încălzire centr., baie 1,70×0,70, bucătărie				Schelet p+6, încălzire centr., baie 1,20×0,70, chicinetă				Zidărie portantă, sobe, baie 1,20×0,70, chicinetă			
	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe
Dotări (pe palier)	11,35	11,35	11,35	11,35	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80
Loggii (pe palier)	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40
Comune (pe palier)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	3,25	3,25	3,25	3,25
Ziduri aferente	2,45	2,85	2,45	2,85	2,45	2,85	2,45	2,85	2,55	3,05	2,55	3,05
Total pe palier	18,80	21,60	18,80	21,60	15,25	18,05	15,25	18,05	13,60	16,50	13,60	16,50
Comune pe bloc	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	2,10	2,10	2,10	2,10
Boxe inclusiv circulație și ziduri	—	—	3,00	3,00	—	—	3,00	3,00	—	—	3,00	3,00
Total	24,90	27,70	27,90	30,70	21,35	24,15	24,35	27,15	15,70	18,60	18,70	21,60

Tabelul 3

Calculul suprafețelor comune pe bloc (inclusiv ziduri, pentru 4 apartamente la scară)

	Schelet p+6	Zidărie p+3 sobe
Hol intrare 2,50×5,25: 28	0,47	—
2,50×4,00: 16	—	0,65
Portar + cărucioare 1,60×5,25: 28	0,30	—
Centrala termică + coș	1,35	—
Camera vas expansiune	0,20	—
Camera hidrofor	0,30	—
Spălătorie — uscătorie 2×3,30×3,30: 28	0,78	0,78
Crematoriu	0,30	—
Camera mașini lift	0,45	—
Spații circulație 30‰ (fără hol)	1,00	0,30
Ziduri la părți comune 20‰	0,95	0,37
Total m ²	6,10	2,10

— Indicii K_3 variază foarte mult în funcție de suprafața locuibilă a apartamentelor. Ca urmare, nu se poate vorbi de un K_3 independent de mărimea apartamentului. În propunerile de instrucțiuni D.A.U. s-a încercat remedierea acestui lucru prin corecții aduse indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului. Aceste corecții însă, fac să nu mai existe o corelație directă între K_3 și costul pe metru pătrat locuibil, și nu trebuie uitat să acesta este cel care contează în final. Poate că un sistem mai adecvat de apreciere ar consta din stabilirea unei zone de depășire (în minus) a indicilor față de diagrama corespunzătoare gradului de confort și sistemului constructiv respectiv, proiectul fiind cu atît mai bun, cu cît indicii K_3 se apropie mai mult de rezultatul diagramei; în cazul particular în care se obțin rezultate chiar mai bune decît în diagramă (lucru posibil numai prin dispoziții de plan care să aibă un număr mare de apartamente la scară, fără spații de circulație suplimentare), să se considere ca soluție excepțională.

— Alte elemente în funcție de care variază indicii K_3 , rezultați din diagramele arătate, sînt:

- sistemul constructiv,
- numărul de niveluri,
- gradul de confort și respectiv dotările prevăzute.

— O altă concluzie care se desprinde din diagramele respective este că dacă la zidărie portantă cu puține niveluri și cu încălzire cu sobe, diferența între K_3 pe palier și bloc este de cca. 0,02 la construcții fără boxe în pivniță și de 0,05 la construcții cu boxe în pivniță, la clădiri cu multe niveluri și deci cu încălzire centrală și ascensor, diferența este de cca. 0,04 la construcții fără boxe în subsol și de cca. 0,055 la construcții cu boxe în subsol. Dacă se ține seama că majoritatea construcțiilor cu multe niveluri au magazine la parter, diferențele de mai sus se măresc cu încă cca. 0,015 și respectiv indicii K_3 scad cu această valoare.

— În fine, din aceleași diagrame se poate trage concluzia că în condiții egale de confort, de sisteme constructive și utilaje

Tabelul 4

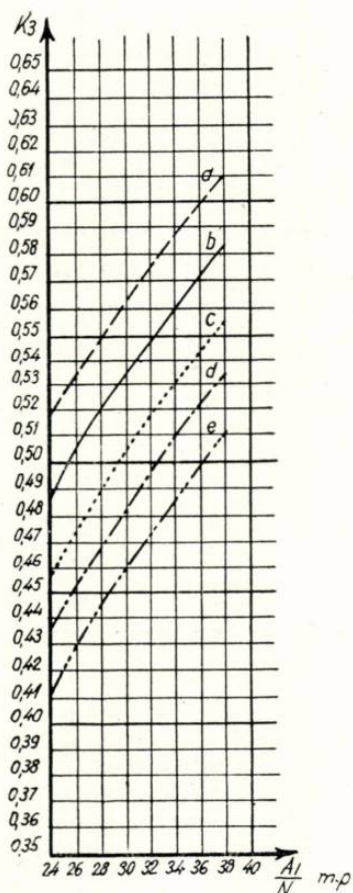

Fig. 1 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe schelet, $p + 6$, încălzire centrală, baie $1,70 \times 0,70$, bucătărie, 4 apartamente la scară)
 a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
 b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
 c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii și fără boxe pivniță
 d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii sau cu boxe pivniță
 e. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii și cu boxe pivniță

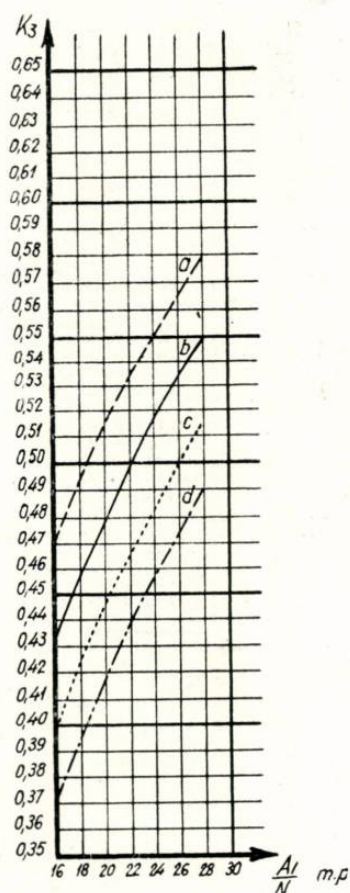

Fig. 2 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe schelet $p + 6$, încălzire centrală, baie $1,20 \times 0,70$, chichinetă, 4 apartamente la scară)
 a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
 b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
 c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii
 d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii

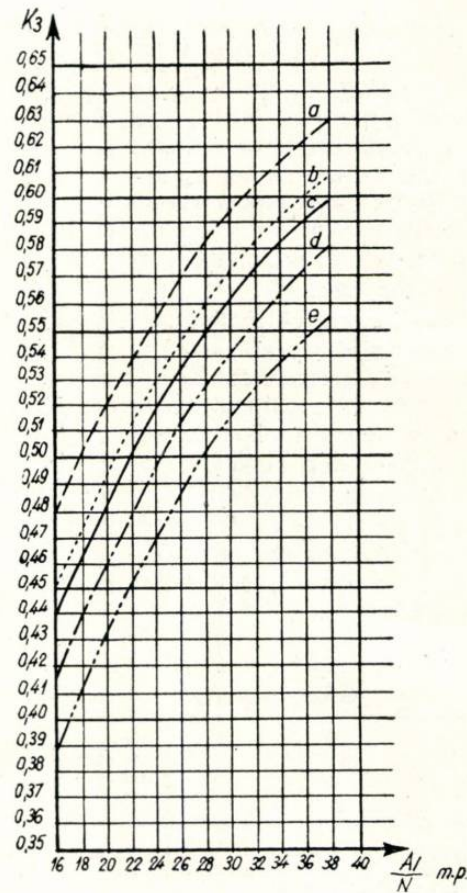

Fig. 3 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe zidărie portantă $p + 3$, sobe, baie $1,20 \times 0,70$, chichinetă, 4 apartamente la scară)
 a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
 b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
 c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii și fără boxe pivniță
 d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii sau cu boxe pivniță
 e. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii și cu boxe pivniță

tehnico-sanitare, indicii K_3 sînt plafonați și că pentru a ajunge la o și mai mare creștere a lor trebuie acționat și pe alte căi decît cele obișnuite de proiectare cu sistemele actuale.

Este poate concluzia cea mai interesantă și care va putea duce la noi progrese în construcții. Într-adevăr, ca și în oricare alt domeniu de activitate, pe cînd progresul general nu este limitat, progresul — sau mai bine zis perfecționările în cadrul acelorași sisteme — sînt totdeauna limitate și pași mari înainte nu se pot face decît căutînd noi sisteme, în care, de cele mai multe ori, trebuie să intervină factori diverși.

Deci, dacă pînă acum (și pentru încă o scurtă perioadă de aci înainte) s-a acționat pentru mărirea indicelui K_3 numai pe calea proiectării, în cadrul sistemelor actuale de construcție și al materialelor și utilajelor tehnico-sanitare existente, pasul următor constă în a căuta noi sisteme de construcție, noi materiale și utilaje, prin efortul comun al proiectării, constructorului, industriei de materiale și institutelor de cercetări și încercări.

Un exemplu pozitiv îl constituie introducerea în fabricație a căzilor de baie de $1,20 \times 0,70$ m (deși ar fi mai indicate căzile cu scaun — «sitzbad»), care, după cum se vede din diagrame, a dus la o mărire a indicelui K_3 cu aproape 0,01. În schimb, un exemplu negativ este scoaterea din fabricație a cărămizilor diatomit, datorită calculației greșite a costului și lipsei unor cercetări concludente, deși prin reducerea grosimii zidăriei ar fi putut să ducă la încă o majorare a indicelui K_3 .

După cum se vede, urmărirea realizării unui indice K_3 cît mai bun și chiar analiza aprofundată a factorilor care pot influența acest indice pot duce la progrese în toate domeniile de activitate din construcțiile de locuințe și în fine la o reducere a costului sau o ridicare a gradului de confort.

Acest lucru, deși cunoscut, era neglijat și minimalizat pînă ce, la Plenara Comitetului Orășenesc P.M.R. București din luna

mai 1958, s-a pus cu tărie accentul, pentru prima dată la noi, pe urmărirea obținerii unor indici maximi, care să constituie un criteriu științific în aprecierea economicității construcțiilor de locuințe. Rezultatele se pot vedea din analiza economică a proiectelor întocmite înainte și după această plenară. Din exemplele date în proiectele Institutului Proiect-București se vede că progresul realizat an de an în îmbunătățirea indicilor era foarte lent, pe cînd în urma plenarei, numai în cîteva luni s-a ajuns, în foarte multe cazuri (care în ultima vreme s-au generalizat), ca indicii K_3 să fie foarte aproape de valorile maxime stabilite prin diagrame.

Acest lucru se poate vedea și din exemplele din tabelul 5, care nu mai are nevoie de comentarii.

Rezultatele de la blocul din str. Piața Amzei se datoresc faptului că, adîncimea terenului permițînd, s-au putut crea aripi anexe legate la aceeași scară, obținîndu-se 14 apartamente la scară, fără coridoare lungi.

În fine, majoritatea apartamentelor fiind minimale, pe lîngă cada de baie redusă și chichinetă, s-a redus și suprafața vestibulelor față de cea considerată în diagrame.

La blocul B din str. Păsculescu-Tei, gradul de confort este altul decît cel considerat în diagrame, utilizîndu-se nișa de gătit în camera de zi (Wohnküche).

★

Cu toată importanța, arătată mai sus, a indicelui K_3 , nu trebuie însă să se uite că el nu reprezintă un scop în sine. Apartamentul trebuie să realizeze maximum de confort la gradul respectiv și să permită cazarea în bune condiții a persoanelor prevăzute.

În mod inutil se realizează un K_3 excepțional de bun la un apartament de 32 m^2 locuibili, dacă distribuția nu permite decît cazarea a 3 persoane. Pentru acest motiv uneori se susține, ca

Denumirea blocului	Data proiectării	A Apartament mediu m ²	Număr niveluri	Loggii	Boxe	Cada baie		K ₃ palier		K ₃ bloc	
						1,70×0,70	1,20×0,70	Realizat	Diagramă	Realizat	Diagramă
Bd. 6 Martie 85	1957 1958	30,6	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,478	0,540	0,408	0,465
Bd. Bălcescu nr. 11	1956	33,4	s+p+5	Nu	Da	Da	—	0,410	0,580	0,394	0,500
Bd. 6 Martie 22	1958	36,7	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,538	0,570	0,462	0,500
Cal. Griviței 152—156	1958	34,8	s+p+7	Da	Nu	Da	—	0,485	0,560	0,460	0,515
Bd. Bălcescu 36	1957	36,4	s+p+10	Da	Da	Da	—	0,417	0,573	0,375	0,503
Bd. Bălcescu 36	1958	33,4	s+p+9 +10	Da	Nu	Da	—	0,520	0,555	0,480	0,503
Str. Brezoianu 47—49	1958	32,5	s+p+9	Da	Nu	Da	—	0,520	0,550	0,485	0,500
Bd. Magheru 34—42	1958	37,8	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,453	0,580	0,380	0,505
Bd. Magheru 34—42	1958	32,0	s+p+8 +9	Da	Nu	Da	—	0,511	0,550	0,467	0,497
Str. Ing. Duca 4	1958	31,5	s+p+5 +6	Da	Nu	Da	—	0,520	0,545	0,490	0,493
Str. Piața Amzei	1958	19,5	s+p+8	Nu	Nu	Nu	Da	0,550	0,505	0,484	0,440
Str. Păsculescu-Tei A	1958	26,77	p+2	Da	Nu	Nu	DUȘ	0,546	0,550	0,537	0,520
Str. Păsculescu-Tei B	1958	31,13	p+2	Da	Nu	Nu	DUȘ	0,611	0,580	0,611	0,550
Str. Păsculescu-Tei C	1958	26,20	p+2	Nu	Nu	Nu	DUȘ	0,524	0,570	0,524	0,535

fiind mai concludent, indiciile care dau suprafața construită pe om cazat, numai că acesta are defectul de a fi adesea prea subiectiv. Rezultă însă că un proiect nu poate fi judecat numai prin prisma indicilor, ci că, în primul rând, el trebuie să răspundă la cerințele funcționale și estetice, realizând și indici economici. Este un echilibru care nu trebuie neglijat nici o clipă. Există exemple din trecut când proiectantul s-a preocupat numai de elementul funcțional și estetic, neglijând cu totul factorul economic, după cum există în prezent uneori tendința să se sacrifice confortul și frumosul de dragul indicilor. Nu trebuie uitat că indicațiile partidului au accentuat asupra necesității reducerii prețului de cost, fără scăderea confortului.

3—COSTUL DE DEVIZ

Dacă indicii spațiali pot influența hotărâtor prețul de cost al construcțiilor de locuințe, în ultimă analiză însă, acesta este determinat, la indici egali, de prețurile și prevederile devizului, care, bineînțeles, trebuie să corespundă pe de o parte gradului de confort stabilit, iar pe de altă parte sistemului constructiv și necesităților de organizare a lucrărilor.

Pentru a putea face o analiză asupra prețurilor de cost al locuințelor dăm în tabelul 6 un exemplu de structură a acestui preț, pe baza câtorva proiecte pe diverse sisteme.

Admițând, într-o primă aproximație, că prețul pe metru pătrat construit rămâne constant, indiferent de mărimea apartamentului, rezultă — ținând seama de diagramele din fig. 1, 2 și 3 — diagramele de variație a prețului pe metru pătrat locuibil din fig. 4 și 5.

Desigur că, pe de o parte, indicele K_3 este teoretic pentru cazuri particulare, iar pe de altă parte, costul pe metru pătrat construit nu rămâne constant. Totuși, diagramele respective pot da o indicație prețioasă asupra variației de preț.

Elementul care intervine cel mai mult în corecția acestor variații de preț este costul instalației de ascensor.

Prin faptul că acesta este foarte ridicat, ajungând (la un $K_3 = 0,50$ și dacă deservește cca. 900 m² locuibili) să coste cca. 160 lei/m² (numai instalația), prețul total (dacă se ține seama și de spațiul construit respectiv) revine la peste 10% din valoarea totală. Pentru acest motiv, soluțiile cu mai multe apartamente la scară devin mai economice, uneori, chiar dacă realizează indici spațiali mai slabi. Desigur că atunci când prețul instalației de ascensor va fi redus sensibil, situația se va schimba.

În ceea ce privește costul construcțiilor cu planșee prefabricate, s-au considerat prețurile din devizele întocmite în semestrul II din 1958. În prezent, aceste prețuri au fost reduse, tocmai pentru că duceau la soluții cu totul neraționale.

Dacă se examinează prețurile pe metru pătrat locuibil realizate în proiectele Institutului Proiect-București, se constată aceeași evoluție ca și a indicelui K_3 . De la prețuri de 2 500—3 000 lei/m² (în cazuri izolate și mai mult) s-a ajuns astăzi, în toate cazurile, la prețuri sub 2 000 lei și foarte aproape de cele deduse în diagramele din fig. 4 și 5, iar în cazul în care a fost posibil să se adopte soluții cu multe apartamente la scară (mai bine zis la un lift), prețurile au scăzut chiar sub cele din diagramă (blocurile din str. Piața Amzei, str. Brezoianu nr. 47—49).

Trebuie observat însă că scăderea costului pe metru pătrat locuibil nu s-a realizat numai prin îmbunătățirea indicilor spațiali, ci și prin reducerea din devize a unor prevederi exagerate sau care nu dădeau rezultate corespunzătoare costului lor ridicat.

Astfel s-a reușit ca prețul pe metru pătrat de construcție (fără instalații) să scadă cu cca. 15% iar cel de instalații cu cca. 5%.

Desigur însă, că și aici — în cadrul sortimentului existent de materiale, al prețurilor actuale ale acestor materiale, cât și în cadrul sistemelor actuale de construcție și de organizare a lucrărilor — reducerile ce se mai pot face sînt plafonate. Pentru a se obține noi reduceri de mare importanță este necesar să se acționeze pe toate căile, printr-o colaborare strînsă între proiectant, constructor, industria de materiale, institutele de cercetare și organele financiare și de planificare. Analiza acestor măsuri depășește însă cadrul acestui articol.

După cum am arătat, în afara factorilor dependenți de amplasament, costul unui apartament este determinat în special de indicele de locuibilitate K_3 și de costul de deviz, care în primă aproximație poate fi considerat costul pe metru pătrat construit. Este deci interesant de analizat care este corelația între indicii K_3 (raportat) și costul pe metru pătrat construit C_t (lei/m²) pentru diferite valori finale ale apartamentului P (lei) avînd o anumită suprafață locuibilă A_e (m²). Această corelație se exprimă prin:

$$K_3 = \frac{A_1 C_t}{P}$$

sau

$$C_t = \frac{K_3 P}{A_1}$$

sau

$$\frac{C_t}{K_3} = \frac{P}{A_1}$$

Funcția fiind liniară, rezultă că pentru scăderea costului apartamentului la o valoare determinată trebuie acționat în aceeași măsură și asupra indicelui K_3 și asupra costului pe metru pătrat construit.

	Construcții pe schelet p+6				Construcții pe zidărie portantă p+3 cu sobe								Observații
					Cu planșee prefabricate STASA				Cu planșee monolite				
	Lei/m²		%		Lei/m²		%		Lei/m²		%		
Proiectare + studii	18	18	1,9	1,9	10	10	1,2	1,2	8	8	1,0	1,0	Variabil; considerăm nul
Exproprieri și demolări	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Construcții	530	530	55,8	55,8	650	650	74,3	74,3	550	550	72,4	72,4	
Instalații încălzire centrală	75	—	7,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Cu băi normale
Instalații electrice	31	—	3,3	—	30	—	3,4	—	30	—	3,9	—	
Instalații gaze	5	—	0,5	—	15	—	1,7	—	15	—	2,0	—	
Instalații sanitare	60	—	6,3	—	60	—	6,9	—	60	—	7,9	—	
Instalații hidrofor	30	—	3,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații incendiu	10	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații crematoriu	5	—	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Variabil cu numărul de apartamente la scară
Instalații spălătorie	5	—	0,5	—	5	—	0,6	—	5	—	0,6	—	
Instalații ascensor	80	—	8,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații televiziune	5	306	0,5	32,2	6	116	0,7	13,3	6	116	0,8	15,2	
Supraveghere și control beneficiar	2	—	0,2	—	2	—	0,2	—	2	—	0,3	—	
Organizare șantier	40	42	4,2	4,4	45	47	5,1	5,3	35	37	4,6	4,9	
Branșamente etc.	12	12	1,2	1,2	12	12	1,4	1,4	12	12	1,6	1,6	
Diverse 5%	42	42	4,5	4,5	40	40	4,5	4,5	37	37	4,9	4,9	
Total lei/m²	—	950	—	100%	—	875	—	100%	—	760	—	100%	

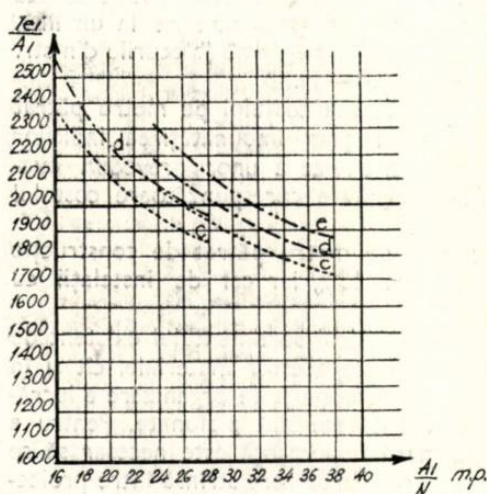

Fig. 4 — Variația teoretică a costului pe metru pătrat locuibil la locuințe pe schelet p+6, încălzire centrală, baie 1,70 x 0,70 și respectiv 1,20 x 0,70, bucatărie, 4 apartamente la scară c. soluție fără boxe și fără loggii d. soluție cu boxe sau loggii e. soluție cu boxe și loggii

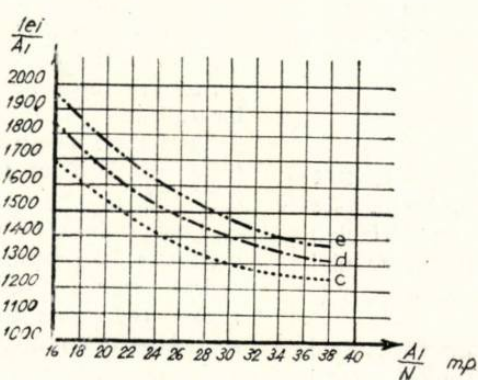

Fig. 5 — Variația teoretică a costului pe metru pătrat locuibil la locuințe cu zidărie portantă, încălzire cu sobe, p+3, planșee monolite, baie 1,20 x 0,70, chichinetă c. soluție fără loggii și fără boxe în pivniță d. soluție cu loggii sau cu boxe în pivniță e. soluție cu loggii și cu boxe în pivniță

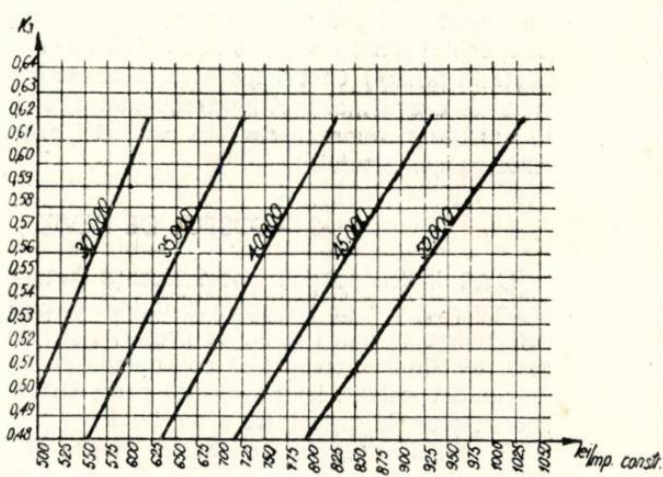

Fig. 6 — Corelația între K₃ și prețul pe m.p. construit pentru apartamente de 30 m.p. locuibili, de diverse valori.

Spre exemplu, pentru a ajunge la un cost total de 35 000 lei pentru un apartament de 30 m² locuibili, admitând că se scade prețul pe metru pătrat construit la 680 lei/m², este necesar să se realizeze un partiu având un indice K₃=0,58 pe bloc.

Se vede că, chiar cu sistemele actuale — revizuire în mică măsură prețurile și prevederile devizului — lucrul acesta este posibil teoretic pentru locuințe p+3 cu un anumit confort.

În fig. 6 se dă diagrama de corelație între K₃ și C_l pentru diferite valori finale ale apartamentelor de 30 m² locuibili.

*

În încheiere trebuie remarcat că în preocuparea de economie în construcțiile de locuințe intră și economia de materiale deficitare și introducerea continuă de metode de tehnică nouă cu

scopul de a se ajunge în final la industrializare. În proiectele sale, Institutul Proiect-București s-a preocupat în special de economia de oțel-beton, reușind să scadă consumul — față de anii trecuți — printr-un studiu mai atent al structurilor și fundațiilor la solicitări seismice și prin colaborarea strânsă dintre ingineri și arhitecți, încă de la elaborarea soluției de plan.

Prin specificul lucrărilor din anul acesta — blocuri cu multe niveluri — și din cauza costului ridicat al prefabricatelor, în proiectele institutului pentru 1958 nu s-au făcut pași înainte în problemele de industrializare (utilizarea fișilor STASA, cu toate deficiențele cunoscute în regiune seismică, nu o considerăm un progres).

Pentru proiectarea pe 1959, institutul are în studiu o serie de sisteme constructive menite să îmbunătățească activitatea și în acest domeniu.

II - LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1957-1958

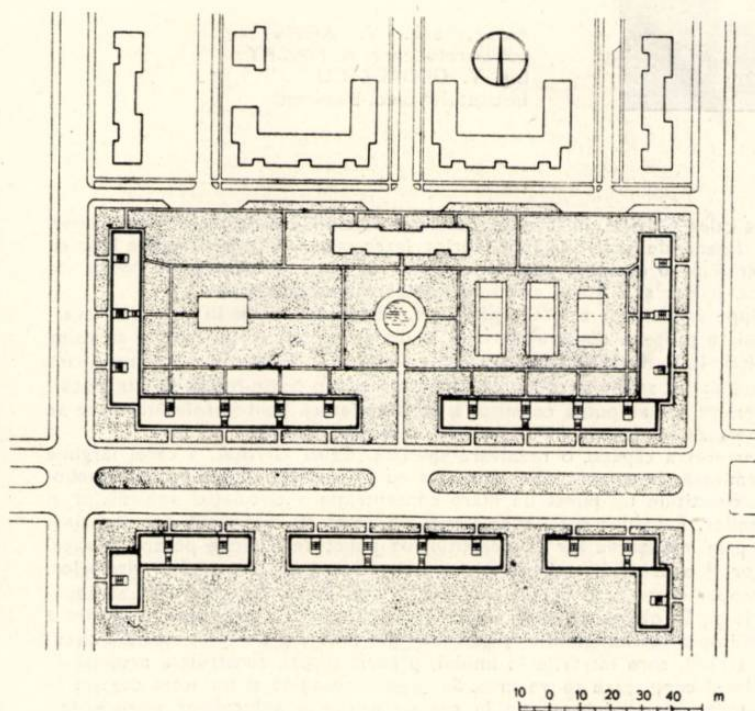
LOCUINȚE PE ȘOSEAUA MIHAI BRAVU

(Contur lot IV Cățelu)

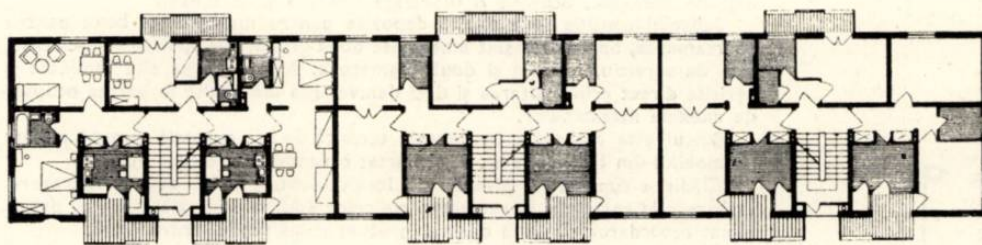
Autor, arh. M. DÎMBOIANU

Ing. A. FIEGEL

Institutul Proiect-București

Plan de situație

1 0 1 2 3 4 5 6

Bloc cu 3 transoane — Plan etaj curent

Aceste locuințe formează un ansamblu de 7 blocuri, cu subsol, parter și trei etaje, totalizând 278 de apartamente, din care cu 1 cameră și nișă de dormit (30%), cu 2 camere (60%) și cu 3 camere (10%), acestea din urmă amplasate la parterul blocurilor.

Blocurile de locuințe, în curs de execuție, se situează pe esplanada ce se deschide în prezent parțial și care în viitor va lega inelul Mihai Bravu cu viitorul centru administrativ al zonei Balta Albă, având direcția est-vest, paralelă cu bulevardul Muncii.

Tema de proiectare și avizele obținute la sarcina de proiectare cer proiectarea acestor blocuri cu ziduri portante transversale, pentru a se utiliza planșee prefabricate cu fișii pretensionate «STASA».

Deoarece 5 dintre aceste blocuri sînt orientate nord-sud, s-au utilizat secțiuni cu 3 apartamente la scară, luîndu-se ca bază propunerile de secțiuni tip I.P.C.T. seria T.E₁ pe care Institutul Proiect-București le-a prelucrat și definitivat sub forma de proiect de execuție și le-a adaptat pentru sistemul constructiv cerut prin temă.

Toate blocurile sînt alcătuite din două feluri de transoane de 9,75 m lățime: un tronson de capăt cu frontul de 17,65 m și un tronson curent cu frontul de 17,40 m, fiecare bloc avînd 3 sau 4 transoane.

Pentru acoperire se prevăd terase de beton cu două pante, cu scurgere exterioară la igheaburi și burlane.

Apartamentele de 2 și 3 camere au dublă orientare; la blocurile cu orientare nord-sud, prin amplasarea scăriilor la nord, apartamentele de o cameră sînt orientate spre sud.

Încăperile de locuit ale apartamentelor sînt decomandate, cele de 2 camere avînd o suprafață locuibilă de 30,00 m², cele de 3 camere 36,00 m² și cele de 1 cameră 15,00 m²; camera de zi este dominantă, iar la majoritatea apartamentelor de 2 și 3 camere există posibilitatea de a comunica direct între dormitor și camera de zi.

Bucătăriile spațioase (8 m²) sînt dotate cu un perete complet mobilat (aragaz, masă de lucru, spălător de vase și dulap de vase montat pe perete) și cu loc pentru luat masa.

Băile și cămarile sînt ventilate direct; vestibulul are dulapuri în perete; fiecare apartament beneficiază de o loggie sau balcon de 4 m².

La întregul ansamblu s-au folosit numai fișii prefabricate «STASA» cu un singur interax de 3,60 m și un singur tip de scară prefabricată. În dreptul loggiilor și balcoanelor sînt mici porțiuni turnate.

La subsol se găsesc: centrala termică (la unul dintre blocuri), crematorii de gunoi, spălătorii, uscătorii și boxe.

Gunoaiele, care se aruncă la tub dintr-un balcon exterior cu acces din palierul scării, sînt colectate în subsol și transportate la crematorii.

Apartamentele sînt prevăzute cu instalații de încălzire centrală, apă caldă la băi și bucătării, gaze naturale la bucătării, televiziune — radio (cu antenă pe bloc) și telefon.

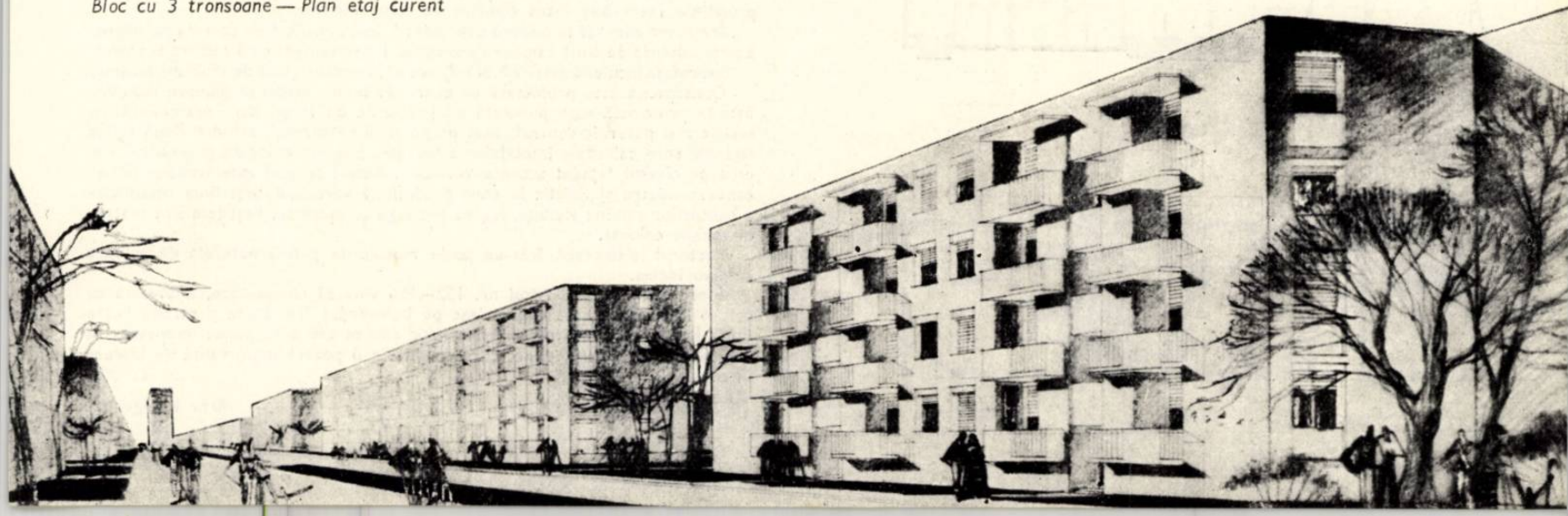
Suprafața totală desfășurată pe paliere (inclusiv loggiile) este de 16 440 m². Numărul locatarilor cazabili, 960.

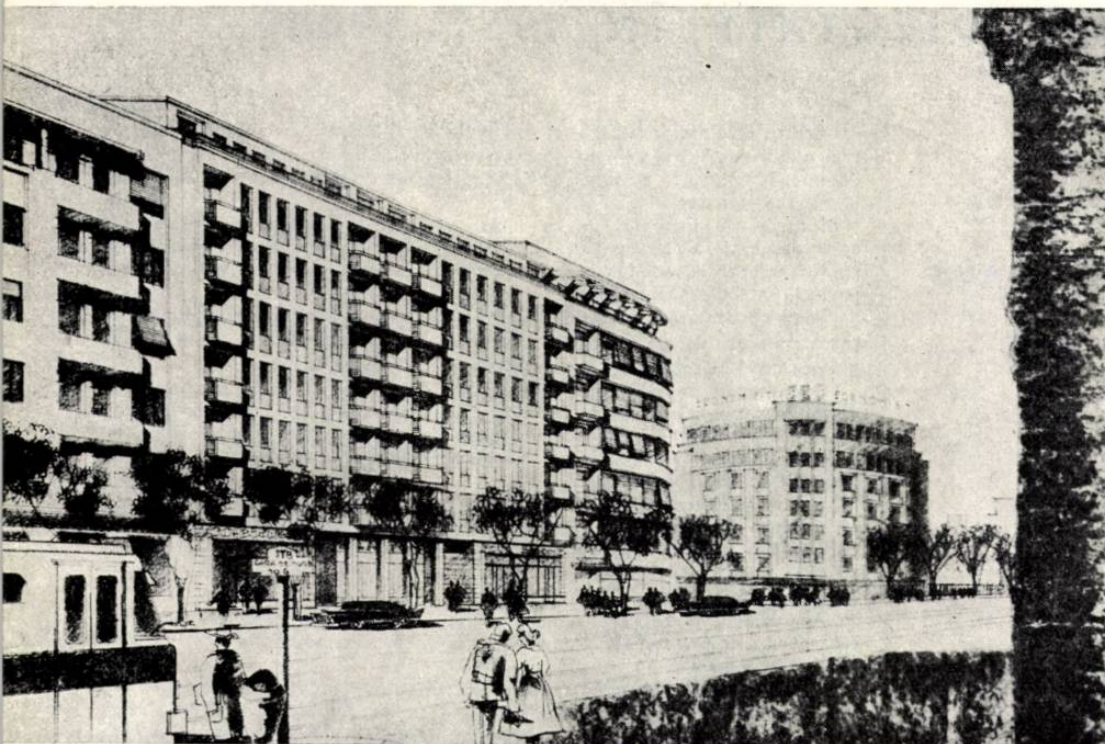
Blocurile au finisaje exterioare simple: tencuieli colorate alternate cu tencuieli albe, balustrade metalice simple alternate cu balustrade de beton la loggiile și agrementate cu jardiniere.

Pe terenul liber dintre locuințele lotului IV și blocurile de contur se amenajează un parc cu terenuri de joc pentru tineret, spații de joc pentru copii, alei, plantații și un mic bazin cu oglindă de apă; această zonă va fi utilizată în comun de toți locatarii.

Arh. M. Dîmboianu

Perspectivă

BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA GRIVIȚEI

Autor, arh. V. AGENT;
colaborator, arh. R. MACRY
Ing. V. GEORGESCU
Institutul Proiect-București

Perspectivă

Pe calea Griviței, în fața ieșirilor laterale ale Gării de Nord, pe un teren cu o fațadă de cca. 53,00 m cuprins între calcanele unor imobile bloc cu parter și 5—6 niveluri, este în curs de execuție o clădire de locuit cu subsol, parter și 7 etaje, având 68 de apartamente (blocul A).

După amplasarea acestei «pîmbe», pe terenul rămas în interiorul cvar-talului se propune construirea unui al doilea imobil, plasat paralel cu calea Griviței, la o distanță corespunzătoare pentru a forma o curte interioară tratată ca un spațiu verde și agrementată cu un bazin-havuz și alte dotări decorative, ce ar putea constitui o grădină-terasă pentru cofetăria care se amenajează la parter, în axa construcției, sub portic.

Parterul a căpătat o rezolvare specială. Calea Griviței, a cărei lărgime determinată de construcțiile existente nu va putea fi modificată și ameliorată, constituie un punct de mare concentrație a circulației vehiculelor și pietonilor. Pentru a oferi spre stradă un front cit mai mare de magazine, care prin înfățișarea lor ar constitui un punct de atracție pentru publicul călător și pentru a se asigura o circulație nestingherită prin fața vitrinelor, s-a propus crearea, în partea centrală, a unui portic legat cu două străpun-geri largi. Se obține astfel o lungire a suprafețelor de expunere, o mărire a posibilităților de luminare a magazinului din centru și un acces scos din circu-lația străzii, spre intrările în imobil, precum și spre construcția propusă în interiorul curții care se va crea. Se asigură totodată și un acces degajat în sens unic, pentru intervenția în caz de nevoie a vehiculelor pompierilor.

Parterul este ocupat, în afara cofetăriei, de un magazin de galanterie, unul de foto-sport-muzică, un debit de tutun și difuzarea presei (în total 5 unități comerciale). Spre curte sînt plasate anexele de serviciu ale magazi-nelor, iar în cazul cofetăriei, o unitate de producție înzestrată cu toate ame-najările necesare, ocupînd o suprafață similară și la subsol.

Subsolul conține spre stradă depozite pentru magazine și boxe pentru apartamente. Spre curte sînt amenajate două grupuri de spălătorie-uscătorie, w.c. de serviciu, precum și două crematorii. Aceste anexे sînt luminate și aerisite direct prin înălțarea și deci denivelarea planșului în partea ocupată de anexele magazinelor.

Blocul este alimentat cu energie termică de la o centrală comună plasată în imobilul din tul. Duca nr. 3, proiectat concomitent (blocul B).

Clădirea cuprinde 6 niveluri de locuit identice și un etaj în retragere. Înălțimile la cornișe și la retragere ale celor două blocuri alăturate au deter-minat racordarea cu noua clădire, precum și înălțimile dintre etaje.

Clădirea are două intrări cu ascensor și scări, deservind fiecare cîte 34 de apartamente (5 la scară în etajul curent și 4 în retragere). S-a obținut o proporție favorabilă între tipurile de apartamente.

Secțiunea curentă la o scară cuprinde: 1 apartament de o cameră cu anexe, 3 apartamente de două camere cu anexe și 1 apartament cu 3 camere și anexe. Suprafața locuibilă este de 8,81 m²/locatar, cea construită de 19,29 m²/locatar.

Construcția este proiectată pe cadre de beton armat și planșee monolit. Fațada principală este punctată de grupurile de loggii care marchează un accent mai puternic central, axat pe porticul parterului, avînd și două calaje laterale spre calcanele imobilelor alăturate. Loggiile colorate și umbrite vor crea pe cîmpul fațadei accente verticale. Restul fațadei este compus pe un canevas neutru și liniștit în care predomină verticala, deși linia orizontală a centurilor rămîne vizibilă, legînd întreaga compoziție. Fațadele sînt tratate în terasit colorat.

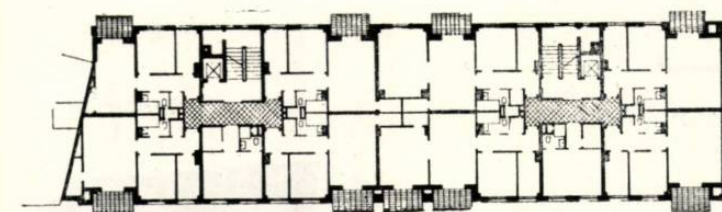
Parterul se îmbracă într-un soclu rostuit de piatră naturală de culoare cafeniu închis.

Blocul din calea Griviței nr. 152—156 vine să completeze, împreună cu cele 6 imobile care se construiesc pe bulevardul Gh. Duca și strada Petre Poni, lipsurile existente ale fronturilor clădite ale unui punct important în capitala țării noastre, punct care constituie o poartă importantă de intrare în oraș.

Arh. V. Agent

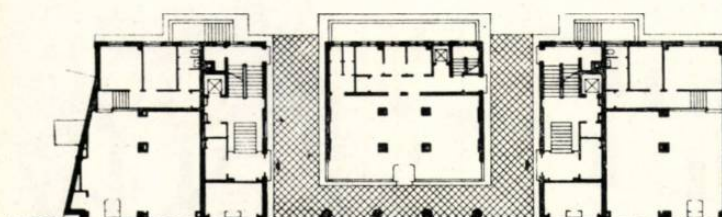

Fațadă

Plan etaj curent

Plan parter

1 2 3 4 5 m